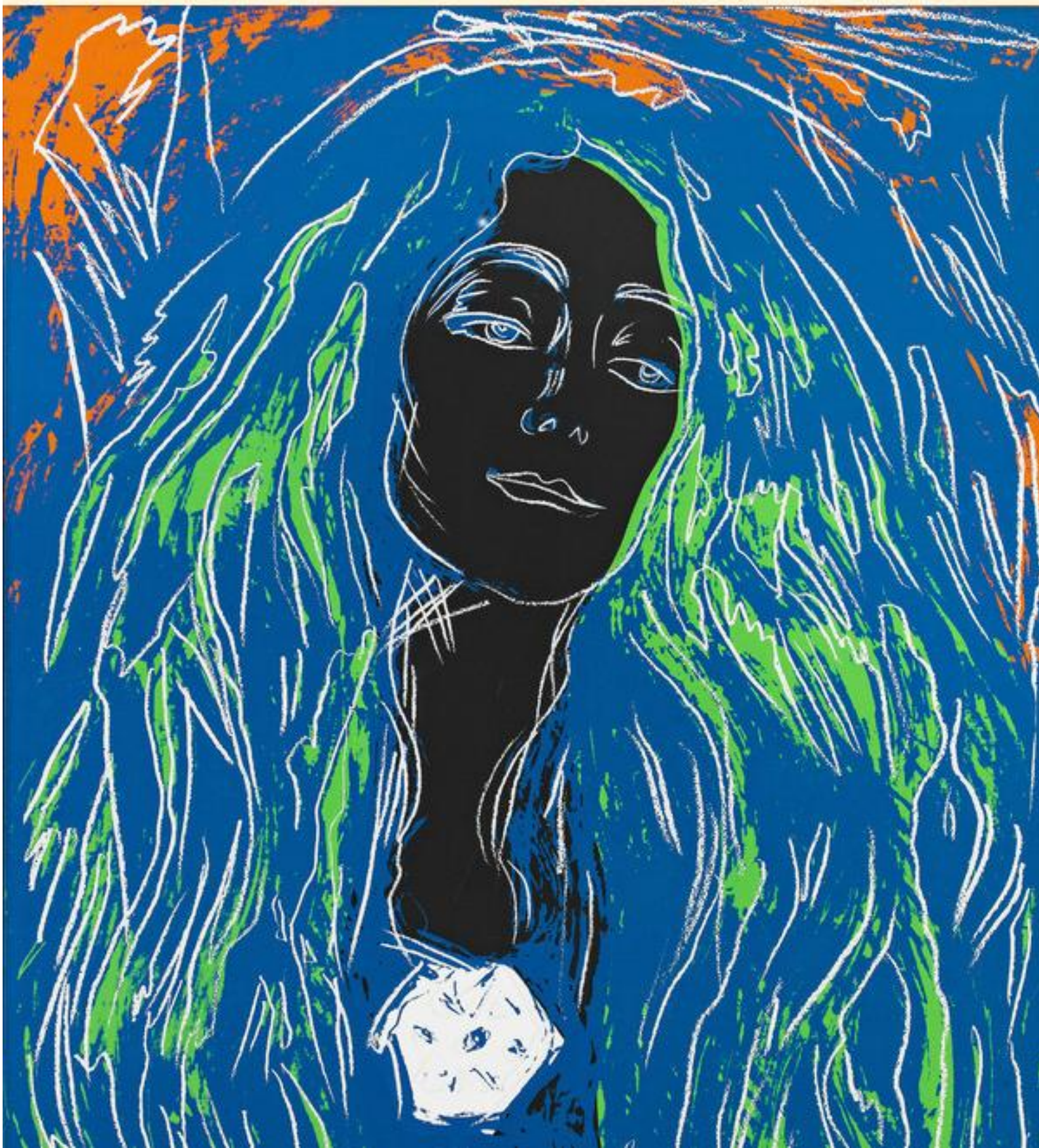

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

aprilie 2016 (Anul VIII) Nr. 86 (4/2016)

BOEM@

Live Literature

aprilie 2016 (Anul VIII) Nr. 4 (86) - 42 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

4 / 2016

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru
Redactori: Valeriu Valegvi, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, Paul Sân-Petru, A.G.Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roșu, Maria Ieva, Nastasia Savin
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chișinău), Petru Jipa (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea), Alexandra Mihalache (Slobozia), Mirela Savin (Constanța)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **0726 337376**

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Daniel Corbu (p.3), Diana Teodora Cozma (p.12), Renata Verejanu (p.13), Ioan Gheorghiță (p.25), Sebastian Golomoz (p.29), Ionela Anciu (p.32), Andreea Chiper (p.33), Victoria Milescu (p.36)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: Teatru de Ion Bălan (p.5) / Călău și victim de Alexandru Mihalcea (p.7) / Viață și cărți de Nicolae Manolescu (p.9), Nicolae-Alexandru Popa: Femeia în roșu – Enigma Otiliei (p.26), Lucia Pătrașcu: Măini adunate în poală de Aurica Istrate (p.31), Cezarina Adamescu: Icoane de lumină - Miniaturi revelatoare (p.34), Iuliu-Marius Morariu: Mihail Sebastian, Nouă convorbiri (p.37)

Note de lectură: Oana Gabriela Agache: Elena Netcu - Vânzător de amintiri (p.19), Cristina Roșu: Maria Ieva... printre "omuleți" și "oameni mari"... (p.21), Diana Dobrița Bîlea: Titi Damian - un scriitor care privește în jur cu sufletul (p.38)

Interviu: Denisa Lepădatu: Scurt dialog cu o jurnalistă celebră din Iași (p.23), Maria Ieva: În dialog cu Alexandru Cocetov - Rep. Moldova (p.28)

Meridiane: Luca Cipolla (Italia): Versuri (p.14)

Istorie: Ana Maria Cheșcu: Localia - Documente consulare franceze - consul francez Wiet (1885-1886) (p.16)

Anunț: Asociația Culturală "Duiliu Zamfirescu" Focșani: Concurs de epigrame "Cincinat Pavelescu" (p.12), Academia ESC - Moldova: Festivalul Internațional de Poezie - Renata Verejanu, ediția a III-a, Chișinău, 2016 (p.35)

Umor: Constantin Toma: Epigrame (p.40), Marius Zaharia: Preferă, de sărbători, pușcări în locul arestului la domiciliu (p.40)

Eveniment: Redacția: Lucia Pătrașcu: Anca Ciutacu – Expoziția de pictură "De ziua ta" (p.30), Lansare de carte: Denisa Lepădatu - "Povești în pijamale cu fluturi" (p.41)

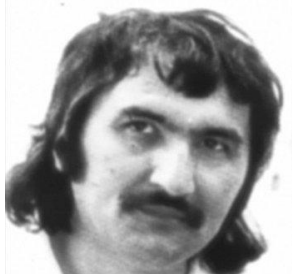
Grafică:

Coperta I: Eva-Mudocci - Maleri -full

Coperta a IV-a: Gustave Caillebotte - Lluvia en Yerres

Interior: desene de Veronica Bour

www.boema.inforapart.ro

Daniel CORBU

ŞAMANUL

„Această lume fără slavă
Ce se opune marelui Nimic”
Faust al lui Goethe

De-un timp toți vor să le ghicesc viitorul
dar de fiecare dată uită
că în el se ascunde și moartea.
Despre mine ce vă pot spune
când deja ați aflat că sunt
martorul orb
preamărind labirintul drum

al eșecului

SUNT ŞAMANUL MAHMUR CE-ŞI DUCE LA AMANET
TOATE NOPTILE ALBE
ŞI CEL CARE-AŞEAZĂ TABLOURI SENINE PRIN
GRĂDINILE SPAIMEI.

Zilnic întruparea nimicului îmi scâncește la uşă
zilnic mângâi un trecut dolofan
supraponderal și apatic
și ca nimeni altul recunosc
degringolada și treptele răbdării
clipele amorțite-n regret
aerul tremurat din mijlocul rugăciunii.
TOȚI VOR SĂ LE GHICESC VIITORUL
DAR DE FIECARE DATĂ UITĂ
CĂ ÎN EL SE ASCUNDE ȘI MOARTEA.

Sunt cel care-așează tablouri senine
prin grădinile spaimei.

Sfinx mișcător pe aleile veacului
tot mai aplecat trec pe străzi
precum bătrânii călugări tăbărcind urna păcatului.
Nu știu de ce fanaticii ascezei
mă pomenesc cu drag.

DRUMUL DAMASCULUI

„Dar pe când călătorea el și se apropia de Damasc, o lumină din cer, ca de fulger, l-a învăluit deodată. Și căzând la pământ, a auzit un glas zicându-i: Saule, Saule, de ce mă prigonești? Iar el a zis: Cine ești, Doamne? Și Domnul a zis: Eu sunt Iisus, pe care tu îl prigonești. Greu îți este să izbești cu piciorul în țepușă”

(Fapte, 9:3-5)

Vine un timp când armele și trufia devin o povară
iar cuvinetele nu-s niciodată de ajuns.
Cei ce bat tobele pentru tine și înalță surlele
nu știu că primesc de fiecare dată alt om.
Cum și tu, Saule din Tars, fără a colinda gările
văzduhului
pe când ți se odihneau caii și cămilele
și slujitorii osteniți
ai primit fulgerarea devenind alt
om. Așa cum și eu, Saule
prigonitor,
pe când mica și marea istorie își zornăie înfundat
ruginitile lanțuri

izbesc fără voie cu picioru-n țepușă devenind Celălalt.
Și mereu Celălalt cu fiecare poem
Celălalt
până când poți deveni o mie de Ceilalți
care-au primit fulgerarea.
După cum știi, doar Calea contează și iarăși
după cum bine știi, peste mierea păcatului
vechi un altul se-așează
și până la urmă orice istorie e o adunare de treceri
pe drumul

Damascului.

Tu ce spui

carne histerizată de cântecul nevăzutei lumi?

SCRISOARE DOMNULUI DANTE

La candida-ți întrebare care-a străbătut secole
găsindu-mă
voi răspunde repede fără temeri și fără poticniri.
Prin urmare, iubite Poet, Serenissime Dante Alighieri
ca și în vremea Domniilor Voastre
în acest eon postmodern
se moare pe dinlăuntru
ca un pământ mușcat de o viziune mărunță
ca un microb duios izbit de iceberguri
ca o fantoșă orbecăind precum
brownienele mișcări ale norilor
ca o pasăre tocită de zbor
ca floarea sfărâmată-ntr platforme
și ca asimilarea unei noi forme
ale nesuferitei vorbiri.

Se moare frumos, se moare concav
ca suferința suferindă de apatia rugului stins
ca atletul interzis alergării
ca speranța neurmărită până la capăt
sau ca duhul strămoșilor ne-mai-întors
în sufletul muritorilor de rând.

Se moare frumos, se moare concav
se moare pe dinlăuntru
ca aerul nepotrivit pe respirație
ca arsa turmă de secunde din marele arsenal
al pierdutelor ore
în timp ce Purgatoriul răspunde
în același ecou.

Se moare frumos, se moare concav
se moare fără de știința morții
și fără strălucirea și fără amestecul
în treburile interne ale iubirii de sine.

LECȚIA DE ABIS

Prea târziu ai venit fericire
prea târziu ai cîntat întomnata mea carne!
Aici unde se-amestecă minciuna cu plînsul amar
și în orice om un Petru se leapădă PEA
TÂRZIU AI VENIT FERICIRE
PREA TÂRZIU AI CÂNTAT ÎNTOMNATA
MEA CARNE!
Am putea asculta împreună mezza-voce a lamentației

(continuare în pag. 4)

am putea decipta istorii sigilate
sau vedea cum se vinde digital schimonosita legendă a
legendei
și se recondiționează bandajele istoriei.

Sunt cel ce aprinde ruguri de vorbe.
Pot privi mâna care scrie și mâna care
cerșește lumina
și aripile de ceară topindu-se-ncet
și mâna aruncătoare de pietre de ținut moartea
la doi pași mai încolo.

Cui să-i pese că am în așternut o icoană?
După draperii
același teatru cu păcate egale aceeași lună subțiată de
plopi.
Iar de va apărea
Celălalt
se va-mpiedica de
ferestre.

CARTEA TRUPULUI

Creierul ăsta în formă de cruce
la care te-nchini zeule
mămuțoiule pe care te lași
răstignit zilnic nimeni nu ți-l
primește plocon.
Aici se-nchide cartea trupului
și altceva trebuie să-nceapă.
Fiecare cu steagul lui. Dar cine să-l poarte?
Că tu stai
prăbușit peste propriul maldăr de vorbe ca
peste-un munte tocit
înăcrit de tertipuri tehnici de-a fi tu însuși.
Toți îți știu drumurile și nimeni nu-ndrăznește a le urma
și nimeni nu vrea altfel să te nască.
De-acum, ce ți-a hărăzit zeul cel bun:
VEI FREDONA CEVA CARE SĂ ACOPERE
FLĂMÂNZENIA
VEI AȘTEPTA METAFORA SĂ-ȚI INTRE
TÂRFELE ÎN AȘTERNUTURI TE VEI
PIERDE PRINTRE FĂRĂMELE UNUI ADAGIO
VEI AFLA CÂT CÂNTĂREȘTE UMBRA. Târziu vei
împături ghilotina și-o vei ascunde-n surâs.

PENTRU A VĂ POVESTI INVIZIBILUL

lui Umberto Eco

Altceva doarme până târziu
în patul regal
ornat cu prețioase pietre
și terminale cu cap de dragon!
După cum îți spuneam la acel Gaudeamus
de octombrie într-un București cenușiu
frate Umberto Eco, prinț legitim al
Numelui trandafirului și lector in fabula
eu am apărut pentru a vă povesti invizibilul.
Sunt compus din strigăte de pe diguri
din agonii și regrete limite căderi și litere fierbinți
ca toți cei din Ordinul Metaforei.

Pentru fratele născut orb
construiesc pești din cuvinte

Boem@ 4 / 2016

zmei elefanți și antilope în alergare
și-i ascund zi de zi
Neantul primit blazon pe numele meu.
Și pentru el sunt zeul primar
născut pentru a povesti
invizibilul.
El știe că poetul se-avântă
acolo unde misteru-i mai profund
iar spaima de viață și de moarte
e salvată doar prin iubire.
El știe: cea mai curată fântână e lacrima.

FRATELE IUDA (o viziune)

Ani de-a rândul am urmărit devenirea
dialectică a celui ce-și chinuie umbra.
Da, e foarte pios că venim foarte greșos
că ne ducem
- ca pentru mine-am șoptit. Pe urmă
am adormit și-am visat imensa poartă a Paradisului
plină de desene obscene, de-nfățișări și
înscrieri grețose. Apoi am smuls
cartea din mâna îngerului și-am ales
doar cuvintele care țin loc de aripi.
Și s-a făcut seară și s-a făcut dimineață.
Iar când s-a apropiat cel mirosind a trădare
(câți din neamul lui Cain chipul nu-i poartă?)
am spus:
- RĂSCUMPĂRĂ-MĂ, FRATE IUDA
ȘI PE CÂȚI ARGINȚI VEI VREA
PE MINE MIE LA NESFÂRȘIT VINDE-MĂ!

RAPORT CĂTRE NOPTILE STERPE

Poetului Mihai Ursachi

Ceea ce ne leagă e-un cântec de
moarte. Trec printre ziduri și strig:
Abel Abel frate Abel ceea ce
ne leagă pe noi e-un cântec de moarte!
Dar cuvintele nu-s niciodată de-ajuns ALTCEVA
SFÂȘIE CORIDOARELE.
Cu hlamida
cea neagră
ca flacăra
cărții
luminând
trec pe drumuri străine și strig:
ABEL ABEL FRATE ABEL CEEA
CE
NE LEAGĂ E-UN CÂNTEC DE
MOARTE!
Un vierme înghite unul după altul
punctele de suspensie ale lumii
seara UN ZEU OBOSIT ÎMI CADE PE PAGINI.
Abel Abel frate Abel ceea ce
ne leagă e-un cântec de moarte!
Dar cuvintele nu-s niciodată de-ajuns
altceva sfâșie coridoarele o,
TRUP AL MEU REGE carcasa mea
de spaimă & visare!

Dumitru ANGHEL

TEATRU de Ion BĂLAN

Volumul „TEATRU”, Editura InfoEst, Siliștea – Brăila, 2015, 94 de pagini format înalt, semnat de dramaturgul Ion Bălan, este organizat ca o trilogie culturală, cu subtitlul „Din bogăția spirituală a Brăilei și a marelui Bărăgan”, cu trimiteri la scriitorii Panait Istrati și Fănuș Neagu și la soprana Hariclea Darclee, personalități emblematice ale Brăilei, cunoscută pentru viața culturală activă dar și pentru latura sa economică de excepție, din păcate doar între Cele Două Războaie, când în portul de la Dunăre se stabilea prețul grâului pentru Europa.

Cele trei secvențe teatrale, corespunzătoare celor trei protagoniști - „Parada Eroilor”, „Prințul Metaforei” și „Privighetoarea Carpaților” - au individualitate tematică și personajul central inconfundabil, cu posibilitatea și libertatea punerii în scenă în stagioni diferite, dar sunt unitare prin tehnica originală a identității personajelor, corespunzătoare „eroilor” din cărțile cele mai reprezentative, semnate de prozatorii Panait Istrati și Fănuș Neagu, ori „personaje” reale din lumea muzicală: compozitori, soliști sau soliste, regizori și directori de Teatre muzicale în relație directă cu soprana Hariclea Darclee. Unitare în primul rând prin mesajul comun al celor trei piese de teatru, direcționat spre gloria orașului de la Dunăre și a țării, dacă ne-am referi la periplul european, parizian al lui Panait Istrati, și la parcursul internațional al divei Hariclea Darclee.

Unitar și sub aspectul construcției scenice, dramatice, ca gen literar, pentru că domnul Ion Bălan, director al Teatrului „Maria Filotti” într-o perioadă de stabilitate repertorială și de... „premiere” de referință, își pune... „pecetea” pe actul de creație, dincolo de intervențiile regizorului, prin... indicațiile din paranteze, specifice literaturii genului dramatic, de altfel, dar pe care și le asumă, pe Scene și Acte, sau în parantezele fiecărui personaj (gesturi, sunete, elemente de decor, de recuzită, muzică, lumini etc., etc.).

„Parada Eroilor”, cu subtitlul „S-a întors Marele Vagabond”, ca un postulat de referință pentru personalitatea lui Panait Istrati, care-i justifică o anxioasă biografie rebelă: „Ca să fii pretutindeni, trebuie să fii undeva: pentru mine acest undeva a însemnat Brăila! Regina mea dintre sălcii și salcâmi, în care au încăput aproape toate neamurile și bisericile lumii” (Coperta I), cu secvența colorată în ROȘU (din Drapelul național).

Din cele nouă scene, se remarcă personajul principal Panait Istrati, nouă personaje individualizate, eroii cărților scriitorului: Codin, Kira, Mihail, Nerașula, Dragomir, Joița, mama Kirei, Adela, mama Nerașulei,

Ion Bălan

Teatru

Din bogăția spirituală a Brăilei și a marelui Bărăgan.

Parada Eroilor

„Ca să fii pretutindeni trebuie să fii undeva: pentru mine acest undeva a însemnat Brăila! Regina mea dintre sălcii și salcâmi, în care au încăput aproape toate neamurile și bisericile lumii.”

Panait Istrati

Prințul Metaforei și Parada Umbrelor

„Bărăganul este poate cea mai lungă călătorie a unui gând. E poarta de intrare a veacurilor în eternitate.”

Fănuș Neagu

Privighetoarea Carpaților

„Stau singură pe malul nopții când toate amintirile: gloria liricii mondiale au început să mă doară, iar cortina vieții a început să coboare: nu va pășesc, plec doar pentru un timp....”

Hariclea Darclee

Editura
infoEST

și un ziarist, Radu, alături de personajele colective sau *figuranți*: Hamalii I și II, Haiducii, Țăranii etc., și o altă, foarte importantă, indicație de regie (...intră-n scenă P. Istrati cu un aparat de fotografiat!), pasiunea scriitorului pentru arta fotografică.

Dialogul personajelor marchează... „experimentul Uniunea Sovietică și I.V. Stalin”, dezamăgirea „marelui vagabond”, care l-a costat enorm pe Panait Istrati, repudiat de bolșevici pentru atacul său fulminant la „mascarada” ideologiei marxist-leniniste, compromisă definitiv de Stalin, în teroarea pe care a provocat-o în U.R.S.S., apoi în țările... „socialiste”, repartizate pe o... „hartă” samavolnică la Potsdam, în Germania, de către Truman, Stalin și Churchill, la încheierea Războiului Mondial.

Prigonit și în Republica Socialistă România din aceleași motive, Panait Istrati nu va mai fi editat în România, nu va apărea nici în manualele școlare și nici după Revoluția din Decembrie 1989 nu va fi repus în drepturi depline în Istoria Literaturii Române, din cauza unor *inertii* păgubitoare, care... amenință în prezent și pe Eminescu, Creangă, Marin Preda etc. Boicotul s-a extins în Italia lui Mussolini și chiar în Franța, pe care Panait Istrati a părăsit-o, lăsându-le în schimb cadoul „Spovedania unui învins”, excomunicat chiar și de presa de stânga, „L’Humanite” sau „Le Figaro”, deși, tot pe-atunci, N. Titulescu, președintele Ligii Națiunilor Unite, era primit cu onoruri la Paris, iar Romain Rolland recunoștea genialitatea scriitorului român care evoca celebra Comorofca, cu Balta Brăilei și cu și mai celebrul Terente.

(continuare în pag. 6)

„Prințul Metaforei și Parada Umbrelor”.

Evident, nimeni altul decât Fănuș Neagu, după motto-ul lămuritor: „...Bărăganul este poate cea mai lungă călătorie a unui gând. E poartă de intrare a veacurilor în eternitate”.

Cea de-a doua *scenată* din trilogia dramaturgului Ion Bălan are personaje din elita culturii literare românești: Fănuș Neagu, personajul principal, în dialog cu Panait Istrati, Mihail Sadoveanu, Nichita Stănescu, sau, episodic, cu aluzii fulgurante, Ionel Teodoreanu, Mihail Drumeș și Ioan Slavici, care... la Marea Unire din 1918 ar fi afirmat că... „Transilvania ar fi bine să rămână la Austro-Ungaria”! și, pentru gestul său surprinzător, ar fi făcut închisoare, unde a scris capodopera „Moara cu noroc”!? Se vede treaba că de aici s-a născut ideea năstrușnică cu... „lucrările științifice și cărțile” scrise în pușcăriile secolului XXI românesc și... au ieșit „capodoperele” unor Gigi Becali, Mihai Stoica, Ioan Nicolae, George Copos etc!

Dialogul dintre personajele Fănuș Neagu și Nichita Stănescu, în prezența misteriosului personaj Virgil, un alter ego al unui literat brăilean (!?), scoate în evidență figura ilustră a lui Mihail Sadoveanu, „profesorul” lui Fănuș și al generației de „învățăcei” de la „Școala de Literatură” de prin anii ‘50 ai secolului trecut, dar și pentru „dascălii” săi de suflet, modelele ilustre: „Sfinții Eminescu, Creangă, Caragiale”.

Domnul Ion Bălan, prieten bun cu „Prințul Metaforei”, șarjează cu nostalgie și admirație pe atmosfera fulminantă pe care Fănuș Neagu o întreținea cu șarm la întâlnirile de la Brăila, ca și pe dialogul viu și incitant dintre Fănuș, Sadoveanu și Nichita Stănescu pe *miturile* esențiale ale prozei fănușiene: Sânzienele, caii, Bărăganul, Balta Brăilei, cumpăna de la fântânile Câmpiei, satul natal Grădiștea, părinții, cam în aceeași zonă sentimentală a personajului „Istrati: Balta Brăilei a fost pentru mine Raiul copilăriei mele. Fugeam uneori de la școală și mergeam cu Codin în Baltă, la pescuit, vânătoare și cules de mure, pe care le vindeam hamalilor în port” („Prințul Metaforei”, pag. 53).

Și o concluzie-omagiu pentru cei doi prozatori, prin Vocea Cronicarului: „Oare Fănuș Neagu a fost un alt Panait Istrati, sau el a fost un Fănuș Neagu? Cert este că fiecare, și amândoi, au fost doi Vagabonzi de geniu ai literaturii românești. Panait Istrati a spart zidul care ne despărțea de marea literatură a lumii, iar Fănuș Neagu... a acoperit cu poveștile lui nemuritoare, literatura Marelui Bărăgan” (Ibidem, pag. 67).

În concluzie, un omagiu respectuos pentru „Prințul Metaforei”... născut într-un sat din Bărăganul Brăilei atins de aripa veselă a poveștilor spuse în nopți de Sân Toader, când lupii atacă hergheliile de cai, când Buzăul iese bezmetic din matcă și se năpustește peste oameni și gânduri. De la Ion Neculce, cronicarul, Ion Creangă, sfătosul povestitor din Humulești, Mihail Sadoveanu, molcomul artizan al frazei bine orchestrate, sau Panait Istrati, „haiducul” din Comorofca și Bălțile Brăilei, nimeni n-a mai dat limbii române atâta strălucire ca Fănuș Neagu.

„Privighetoarea Carpaților”

Este cognomenul meritat pentru marea cântăreață din elita muzicală a Brăilei, soprana al cărei nume se află pe frontispiciul celui mai prestigios Festival și Concurs Internațional de Canto „*Hariclea Darclée*”, care se desfășoară în orașul de la mal de Dunăre din 1995, sub oblăduirea generoasă și competentă a sopranei Mariana Nicolesco și patronat de UNESCO, organizat din doi în doi ani cu intercalarea anuală a unui MASTER pentru sute de voci tinere, speranțe ale muzicii de Operă de pe toate continentele.

Această a treia *scenată* din trilogia de TEATRU, semnată de dramaturgul Ion Bălan, are mai puține personaje: Cronicar 1, Cronicar 2, Guvernanta, Kerr și George Cavadia, mentorul divei, muzician, finanțatorul Palatului Lyră din Brăila. Tânăra Hariclea Hartulary, însoțită de George Cavadia la Paris, va lua lecții de canto cu Maria Sasse și mai apoi cu Duvernois, care o înscrie la o audiere pentru un post de soprană la Opera Mare, unde este declarată reușită și va debuta la 7 iulie 1888 în rolul *Margaretei* din *Faust*, cu elogioase ecouri critice în presa pariziană, iar compozitorul Ch. Gounod va fi *nașul* ei artistic, de scenă, numind-o Darclée.

Debutul parizian al sopranei Hariclea Darclée a fost o adevărată revelație, deoarece impresarii muzicali se întrec să-i ofere participări, ca de pildă în rolul *Julietei*, la o săptămână după evoluția Adelinei Patti. De acum, soprana din Brăila cânta pe marile scene ale Europei: în 1889, la Petersburg, în *Faust* de Gounod, *Mignon*, de A. Thomas, *Ernani*, de Verdi, *Hughenoții*, de Mayerbeer. Va pleca într-un turneu în Italia și-și va continua studiile cu R. Leoncavallo, debutând pe celebra *Scala* din Milano cu *Cidul*, de Massenet.

După această perioadă de bun augur, Hariclea Darclée va cânta la Roma, Torino, Neapole și Geneva și, apoi, se va întoarce în 1892 și va cânta la București. În 1909, G. Puccini îi încredințează, în premieră absolută, rolul *Floriei* din *Tosca*, pe care-l va interpreta cu același succes răsunător în Spania și Portugalia, în Brazilia, Chile, Argentina și Uruguay. După un turneu alături de Caruso, Giraltoni și Sammarco, cu Arturo Toscanini la pupitrul dirijoral, soprana Hariclea Darclée va face lungi turnee la Rio de Janeiro, Buenos Aires, Montevideo, Santiago de Chile, Valparaíso, Sao Paulo...

Succesele se repetă la „*Scala*” din Milano, cu rolurile din operele lui G. Verdi: Desdemona, din „*Otello*”, Gilda, din „*Rigoletto*”, Violeta, din „*Traviata*”, Leonora, din „*Trubadurul*”... În România, Regele Carol I o decorează pe Hariclea Darclée; Regina, cunoscută cu pseudonimul literar Carmen Silva, are relații speciale cu „Privighetoarea Carpaților”, iar „Regele Don Carlos al Portugaliei chiar a vrut

(continuare în pag. 7)

s-o facă pe Darclée Regina Portugaliei" (Cronicar 1, pag. 82); și alte amănunte în... „premieră” în trilogia domnului Ion Bălan („Darclée: Îmi amintesc mereu cu plăcere de două incidente scenice: la Buenos Aires și la Moscova, când, la sfârșitul spectacolului, spectatorii au năvălit pe scenă și mi-au rupt în bucăți broderia foarte bogată a rochiei... În sală se aplauda și se flutura tricolorul românesc” (Op. cit., pag. 83).

...Sceneta „Privighetoarea Carpaților” a fost solicitată dramaturgului Ion Bălan de către conducerea Liceului de Artă „Hariclea Darclée” pentru a fi înscrisă în repertoriul *claselor de teatru* ale prestigioasei unități școlare brăilene.

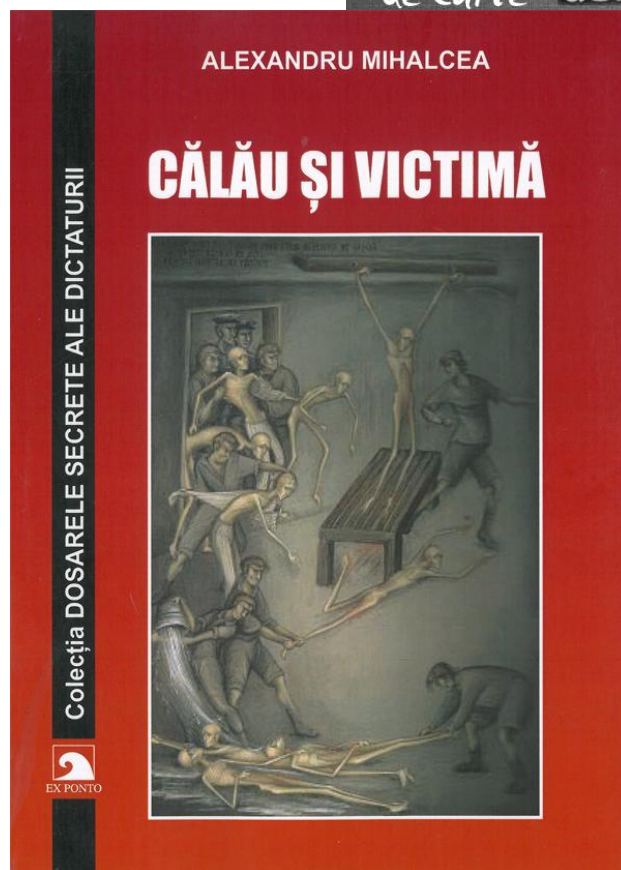

CĂLĂU ȘI VICTIMĂ de Alexandru MIHALCEA

Volumul de *proză-document*, la limita oricărei ficțiuni epice-șoc, „**Călău și victimă**”, Editura Ex Ponto, Constanța, 2015, 406 de pagini, semnat de Alexandru Mihalcea, sub egida recuperatorie a Colecției *Dosarele secrete ale Dictaturii*, este construit pe o suită de secvențe provocate violent de contrastul dintre o brutală, inumană și absurdă formă social-politică de oprimare și umilire a ființei umane și o vocație moral-eroică a împotrivirii, a neacceptării și a revoltei, într-o inegală înfruntare dintre teroarea ridicată la rang de instituție oficială de stat și *eroismul*, ușor desuet, al... „revoltei în genunchii!” și al jerfei romantice!

O *carte-document*, semnalată de coperta cu imagini șocante de execuții și cruzimi „medievale”, din care lipsește doar *rugul* intoleranței bigote, sau convingătoare eșafoduri cu execuții publice din plastica exaltată a unui El Greco și, prin extensie, oripilantele lagăre de exterminare naziste. O carte de proză, ușor atipică, prin structura sa epică în afara coordonatelor standard, ca o... *oglinză* hidoasă a unei politici intolerante, a cărei *uvertură* machiavelică a început cu Mussolini și Hitler și „a fost *desăvârșită*” în forma cea mai aberantă, după... „*harta*” cinic-nedreaptă de la Postdam, când Europa de Est, aproape toată, a fost supusă unui... „experiment... social-politic”, gândit de Marx și Engels, inițiat de Lenin și compromis total de Stalin, prin violență și intoleranță, în... „*felia*” oferită după Războiul Mondial acestuia și Uniunii Sovietice.

Așadar, cartea prozatorului Alexandru Mihalcea a fost realizată în parametrii unui concept revendicativ în plan moral și în limitele unei etici recuperatorii, deși parcă demersul unui astfel de... „*recurs în anulare*” nu mai păstrează decât *aura* eroică a unui spectacol de Operetă, cu personaje protejate de măștile fardate ale unui Carnaval grotesc, ridicol și de-o cantonare într-o perspectivă parodică, pentru torționarii puterii și ai terorii absolute. Construit epic pe arhitectura unei memorialistici, cam în afara normelor de evocare tradiționale, volumul „**Călău și victimă**” are valoarea unei *cronici* de Istorie în impas, violență și absurdă, cu trimiteri dramatice

spre destine umane eșuate în tragedii ale neșansei, derivate din forme de protest, de împotrivire față de forțe oculte cu potențial irațional.

Un echilibru, existent doar în zona nedreptății și al victimizării, vine dinspre... „umbrela” de protecție a imposturii și a maleficului susținute de crima individuală direcționată spre genocidul generalizat. Epopeea *calvarului*, în care „*personajul*” principal este chiar Alexandru Mihalcea, deținut politic marcat de un destin de o copleșitoare nedreptate, alături de alți, foarte mulți... „eroi” ai împotrivirii față de mecanismele unei forțe malefice, începe abrupt, cu... „*scena*” unei închisori a ororilor ideologiei „*roșii*”, direcționată prin alăturare cu Infernul Apocalipsei: „...strânși prin cotloanele *Jilavei*, de-a valma... Pe jos, o mazăgă lipicioasă, praf și slin înmuiate de sudoarea curgând din trupurile noastre care nu mai suportau nici cămașa” (p. 7).

„*Călău și victimă*”, un... „roman” al alienării, deși nu l-aș încadra cu drepturi depline ca specie a genului epic cult de mare întindere, pentru că are mai degrabă aparența unui *scenariu* cinematografic, cu scene de viață, în care, definitorii, rămân destine individuale într-un amestec nefericit de întâmplări cu traume, la granița fragilă dintre biografic și fantastic, firesc și absurd, într-o himerică metamorfoză. Există în această carte cincisprezece secvențe epice, schițe sau povestioare, *episoade* ale unui scenariu de film, cum spuneam mai sus, mici „*spectacole umane*” cu întâmplări terifiante, cele mai multe, prin grozăvia unor realități înspăimântătoare și de-o nedreptate „criminală” pentru unele dintre personaje, de fapt *oameni* cu o biografie

(continuare în pag. 8)

reală, modificată de o „*genetică*”... social-politică cu o patologie de dimensiuni stranii din zonele... *cenușii* ale realului.

Domnul Alexandru Mihalcea se află evident în centrul acestui... „*carnaval*” al terorii și al suferinței îndurată *gratuit*, după regulile sinistre ale uneia dintre... *legile* Filosofiei marxiste: „*necesitate și întâmplare*” (singurul *postulat* al filosofiei comuniste care m-a convins și... *m-a amuzat*, pe când eram student la Filologie, prin argumentul explicit: o *cărămidă* din cornișa de la fațada unei clădiri, care se eroda gradual de ceva timp, se desprinde tocmai când, fix în acel loc, trece un om și-i cade în cap...!?!?), dar aduce, din surse proprii și dintr-o bibliografie... convingătoare!, amănunte de început ale terorii: prizonierii de Război întorși în țară, care plătesc și pentru ceea ce au plătit prin... *Siberiile sovietice*, dar și pentru că... „s-au întors!?”

O altă variantă a terorii „roșii”, gestionată de data aceasta de Gh. Gheorghiu-Dej și Iosif Chișinevski, care a anihilat elita politică și intelectuală românească prin pușcăriile de la Râmnic, Gherla, Bălțile Brăilei și de la Canal, proiectul „faraonic” și fantasmagoric al unei... *sclavii* de secol XX; cu personaje din... „lumea bună” a politicii românești interbelice ca Ion Mihalache, pe care „îl bătea cu sălbăticie...”, deși bătrân și bolnav, aruncând apoi apă pe el în plină iarnă” (p. 66), nimeni altul decât... „*celebrul*” comandant Alexandru Vișinescu, *vedeta* cu aere de... „*victimă*”, pe care și-o asumă cu nonșalanța militarului instruit să execute ordinele superiorilor, dar uită de... *excesul de zel*, pe care nu i l-a impus nimeni...

Torționari ca Al. Vișinescu alcătuiesc galeria de personaje sinistre, în carne și oase, cu... „CNP de identificare” și... „număr la pantofi”, din care fac parte Alexandru Nicolschi, acuzat de bolșevizarea României; Boris Grünberg, fost activist în U.T.C. la Chișinău, acționează sub bagheta dirijorală a unui trio de... telenovelă vulgară: „Anca, Luca și cu Dej au băgat spaima-n burghezi”, deși vor plăti, ca-ntr-un carusel de bălci, cu aceeași monedă calpă, pentru acuzații grave de *fracționism*, dictate de *tătuțul* de la Kremlin.

Cu ecouri de slogan, tipic și mobilizator, în secvența „Construim fără Burghezie și împotriva Burgheziei” (p. 100-145), este relevantă *tehnica* de intimidare și anihilare a *Securității*, cu referire la... cazul Hossu Emilian și tot traseul prin „pușcăriile patriei socialiste”, unde tatăl scriitorului Valentin Hossu-Longin, acuzat de *vină* închipuite, a fost supus unor atrocități inumane.

Este cazul pe care mi-l amintesc dintre atâtea asemănătoare și poate și mai relevante, deoarece îl „pune în lumină” într-un serial de televiziune Lucia Hossu-Longin, pe tema politicii de anihilare a elitei intelectualității românești, într-o perioadă când „Istoria justiției securiste din România bolșevizată colcăie de procese înscenate” (p. 102), dacă ar fi să amintesc de cazul incredibil al lui Lucrețiu Pătrășcanu, care... „era unul de-al lor” (Ibidem).

Un alt capitol, „Satan s-a oprit la Pitești” (p. 146-187), în care aș releva calitățile de portretist ale scriitorului Alexandru Mihalcea, face trimitere la... torționarii motivați de o conștiință în derivă, în

cumpănă sau în impas, precum Eugen Țurcanu, individ de-o ferocitate diabolică, „fiindcă el era *deținut*, ca și noi...” (p. 146); de fapt, un fost legionar, convertit la comunism; Nicolae Doicaru, ajuns la vârful Securității, deși cu antecedente legionare...

Și, tot în contextul relevării calităților de prozator ale autorului cărții „*Căldu și victimă*”, este incredibilă multitudinea de fapte, întâmplări, oameni, personaje, victime și torționari, crime și nedreptăți inutile stocate în memoria autorului, care se întrebă, nedumerit și revoltat, el însuși victimă a acelor reacții criminale: „Au recunoscut Ficior, Pârvulescu, Enoiu, Vișinescu, Szabo Zoltan, crimele săvârșite?” (p. 181).

M-aș opri și la un... intermezzo venit dinspre ecourile Războiului Civil din Spania anului 1939, cu Brigăzile Internaționale (pe care și le consemnau în celebrele autobiografii mulți dintre viitorii comuniști...), „care se târăsc, dezamăgite și obosite, către Franța și chiar spre Estul Europei...”, apoi cu Bulgaria și Ghiorgi Dimitrov; cu figuri emblematice, mai degrabă, *pitorești*, din perspectiva recuperatorie a Istoriei: Largo Caballero, un nonstalinist, Dolores Ibarruri, - La Pasionaria, stalinistă... și cu consecințele pe termen lung, care s-au numit FRANCO!

Un scurt popas prin Europa, pentru că Al. Mihalcea se întoarce spre obsedantul reper al politicii dementiale din țara sa, cu... „eroii” săi negativi cu tot, Patriciu Mihai (Mihai Weiss), de la Cluj, Nicolschi și Pantiușă, agenți NKVD, ori la un... sinistru „pomelnic” al silniciei, al delațiunii și al crimei „fără obiect și fără măsură”, gestionat de Securitate, Miliție și o întreagă nomenclatură politică autoritară și imorală, alături de o listă lungă, lungă din „Lexiconul Negru” al Doinei Jela.

Într-un alt capitol, Alexandru Mihalcea își ia în serios rolul și aptitudinile de scriitor... militant și conturează *portretul* standard al răzvrătitului și adaugă alte nume de... *eroi* ai revoltei anticomuniste, din care exclude orice urmă de ficțiune din respect pentru spiritul de sacrificiu al... „personajelor” sale, pe care le înobilează cu identitatea de *martiri*, pe anumite reliefuri simbolice, contracarând astfel sloganele oficiale care-i declamau *dușmani* ai poporului, printre care „*Remus Radina*, ... omul care nu a obosit să-și afirme principiile...”, într-o lume în care rațiunea și justiția erau *ciomagul* lui Maromet și *pumnii și cizmele* lui Goiciu” (Pag. 256).

Arta *portretului* este completată de *descriere*, ca mod de expunere epică, în scenele terifiante de schingiuire cu totul inumane, accentuând refuzul, tenacitatea și tăria de caracter a... „*banditului*”, supus celor mai inumane suferințe, provocate de o... demență patologică a gardienilor; *descrieri* cu secvențe... *horror*, ca în filmele de acțiune TV,

(continuare în pag. 9)

precum „profanarea trupului unui fost ministru al Agriculturii, Aurelian Pană, un om foarte înalt, pe care gardianul Goiciu îl ucide în bătaie și, pentru că nu încăpea în sicriu, i-a tăiat picioarele iar ciaturile le-a pus pe pieptul mortului” (p. 262-263).

Există în tehnica narativ-descriptivă a domnului Alexandru Mihalcea o insistență preferință pentru antiteză, pentru contrast, cu intenția evidentă de a șarja pe bestialitatea demențială a tortionarilor și a marca ipostaza umană, generoasă a victimelor. Scriitorul alege, selectează *întâmplări-șoc*, evenimente extreme, reprobabile, ca „Jurnalul inginerului Ursu”, pagini de o realitate cutremurătoare, care descriu ceea ce i s-a întâmplat lui Gh. Ursu, imposibil, incredibil de acceptat, orori de o ficțiune... bolnavă, demne de o *literatură a absurdului*.

Același calvar și pentru alți eroi-personaje din volumul „Călău și victimă”: Iulius Filip, Ioan Teodosiu, Ion Bogdan, Marin Iancu, Vasile Paraschiv, luptătorul pentru syndicatele libere, sau Alex. Ștefănescu, care află oripilat și revoltat, după ce-și studiază „dosarul” la C.N.S.A.S., cine „l-a turnat” la Securitate. Ilustrul critic și istoric literar Alex. Ștefănescu omagiază cu respect și recunoștință pe doamna prof. univ. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, atunci când este exclus din U.T.C. și amenințat să fie dat afară din facultate, pentru „concepțiile sale profund dușmănoase” (p. 394), deoarece... viitoarea Maica Benedicta a afirmat tranșant: „...decizia rămânerii sau nerămânerii în facultate (a studentului Ștefănescu Alexandru...) o vor lua ei, profesorii, nu studenții” (p. 404).

Iar eu aș completa „lista onoarei” și cu numele *eroului-personaj* Alexandru Mihalcea, pentru demnitatea cu care și-a susținut crezul și convingerile moral-politice, ca și pentru calitățile de prozator, prin desăvârșita stăpânire a epicului și efortul de esențializare narativă, în tonalitatea tumultuoasă a apelor învolburate ale *Vltavei* din poemul simfonic *Patria mea* de Bedrick Smetana.

VIAȚĂ ȘI CĂRȚI de Nicolae MANOLESCU

Volumul „Viață și cărți”, Editura Paralela 45, Pitești, 2015, 422 de pagini, ediția a treia, semnat de scriitorul Nicolae MANOLESCU, este structurat pe două PĂRȚI: „Cititul și scrisul” - „Scrisul și cititul”, desfășurate pe canonul unei memorialistici, cu totul originală, ușor în afara *tiparelor* tradiționale, glisată între *senzații*, izvorâte din sentimente, nu neapărat stinse, ci doar estompate de trecerea timpului, și *idei* cu perturbatoare și incitante ecouri în suflet, într-o ritmică spirituală somptuoasă și o romantică delectare. „Amintirile unui cititor de cursă lungă”, subtitlul... subtil al cărții, încep cu „Cititul și scrisul”, cu timbrul autentic al unui... *abecedar* al lecturii, al bucuriei de a citi; un *eseu* uriaș, cu nuanțe autobiografice între amintiri din copilărie și maturitatea angajată, desfășurat pe 38 de... „itinerare” ale creșterii și educației intelectuale, venită dinspre îndemnu-

rile cronicarului moldovean Miron Costin: „nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților...”, ori ale mai modernilor J.-P. Sartre: „Mi-am început viața așa cum fără îndoială mi-o voi sfârși: în mijlocul cărților” și J. L. Borges: „Eu mi-am imaginat totdeauna paradisul sub forma unei biblioteci”, motto-uri respectuoase de o tulburătoare coincidență cu... apetitul copilului și adolescentului Nicolae Manolescu.

Debutul... amintirilor este abrupt și fascinant, cu amănunte pitorești într-un registru nostalgic și delicat, cu nuanțări de... „Ozana cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul...”, cu o anume și caldă raportare la părinții săi, mai ales mama, profesoară de limba franceză, pe care o evocă cu duioșie, și tatăl, victime ale unei ideologii strâmbe și aberante în închisorile comuniste. Deși nu mai reține titlul primei cărți citite, își amintește de prima sa Bibliotecă, un raft rudimentar cu câteva spații pe care tronau cărțile de referință semnate de Ion Creangă, Edmondo de Amicis („Cuore”) și, insistent semnalat, Jules Verne... cu care a început periplul său spre bucuriile lecturii din copilăria de început, fragedă și nevinovată, de-o puritate angelică, ușor... desuetă, raportată la statura personalității de astăzi a criticului și istoricului literar Nicolae Manolescu, ca un tip de... „răsfăț” de Om mare, care se înduioșează, credibil și convingător, de farmecul autentic al vârstei de aur a copilăriei. Îl bântuie fragmente de amintiri despre locuri, localități cu străzi, case și oameni, cu amănunte,

(continuare în pag. 10)

reliefuri simbolice, gesturi, fizionomii, mici "spectacole" umane, cu tonalitatea în *pianissimo* discret din "*Tablouri dintr-o expoziție*", de Modest Musorgski, ori cu amănunte fulgurante de-o banalitate emoțională: "Eu îmi aminteam că în grădină se băteau covoarele. Sau nu, băătorul se afla în curtea principală, la intrare, în fața unei magazii" (pag. 14), și despre oameni... foarte oarecare, dar cu impact de *reper* ale unui orizont infantil, curat, de pe când era elev în clasa I, la școala de lângă locuința sa: sunetul cristalin al clopoțelului care anunța recreațiile, și figura blândă a învățătorului, un fel de... Domnu' Trandafir, reperul emblematic din cărțile lui Mihail Sadoveanu, și nukul umbros și majestuos din curtea bunicilor de la Râmnicu Vâlcea.

Și-și mai amintește ceva, între nedumerire și spectaculos, când a intuit că *cititul cărților* este alăturat apetitului pentru *joacă*, dar *scrisul* l-a fascinat de-a dreptul, pentru că nici nu știe cum a descoperit literele alfabetului: "Gândindu-mă bine, le-am știut dintotdeauna" (pag. 32), iar ca "premieră absolută" pentru destinul său scriitoricesc, *debutul* s-a produs prin clasele primare cu o poezie din care nu-și mai amintește decât doar două versuri: "Cu nasul strivit de geam / Țara toată o priveam" (Ibidem), recunoscând cu sinceritate că profesorul George Ivașcu a avut dreptate când i-a spus tranșant: "Dumneata ai structură de critic" (pag. 187).

Și-atunci, găsind de cuviință că nici poezia și nici proza... "nu-s de nasul său!", s-a orientat spre o altă posibilă vocație artistică, editând prima sa revistă literară, în drumul triumfal, ca o "Odă a bucuriei" beethoveniene, spre "Contemporanul" și "România Literară": revista "Familia", după o idee preluată cu entuziasmul purtătorilor cravatei roșii de pionier, de la Vladimir Ilici Lenin ("care scosese o astfel de revistă de pe când se numea Ulianov"), cu o redacție în toată regula, cu rubrici și colaboratori, din care nu lipsea pagina de... "*cronică muzicală*", semnată "de un absolvent de Conservator și fost ani buni directorul Filarmonicii din Brașov" (pag. 34).

Se pare că domnul Nicolae Manolescu a avut din adolescență o... *chemare* pentru editarea de reviste, pentru că au urmat: "Poezia", "Literatura română", "Pagini literare", "România pitorească", "Făt-Frumos", toate sub imperiul lecturilor din Jules Verne, Walter Scott, Coșbuc, Alecsandri, Topârceanu; pasiune și vocație cu "consecințe" benefice: "...revistele pe care le-am scos m-au silit să fac și critică literară" (pag. 61). Și chiar așa a fost după *stagiul* la "Luceafărul", "după ce Ivașcu a făcut din mine un cronicar" (pag. 67), când Ștefan Bănulescu i-a încredințat rubrica "Teme" pentru recenzie de carte de întâmpinare, iar George Bălăiță i-a solicitat o *temă* în revista "Litera", cu titlul "*Cititul și scrisul*", pe care l-a păstrat în cartea de față.

Revenind la pasiunea pentru lectură, domnul Nicolae Manolescu s-a dovedit metodic încă din anii când citea... orice, într-o devălmășie aleatorie de cărți și scriitori, dar parcă... o ordine instinctuală exista în preferințele sale: J. Verne, H. de Balzac, dar și Rebreanu, Sadoveanu... Schiller, Goethe; fără îndoială chiar literatură sovietică, V. Kaverin ("O

pânză în depărtare"), N. Ostrovski, Arcadi Gaidar, Al. Fadeev, Boris Polevoi, dar și rușii... vechi, Pușkin, Tolstoi, Cehov, Turgheniev, Dostoevski..., când zăbovea în Biblioteca Publică din Rm. Vâlcea, de unde "Plecăm de fiecare dată cu brațele pline... citind pe rupele, pe nerăsuflăte, ca un apucat" (pag. 95).

Tânărul N. Manolescu are o... meticuloasă ierarhizare a lecturii când se apropie de scriitorii Antichității: Eschil, Sofocle, Aristofan, Euripide... "pe Nepos și Plutarh i-am citit, totuși, în liceu" (pag. 101), și "mi-am oferit esențialul pentru lectura critică" (pag. 103). În fine, printre preferințele de lectură, într-o ierarhizare convingătoare, o *biografie* încărcată, cu neamuri de toate gradele și de localități de domiciliu, pe care le... "inventariază" tot în legătură cu apetitul pentru lectură: "Dinspre partea bunicii materne, acela care a avut plăcerea de a scrie a fost tatăl ei, străbunicul Nae Bogdănescu..." (pag. 112), iar "de la străbunicul meu matern s-au păstrat două caiete dictando, scrise cu cerneală albastră și violet" (pag. 115); și cu un omagiu fierbinte pentru părinții săi, intelectuali de marcă, profesori care i-au transmis *gena* benefică sau contribuind direct la instrucția și educația sa: "Pe mama am avut-o profesoară de română și dirigintă în clasa a VI-a..." (pag. 127), ca un *olé* grațios, sincopat de frenezii sentimentale recunoscătoare.

Partea I, "*Cititul și scrisul*", se încheie cu o întâmplare povestită de George Călinescu în celebra sa "*Cronica mizantropului*": "Tot mai înveți, maică", într-un registru parodic, din perspectiva halucinatorie a ignoranței și inculturii; ca să amintească, în compensație, cu respect și pioșenie pentru profesorii iluștri de la Facultatea de Filologie: Edgar PAPU, Vera CĂLIN, Zoe DUMITRESCU-BUȘULENGA, Tudor VIANU, Dumitru MICU, Ovidiu CROHMĂLNICEANU, George IVAȘCU, Mihai POP... și să evoce atmosfera elevată din amfiteatrele „Odobescu”, „Bălcescu”, „Hașdeu” sau R3, care l-au făcut pe domnul Nicolae Manolescu să declare orgolios: „Sunt un vicios al lecturii... Nu mă pot închipui fără să țin o carte în mână” (pag. 176).

Partea a II-a, „*Scrisul și cititul*”, o simetrie realizată prin contrast cu Partea I, „*Cititul și scrisul*”, din volumul „*Viață și cărți*”, pornește de la afirmația criticului și istoricului literar Nicolae Manolescu că citea de când era foarte mic și că va scrie zilnic începând de la douăzeci și doi de ani, de când se poate considera un... grafoman, deși, numai dacă i-aș pune, în... balanța propriei dileme, monumentala „*Istoria critică a literaturii române*” – cinci secole de literatură - Editura Paralela 45, Pitești, 2008, 1526 de pagini, format înalt, sigur m-aș încumeta s-o alătur, păstrând proporțiile, unui... malpraxis de laudatio sărbătorească, ilustrului său înaintaș, cu capodopera din 1941 a „*Istoriei literaturii române* - de la origini până în prezent”, de George Călinescu.

Cu adevărat, student la Filologie, tânărul Nicolae Manolescu va fi îndemnat să scrie la

(continuare în pag. 11)

„*Contemporanul*” (revistă de cultură la care voi debuta publicistic și eu cu o *cronică muzicală* la Concertul simfonic al Orchestrei Gewandhaus din Leipzig de la Ateneul Român, în 1962, pe când eram student tot la Filologie), de către George Ivașcu, „omul providențial al biografiei mele” (pag. 184), ca și la „Gazeta Literară”, unde va semna *recenzie* de carte, după ce mentorul său spiritual i-a pus în brațe „Cronică de familie”, de Petru Dumitriu, i-a impus un ritm... drăcesc de redactare. Acest tip de comunicare între două generații, separate de multe motive, și ideologice, și de politică aplicată, explică gestul tânărului gazetar, care salvează imaginea personalității controversate a lui G. Ivașcu, din amănuntele legate de un *interviu* pe care N. Manolescu îl ia lui Ion Gheorghe Maurer, prim-ministru al vremii, în contextul imprevizibilelor situații ale anilor '70; și un întreg tapaj despre *cenzură*, cu impactul devastator asupra criticii literare, și toată arta, tactul inspirat de a fenta rigorile acesteia.

Timp de două decenii, între 1972-1992, reacțiile tânărului critic la rigorile „paznicilor” ideologiei *roșii* au fost pe măsură, între constrângerile lui Mitea și „rezervele elegante” ale lui George Ivașcu, cu trimiterile la cronicile literare despre „*Marele singularic*”, cu o poziție între... „ciocan și nicovală”, și chiar „fără entuziasm” despre „*Delirul*”, semnate de Marin Preda, cu tot succesul de librărie al ambelor romane.

Se tulbură și mai puternic apele, când tânărul cronicar literar elogiază entuziast și partizan romanul „*Bunavestire*”, de Nicolae Breban, și se va dezlanțui o formidabilă „furtună”, pe un dialog incredibil între scriitorul Titus Popovici și Cornel Burtică, ideologul comunist, la o Plenară a C.C. al P.C.R. Nicolae Manolescu este declarat un fel de... *paria*, iar lui George Ivașcu i se sugerează, partinic, să-i suprima acestuia rubrica de critică literară.

Cenzura, ca un *rug* medieval de pedepsire a ereticilor, parcă l-ar fi obsedat pe N. Manolescu în anii săi definitorii în calitate de critic literar, dar parcă nici „n-ar fi dat doi bani” pe toată acea mascaradă „de... *protecție*” ideologică și-și plia reacțiile și atitudinile pe-un... *jemanfișism* declarat: „...și ce-o să-mi faceți?!”

De altfel, cititorul onest nu l-ar fi perceput pe înverșunatul critic literar în această ipostază decât ca un *răzvrătit*, între cuminenie simulată și... „obraznicie” voalată, reacții firești decurgând motivat din frustrările adolescentului ale cărui lecturi erau tulburate de... *arestarea* samavolnică a părinților, ori ce i s-a întâmplat, pe traiectoria cenzurii, cu antologia sa, „*Poezia română modernă*”, tocmai în perioada de... *relaxare* politică de prin 1968, indusă din atitudinea surprinzătoare a Occidentului după și mai surprinzătorul gest politic al lui Nicolae Ceaușescu față de „Primăvara de la Praga”.

Tot șarmul domnului Nicolae Manolescu este că se bagă nonșalant și chiar „cu ochii închiși” în cele mai... „controversate” (...n-am avut altă „rimă”!?) întâmplări din viața literară românească din perioada, oarecum relaxantă, a celebrului „*deceniu obsedant*” și-și menține... „țâfna” critică, protestatară, și la

Catedra de Literatură de la Filologie, când, fildel elev al lui George Călinescu, are serioase rezerve față de unii dintre titularii catedrelor, G.C. Nicolescu, Emil Boldan...

Tot cam pe-atunci, are o perioadă fastă de contact cu Lumea Occidentului, când vizitează Germania și Franța și-i cunoaște, la Paris, pe Monica Lovinescu și Virgil Ierunca; fastă și din perspectiva *Scrisului*, componentă definitorie pentru această perioadă în evoluția creatoare a domnului Nicolae Manolescu, deși parcă tot din cărți a învățat mai mult și și-a fixat *rostul* în lume, decât din fluctuantele, imprevizibilele și riscantele sale ipostaze de... „om al scrisului”! Dacă perioada *cititului*, din primul segment memorialistic, a fost liniștită, partea a II-a, *scrisul*, a fost... „belicoasă”, cu deturnări de evoluție, pe care scriitorul abia dacă mai are posibilitățile să le clasifice. Printre altele, amintește, deși... cam în fugă, de ideea *disidenței*, fenomenul controversat de rezistență a scriitorilor față de ideologia comunistă.

Eu cred că, în același context, ar fi fost potrivit să se vorbească și despre... „*literatura de sertar*”, conceptul estetic și proiecția sa artistică, atât de așteptat și de controversat, pus în discuție după Revoluția din Decembrie 1989, care s-a dovedit, din păcate, doar... „o promisiune” nu îndeajuns onorată, pe cât ar fi meritat, despre care eu am scris insistent în *recenziile* mele la cărțile unor scriitori, Fănuș Neagu, Valentin Popa, Vasile Mandric, cu astfel de „calități”!

Și, neapărat, în fluxul memoriei... memorabilele momente ale Revoluției din Piața Victoriei și a sediului C.C. al P.C.R., în nota de surpriză totală și de participare alături de scriitorii Florin Iaru (eliberat, din închisoare, după o bătaie cumplită, de către D.R. Popescu, președintele U.S.R.), Constantin Țoiu, sau cu *implicarea* sa directă, minimalizată cu echilibru și bun-simț, într-o perioadă actuală de *inflație* de... „eroi ai Revoluției”, de la Etajul 11 al T.V.R., când Ion Iliescu îi solicită domnului Nicolae Manolescu să redacteze „un Mesaj către țară”, cu măgulitoarea apreciere: „Avem nevoie de *condeiul* dumitale” (pag. 349).

Apoi, alt flux, politic prin excelență, venit dinspre figurile, „actorii” momentului, Ion Diaconescu, Ticu Dumitrescu, Ion Rațiu și Corneliu Coposu, de care se leagă un... *episod*, pe care omul politic Nicolae Manolescu îl gestionează cu orgolioasă decență: „Prioritatea absolută pe care Coposu o dădea P.N.Ț.-c.d. a fost și una din cauzele eliminării mele din cursa pentru președinția țării din 1992” (pag. 379).

Ideea finală a acestui volum de memorialistică ar putea fi (cu toate măsurile pe care instinctiv mi le iau...), că domnul Nicolae Manolescu, chiar la vârsta deplinei maturități intelectuale, civice și creative, a fost și rămâne... *dependent*, ca sub influența unui *drog*... cu efecte benefice, de bucuria lecturii, de universul pe care l-a descoperit mereu, de pe când era copil, cu surprindere și încântare, deși recunoaște cu

(continuare în pag. 12)

nuanța unui... "răsfăț" nevinovat: "Citesc tot mai rareori din plăcere, deși continui să nu cunosc plăcere mai mare decât cititul" (pag. 407).

Lait-motivul evocator al volumului "Viață și cărți", semnat de scriitorul Nicolae Manolescu, este de-un sentimentalism învăluitoare și nostalgic, precum: "...Nu știu alții cum sunt, dar eu...", din cartea de căpătâi de pe rafturile bibliotecii sale, cu o lume pe care o ridică la rang de minune, de miracol și bucurie plenară...; o carte ca un "curriculum vitae", savant elaborat, rodul unei spectaculoase oglinzi cu reflexii în care, din... *conul de umbră*, irump tocmai *razele*, silite din varii motive să stea ascunse, ca în ritmul optimist și reconfortant al celebrului "Radetzki Marș", cu care se încheie tradiționalul Concert de Anul Nou al Filarmonicii din Viena.

TELEVIZIUNEA LITERARĂ
www.televiziunealiterara.ro
 tvbucuresti@yahoo.com 0722.410.597
 0740.370.665

Asociația Culturală „Duiliu Zamfirescu” din Focșani, str. Alexandru Golescu nr. 76, Județul Vrancea împreună cu R. .L. Cincinat Pavelescu intenționează să organizeze un **CONCURS DE EPIGRAME CINCINAT PAVELESCU**.

Doritorii vor trimite în format electronic 10-20 de epigrame semnate de autor împreună cu o fotografie de autor și un scurt CD pe adresa de e-mail

www.gheorgheneagu@yahoo.com,

sau pe hârtie, la adresa de mai sus, până la data de 15 septembrie a.c.

Jurizarea și premiera se va face în ziua de 23 octombrie la Focșani.

Cele mai bune epigrame vor fi tipărite într-un volum.

Relații suplimentare la telefon 0722 284430.

Diana Teodora COZMA

Alunecare în vid

Cu capul plecat, cu ochii înfipti în pământ urmăream gropile de pe trotuarul condimentat cu tăciune...
 Auzeam trenul cum gonește în grabă, şuierând de trei ori în semn de protest.
 din șine ieșeau scântei, în urma roților rămăsese un miros de praf de pușcă și de fier încins în cuptor.
 Pasărea cu roți de plumb a fost spintecată de ghearele unui corb negru care croncănea într-una ...
 Pasagerii își cărau servietele mai greoaie decât propriul lor trup, pășind în grabă ca nu cumva să piardă și al doilea tren buimac...
 Picioarele lor sunt lipite precum coada unei sirene ce-și cântă durerea pe-o piatră din mijlocul Mării Egee.
 Să ne punem dopurile în urechi ! zise Ulise...ca nu care cumva să alunecăm în moarte neliniștiți.

Somn

Spre meridianele viselor e greu să te îndrepti cu ochii deschiși...
 ești străpuns de glasul șocant al unei viorii în miez de noapte, căci strunele i-au rămas dezacordate și neatinse de multă vreme.
 simți cum pleoapa ți se îngreunează, cum pupila se micșorează...
 îți imaginezi cum somnul își deschide brațele doar pentru a te primi , dar sunetul viorii bătute îți cutremură timpanul.
 Apoi, vrei să te transformi într-un greier, să iei vioara și să o acordezi după ureche ca să poți cânta până ce adormi

 Ce idiot trebuie să fii ca să-ți dorești cu ardoare să adormi,
 când toată lumea dansează în spatele tău tango în miez de noapte
 și se îmbracă în haine grotești, pe deasupra și scumpe, de-a dreptul hilare!
 Ce tangou superb ! E-un dans nebun al desfătărilor...
 Nu mai bine te-ai legăna și tu puțin în văpaia focului aprins?
 Poate așa, vei reuși să dormi liniștit.

Renata VEREJANU

La micul ecran

De unde așa aromă în trandafiri sălbatici,
Și cine-i regizorul ce-a rânduit tulpini?
Din palma lui Iisus coboară filosofii antici:
Nu-n petale, în ghimpii dresați și arini.
Vântul de-acasă, de la țară, cel de sub fereastră
Mătură colbul de lângă Ștefan cel Mare.
S-a înălțat în izbândă Pasărea măiastră
A trupului tânăr, și-i fără ajutorare.

Buzele de viscol pe flăcări le lipesc:
Deloc nu mă frige. Se frige însuși focul
De dorul meu nestăvilit îl molipsesc –
Și rugul nu-și mai află locul.
Mi-i ținuta demnă de harul ce mi-i dat:
În fața carieristului nîcicând plouată-am stat,
Și nici n-am spart cu fruntea pânză efemeră
Ce-acoperă ținutul precum o emisferă...

De unde așa aromă în trandafiri sălbatici?
Și cine-i regizorul ce-a răspândit tulpini?
De-a închis în inima mea ghimpii ostatici,
Și tu la miez de noapte încerci să mi-i alini.

Prin sărutul nostru

Prin sărutul nostru se revarsă râul, se coace
grâul... și lumea aceasta
A veacului în care trăim
cu visul ei, cu libertatea, cu prezentul...
trece prin sărutul nostru...
Pe-alături, încetul
timid și cuminte ca un câine de casă -
Prin sărutul nostru tumultul nu lasă
Străinii să vină, să intre, să ceară, să deie...
Și nu e tumult - o clipă maree...
Un ochi de femeie
atât de fierbinte, că nici umbră nu poartă...
Prin sărutul nostru vîforul se-arată
Cu strigăt, cu ceartă, dorind să ne despartă...
Poate nu e vîfor... poate un tânăr, o fată...
Dar clipa ne salvează,
Când prin sărutul nostru o mamă alăptează
copilul... Și dau în floare cireșii,
și dă în floare crinul...
Cascadele, în strigătul lor, sărutului se-nchin...
Și nu e sărut - e cerul senin...

Respirația moleculei

Respectul dintre molecule...
Văzduh în libertate...
Vorbiți-mi,
cum că și cu soarele m-am sărutat.
În gura morții, tata mi-a înmănat,
pe neașteptate,
Curajul lui din luptă: chip în sânge înrourat.

Acest curaj mă privește pe dinlăuntru,
fruct necopt,
Neconținut locuiește sângele
dus prin molecule...
Să fiu aurul agonisit de altul - nu pot,
Pâinii și muncii în casa vremii locul le
dau. Amare guri,
nu-mi mâncați prilejul, totuna
Sânt molecula ce respiră mileniul trei.
Zilnic se-adună în mine furtuna,
Îmi ațâță gândul, și-i pornesc scânteii...
Respirația moleculei...
Idee de continuitate...
Strop de aer, care vorbești cu o lume
întreagă...
Inima, sită ce curăță văzduhul de răutate,
și-a aflat omul după curaj,
Dându-i propriul nume...
și demnitate...

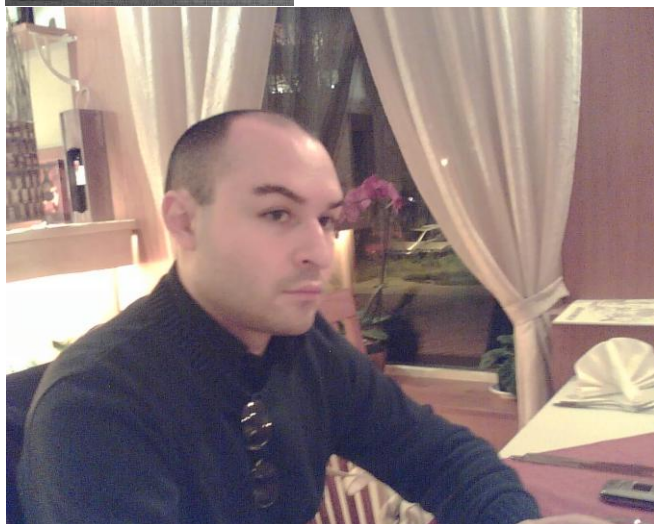
Consecință

Al naibei vîfor... Deși ești plecat
Sărut retras și alintat,
Și palmuit, ars de țigară...
Cămașa-mi goală stă în gară...
Ce șuierat... Ce șuierat... -
În șapte trupu-mi despîcat.
Și două linii pe sub roți -
Al naibii vîfor...
Ce mai poți
Sub ochii cerului uimit?
Nebună, nu mă las de ce-am iubit -
De fierbe-n gura mea cuvîntul...
Al naibii seară, mă ia vîntul
Și tu plecat de-o zi, de-o noapte -
Cu tine-s dusă jumătate...
Ce fac cu restul? Să înjur
Guvernul, vîforul din jur?...
Nici o silabă nu mai scap -
Numai în tine eu încap.

Coroana mamei

Femeia ce nu-ncape în propriul său trup
Și nici o toamnă rostul nu-i va țese,
Din soarta mea, ce viscole mi-o rup? -
Vioaie, către lume, zilnic, iese.
Dezbracă de pe umeri nopțile uitate,
Un vechi ecou - din ochii plini, cobor,
O, ziua ei, închisă în cetate -
Nesfârșită aripă-i, lăsată de cocor.
Aromele pe gura-i aprinse zări adună
Și zdruncină din neguri întinsuri sufletești -
Încălcit în vise, timpul mă sugrumă
Lăsându-mă cărare dorinței omenești.
Femeia ce nu-ncape în propriul său trup
Și vorba-i strîmtoară între rude,
Zadarnic anii din viața mea o rup -
Voința ei mă află orișunde.

Luca CIPOLLA

Una candela

Tremo all'idea della porta,
credo di non poterti più sollevare
ma almeno
non fingo più di mangiar mosche
nel sogno del padre..
sai, a volte
manco di rispetto
ad ogni stato di coscienza
quando leggo nel tuo volto
la sofferenza,
tu sei una flebile candela
che più si spegne
più in me accende luce.

Viva particella

Mi butto nella mischia
dimentico della Tua presenza
e rimango solo..
uno shock elettrico affligge le mie vene,
scende una lacrima
ma nella polvere poi
un raggio di sole
ricorda ch'io pure son viva particella
eternamente custodita e non pigiata
tra le Tue dita
piene di luminoso amore
così
non mi posso trattenere dal lasciarmi
cadere sul cuscino di piume
d'un lieve respiro
e dall'addormentarmi
poco a poco,
poco a poco..
Grazie.

(continua a pag. 15)

Poetul italian Luca Cipolla este deja cunoscut iubitorilor de poezie din România, fiind și un traducător din limba română în italiană și invers. S-a născut în anul 1975 la Milano, unde locuiește și în prezent. Este angajatul unei societăți ce se ocupă cu cărți de credit.

Este redactor și colaborator al revistelor "Sfera Eonică" și "Regatul Cuvântului" din Craiova, colaborator principal la revista "Boema", "Climate Literare" și la revista internațională online "Starpress", prezent și în colegiul redacțional al revistei "Amprenteale sufletului".

A publicat, împreună cu poeta Melania Cuc volumul bilingv "Monade" poeme, (Ed. Karuna, Bistrița, 2014).

A apărut cu versuri în numeroase reviste literare românești, dar și în Germania, Franța, Canada, Cipru, Rep. Moldova și, desigur, în țara sa natală - Italia. Totodată este prezent cu creații proprii pe mai multe site-uri literare, ca și în câteva antologii. A tradus în varianta italiană câteva cărți ale poezilor din România. Este deținător a mai multor premii și distincții literare.

O lumânare

Tremur la ideea porții,
cred că nu mai pot să te ridic
dar cel puțin
nu mai simulez că mănânc muște
în visul tatălui..
câteodată, să știi,
lipsesc de respect
la fiecare stare de conștiință
când citesc în chipul tău
suferința,
tu ești o lumânare slabă
ce cu cât se stinge
cu atât în mine aprinde lumina.

O particulă vie

M-arunc în luptă
uitând de prezența Ta
și rămân singur..
un șoc electric mănnește vinele mele,
coboară o lacrimă
dar în praf mai târziu
o rază de soare
îmi amintește că și eu sunt o particulă vie
veșnic ocrotită și nestrăvinită
între degetele Tale
pline de iubire luminoasă
astfel încât
nu mă pot abține să nu mă las
căzut pe perna de pene
a unei răsuflări moi
și să nu adorm
puțin câte puțin,
puțin câte puțin..
Mulțumesc.

(continuare în pag. 15)

Madre permeata di gioia (Anandamayi Ma)

Prima di venire al mondo
ero la stessa,
da bimba pure
e divenni donna..
sempre la stessa.
Lo specchio
chiaramente
rimandava i miei silenzi
così stavate a bocca aperta
ed imperturbabile io,
cosciente che
se tutto è Atman
nessun'arma può trafiggere l'anima,
né parola o confine tra me e voi
- che mai siam nati
e mai periremo -
può separarci dall'io perenne
del soffio vitale
che ci accomuna.

Il folle

Qual seme di mela
disgiunto
dalla polpa,
viso d'aquila tersicorèo
è il folle,
acqua pura,
vive nella sua stanza
anni addietro,
pigramente ucciso
da ricordi assassini.

Luca Lipolla

Mama plină de beatitudine (Anandamayi Ma)

Înainte de a veni pe lume
eram aceeași,
când eram copilă de asemenea
și am devenit femeie..
tot aceeași.
Oglinda
clar
înapoia tăcerile mele
astfel rămâneți cu gura deschisă
și imperturbabilă eu,
conștientă că
fiindcă totul e Atman
nici o armă nu poate străpunge sufletul,
nici un cuvânt sau hotar între mine și voi
- ce niciodată nu ne-am născut
și niciodată nu vom pieri -
nu ne poate despărți de eul veșnic
al suflului vital
care ne unește.

Nebunul

Ca pe un sâmbure de măr
detașat
din pulpă,
chip de vultur al Terpsihorei
e nebunul,
apă curată,
locuiește în odaia lui
cu ani în urmă,
leneș omorât
de amintiri ucigașe.

Luca Lipolla

Ana Maria CHEȘCU

LOCALIA

Documente consulare franceze - consul francez Wiet (1885-1886)

Galați, 14 decembrie 1896,
Domnule Ministru,

Dnii Jules Atger și Leon Ruas, reprezentanți de comerț, stabiliți la Galați, supuși francezi, mi-au semnalat, ca împuterniciți ai casei Bardou, fabricantă de hârtie pentru țigări, că această marfă intră, deseori, contrafăcută în România. Această administrație nu încetează să urmărească marfa în discuție, bazându-se pe convenția franco-română din 31 martie, convenție pentru protecția mărcilor de fabrică, ci întărește jurisdicția, dată la 4/16 noiembrie, același an, de către Tribunalul de la Brăila.

Excelența Voastră găsește aici traducerea literală, această judecată fiind valabilă pentru toți operatorii care au fost induși în eroare de către această casă fixă de la Constantinopol. Dnii Atger și dnii Ruas susțin încă în numele casei Bardou două procese cu aceștia, desfășurate la București și Brăila¹.

Rola 294, f. 504.

Galați, 23 Noiembrie 1896,
Domnule Ministru,

Prin scrisoarea, datată la 10 Noiembrie, luna prezentă, dl. Barra, negociant cu vin de Champagne, domiciliat la Marna, s-a adresat acestui consulat, pentru a avea numele principalelor case care se ocupă cu comerțul de vin de Champagne².

Rola 294, f. 495.

Galați, 13 ianuarie 1885,
Domnule Ministru,

Eu am onoarea de a o informa pe Excelența Voastră că dl. Percy Sanderson, delegat al Angliei la Galați, s-a reîntors la București, unde urmează să intermeze Legația Britanică de aici. Dl. Vecheray, vice-consul, i-a făcut ceremonia de predare a serviciului.

Galați, 8 ianuarie 1885,
Domnule Ministru,

Printre dorințele populației de la Galați figurează și crearea unui liceu, căci acest oraș nu are decât un gimnaziu, mai exact un așezământ de instrucție secundară, ce cuprinde primele patru clase liceale.

Acest deziderat, formulat printr-un mandat impus de alegători ultimelor alegeri generale, vine să ia ființă

sub forma unui proiect de lege, depus pe biroul senatului de către dl. Urechia, vechi ministru de instrucție publică în cabinetul Brătianu și senator de Galați. Numărul orașelor secții de licee a fost fixat prin legea instrucției publice, aceste orașe fiind în număr de cinci: Iași, Bârlad, Craiova, București și Ismail.

Ori, în expunerea făcută, domnul Urechia explică scopul legii, desemnând Ismailul ca sediu al viitorului liceu decât Galațiul. Ismailul, mult inferior ca importanță față de Galați, are avantajul de a fi primul oraș ca importanță din cadrul provinciei Basarabia, provincie către care se îndreaptă toate ambițiile Rusiei, fiind necesară din această cauză o încercare de romanizare prin cultură, mijlocul cel mai indicat de a realiza acest proces de culturalizare. De aceea, crearea unui liceu la Ismail ar fi făcut să grăveze în jurul acestui oraș districtele din jurul Moldovei și să întărească tot mai mult legăturile care uneau cele două provincii. Această măsură era necesară pentru a contrabalansa propaganda făcută de către liceul slav de la Bolgrad, alt oraș al Basarabiei, liceu admirabil dotat cu un personal numeros și a cărei influență se întinde, lent dar sigur, asupra clasei de mijloc.

După retrocedarea Basarabiei către Rusia, scopul național, urmărit în anul 1864, nu a mai putut fi aplicat. Este important, în aceste condiții, să dotăm Galațiul cu un curs de instrucție secundar, pentru a oferi tinerilor români din Basarabia mijloacele de a se instrui în limba lor.

Galațiul, în consecință, nu poate oferi mijloacele de instrucție pentru un număr însemnat de basarabieni, care, nedorind să frecventeze cursurile școlii ruse și negăsind aici un stabiliment de instrucție publică, mai exact mijloacele de a termina clasele secundare, s-au înscris în liceele străine pe care orașul le deține. Iar aceste licee, în opinia lui Urechia, sunt leagăne ale anti-românismului și caută să se opună prin toate mijloacele romanizării, tristă situație care nu poate da decât o funestă direcție tinerilor. Aceste licee primesc, de asemenea, un mare număr de români, a căror avere nu le permite să urmeze cursurile liceale de la Bârlad sau București. În sfârșit, dl. Urechia găsește încă un motiv pentru a milita puternic în favoarea proiectului său de lege, în situația limitrofă din Dobrogea, provincie nou anexată cu o populație amestecată, care, în parte, trebuia românizată, prin acest proces diferențiindu-se și rasele³.

Rola 291, f. 1.

Galați, 21 August 1888,
Domnule Ministru,

Eu am onoarea de a supune atenției dv în anexă un memoriu, care mi-a fost adus la cunoștință de către agenții Companiei franceze de navigație, care sunt stabiliți în circumscripția mea consulară. Acest document rezumă observațiile diverselor Companii Maritime drept răspuns la obligația pe care Guvernul Român vrea să le-o impună, aceea de a-i obliga să se înregistreze la grefieria tribunalului țării.

(continuare în pag. 17)

Este, de asemenea, necesar să redactăm și să înregistrăm principalele motive care au fost invocate de către dnii Agenți. În opinia mea, ar fi suficient, fără a intra foarte mult în detalii, să luăm în considerare dispozițiile Tratatului de la Paris, întărite la Berlin și la Londra, dispoziții stabilind pentru societățile străine de navigație, care operează la Dunărea de Jos, completa libertate de navigație și excluderea de la toate taxele și impozitele. Acest tratat, din anul 1856, pe care Franța s-a străduit să-l mențină creează, este adevărat, o situație excepțională de care România este deranjată, mai ales că nu poate ignora acest tratat, la fel ca și existența sa.

Pentru a-și justifica noua măsură, autoritățile se bazează pe cartea I din codul de comerț francez, care nu vizează decât societățile terestre, în timp ce cartea II, din același cod, se ocupă de societățile de navigație. Este ușor pentru noi să găsim, datorită acestei distincții despre care vorbim la paginile 9 și 10 din memoriu, rațiunile juridice necesare pentru a respinge pretențiile care creează companiilor noastre, dacă ele vor fi admise, o situație incompatibilă cu actele lor. Agenții acestor companii, cum este spus la pagina 5, nu pot semna acte decât în calitate de mandatar ai căpitanilor de nave, definiția implicând operațiunile limitate dintre vapoare și hangare, acestea din urmă fiind substituite navelor active, deci după cele expuse este vorba doar de navele care lucrează doar în afara zonei terestre, situație care nu se poate confunda cu cele expuse în cartea I. Am menționat convenția austro-română de la pagina 4 a studiului, mai sus anexat, dar acest act este caduc, de aceea eu îmi permit să vă reamintesc că, la întâlnirea care a avut loc la București între Plenipotențiarii francezi și delegații români aceștia au refuzat să admită, într-un tratat de navigație, articole detaliate reprezentanții de la București limitându-se să propună doar o declarație care ar fi putut asigura Franța de „tratamentul națiunii favorite”. Din contră, legea din 27 noiembrie 1871, referitoare la chei și porturi, specifică faptul că nici o taxă sau piedică nu ar putea fi adusă navigației de pe Dunăre⁴.

Rola 292. f. 347.

¹ Galatz, le 14 Décembre 1896, MM Jules Atger et Léon Ruas, représentants de commerce établis à Galatz, sujets français m'ont signalé comme fondés de pouvoirs de la maison Bardou propriétaire du papier à cigarette que cette marque était souvent contrefaite en Roumanie. Ces administrés ne cessent de poursuivre le contrefacteurs, en se basant sur le convention franco-roumaine du 31 mars 1889, pour la protection des marques de fabrique, il viennent de me remettre le jugement qu'à été rendu, le 4/16 Novembre, par le Tribunal de Braila.

² Galatz, le 23 Novembre 1896, Par lettre, en date du dix Novembre, present mois, M Vix-Barra, négociant en vins de Champagne, domicilié à Marne, s'est adressé à ce Consulat, pour avoir le noms des principales maisons s'occupant du commerce des vins de Champagne. Votre Excellence trouvera, ci-inclus, sous forme de note confidentielle la réponse que je crois devoir fournir

à la maison intéressé.

Veillez agréer les assurances du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

J. Wiet-Monsieur c. Hanotaux.

495. 294.

³ Au nombre des desiderata de la population de Galatz figure la création d'un lycée dans cette ville, qui ne possède qu'un gymnase, c'est à dire un établissement d'instruction secondaire, comprenant seulement les quatre premières classes lycéales. Ce desideratum formulé dans le mandat imposé par les électeurs aux dernières élections générales vient de prendre corps sous la forme d'un projet de la déposer sur le bureau du Sénat par M. Basile Urechia, ancien ministre de l'instruction publique dans le cabinet Bratiano et sénateur de Galatz. Le nombre des villes sièges de lycées a été fixé par la loi sur l'instruction publique, ces villes sont au nombre de cinq: Iassy, Berlad, Craiova, Bucarest, et Ismail. Or, dans son exposé des motifs, M. Urechia explique quel a été le but du législateur, en désignant l'Ismail plutôt que Galatz, comme siège d'un lycée. Ismail quoique de beaucoup inférieure comme l'importance à Galatz avait cependant cet avantage au point de vue du législateur qu'elle était la première ville de Bessarabie, province sur laquelle se portaient les convoitises de la Russie: il fallait donc songer à roumaniser le plus possible cette province et l'un des moyens les plus propres à amener ce résultat était sans contredit la propagation de l'instruction. La création d'un lycée à Ismail tendait à faire graviter autour de cette ville les districts du sud de la Moldavie et à resserrer ainsi de plus en plus les liens qui unissaient les deux provinces. Cette création était, d'ailleurs, imposée par la nécessité de contrebalancer la propagande faite par le lycée slave de Belgrad, autre ville de Bessarabie, lycée admirablement doté pourvu d'un personnel nombreuse et dont l'influence s'étendait lentement, mais sûrement dans les classes moyennes de la population. Mais, après la retrocession de la Bessarabie à la Russie, le but national poursuivi par le législateur de 1864 n'a plus d'application possible. Il importe, donc, de doter Galatz d'un cours complet d'instruction secondaire, pour offrir aux jeunes Roumaine de Bessarabie les moyens d'instruire dans leur langue. Galatz, en effet, renfermé d'après l'auteur du projet de loi, une certaine quantité de Bessarabiens ne voulant point fréquenter les écoles russes et qui ne trouvant pas ici dans les établissements d'instruction publique les moyens de terminer leurs classes secondaires, s'inscrivent dans les lycées étrangères que possède notre ville. Or, ces lycées toujours d'après M. Urechia, sont des foyers d'anti roumanisme et il faut s'opposer

(continuare în pag. 18)

par tous les moyens aux tristes effets que ne peut manquer de produire un si funeste direction donnée à l'instruction de la jeunesse. Ces lycées reçoivent aussi un grand nombre des Roumains de Galatz, à qui la situation de fortune de leurs parents ne permet point d'aller suivre les cours des lycées de Berlad ou de Bucarest. Enfin, M. Urechia voit une raison qui milite puissamment en faveur de son projet de loi, dans la situation limitrophe de la Dobroudja, province nouvellement annexée et dont la population disparate au point de vue des nationalités doit être mise à même de se procurer l'instruction roumaine, seul moyen d'arriver à l'identification des races. Ce dernier point de vue de l'auteur du projet de loi est exact, mais je dois contredire ses affirmations lorsqu'il prétend que beaucoup des Bessarabiens viennent chercher à Galatz les bienfaits de l'instruction roumaine. Il y a ici tout au plus un vingtaine de Bessarabiens, filles et garçons, dont la plupart sont juifs ou grecs, ces derniers n'ont pas abandonné leur nationalité et il n'y a rien d'étonnant à ce qu'ils fréquentent les établissements grecs d'instruction qui se trouvent à Galatz; car, les lycées étrangers de notre ville, dont par M. Urechia, sont deux écoles grecques où les élèves reçoivent une instruction primaire, passait on y fait également, une ou deux classes secondaires, sans bien que mal. Ces écoles ne sont donc point des lycées et les élèves, qui veulent suivre un cours secondaire complet, n'ont que faire dans ces établissements, peu ou point fréquentés, d'ailleurs par les Roumains. Le Gouvernement ne paraît pas être très bien disposé à l'égard de ces projets de loi et il est plus que probable que l'auteur ne réussira point à le faire voter. Toutefois, j'ai tenu à informer Votre Excellence des efforts faits par les représentants de Galatz en vue d'améliorer la situation de cette ville.

291. F.1.

⁴ j'ai l'honneur de soumettre, ci-joint, à Votre bienveillante attention un mémoire, qui viennent de me remettre les Agents des Compagnies Françaises de Navigation, que sont établies dans ma ville de ma résidence. Ce document résume les observations des diverses Compagnies maritimes, en réponse à l'obligation que le Gouvernement roumain veut leur imposer de faire enregistrer leurs raisons sociales au greffe d'un tribunal du pays. Il est assez bien rédigé et je demanderai à relever les principaux motifs que sont invoqués par M. les Agents. A mon avis, il aurait suffi, sans entrer dans beaucoup de détails, de s'en tenir aux dispositions du traité de Paris, lesquelles n'ont pas été infirmées à Berlin et à Londres, dispositions établissant par les sociétés étrangères de navigation qui opèrent sur la Bas-Danube, une complète liberté et l'exclusion de tous péage et impôts. Ce traité, de 1856, que la France s'efforcera toujours de maintenir, crée, il est vrai, une situation exceptionnelle, dont la Roumanie pourrait se plaindre, mais cette dernière ne saurait oublier que c'est à ce traité qu'elle doit son existence. L'autorité se base, pour justifier nouvelle mesure, sur le livre I de son Code de Commerce, qui ne vise

que les sociétés opérant sur terre et nullement les sociétés de navigation régies par le livre II de même code. Il nous serait facile de trouver, grâce à cette distinction, dont il est parlé, aux pages 9 et 10, du mémoire, les raisons juridiques suffisantes pour repousser des prétentions qui créeraient à nos Compagnies si elles étaient admises une situation rien moins que compatible avec leur actes. Les Agents de ces Compagnies, comme il est dit à la page 5, ne signent les connaissements qu'en qualité de mandataires des Capitaines de navires, définition impliquant des opérations limitées entre les bateaux et les hangars ou magasins, ces derniers on le sait sont substitués à ces bateaux, si après ces exposés les sociétés ne travaillent elles, pas en dehors de la zone terrestre, circonstance qui ne saurait les faire confondre avec les sociétés commerciales, qui cite ce livre I et la législation. On a mentionné la Convention austro-roumaine, à la page 4 de l'étude, ci-annexée, mais cette acte est caduc et je me permettrai de rappeler que lors des pourparlers qui ont eu lieu à Bucarest il y a deux ans entre le Plénipotentiaire Français et les délégués roumains ceux-ci ont refusé d'admettre dans un projet de traité de navigation des articles détaillés les représentants de la Roumanie se sont bornés alors à proposer une simple déclaration nous assurant d'une manière éventuelle le traitement de „la nation la plus favorisée”. Par contre, la loi du 27 Novembre 1871 sur la quaiage, spécifiant qu'aucune taxe et qu'aucune empêchement ne peuvent être fixés ou apportés pour le fait de la navigation sur le Danube; la loi du 27 Novembre 1871 dis-je est toujours en vigueur.

Rola 292. 347.

Desen de Veronica Bour

Oana-Gabriela AGACHE

ELENA NETCU - "VÂNZĂTOR DE AMINTIRI"

Dacă Antoine de Saint Exupery spusese *"Sunt din copilăria mea așa cum sunt dintr-o țară"*, cred că nu greșim dacă afirmăm că pentru doamna Elena Netcu țara poate fi poezia sau scrisul, în general. Poezia este cea care oferă autoarei acel confort spiritual, acel spațiu identitar. Se pare că scrisul a devenit pentru dumneaei *"un modus vivendi"*. Nu-și poate percepe altfel existența decât prin scris, dovada o reprezintă atât volumele anterioare de poezie și de proză, precum și romanul pe care-l așteptăm cu interes.

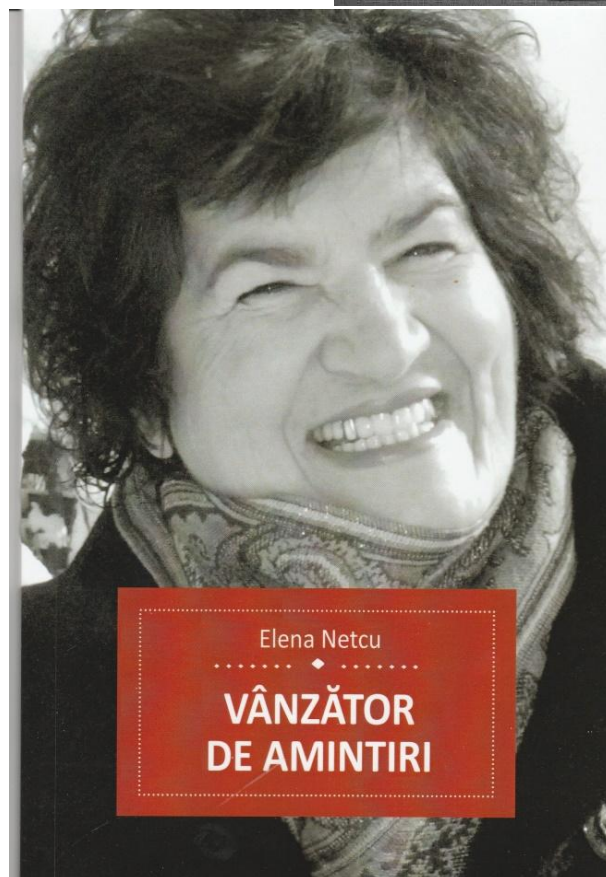
Trăim într-o lume în care literatura, poezia, în special nu se mai citește. Cu timp înainte, Titu Maiorescu afirmase că poezia este *"un product de lux al vieții intelectuale"*, adresându-se exclusiv unui public elitist. Astăzi, preocuparea pentru viața de zi cu zi, asaltul tehnologiei ne îndepărtează treptat de poezie. Iar aceasta este o formă de întoarcere la ceea ce suntem în profunzime, o cale de a reinterioriza esența noastră, eul nostru original. Așa cum afirmase N. Stănescu, *"orice om poartă în sine poezia; poetul este doar cel care o transcrie"*. Așadar, poezia este cea care ne face să ne regăsim, să redescoperim frumusețea vieții. Acest lucru reușește poezia doamnei Netcu: ne trezește conștiința asupra bucuriei de a trăi, de a prețui clipa, de a redescoperi frumusețea fiecărui anotimp, de a observa aspectele banale, mărunte ale existenței, dar care ne fac vii.

Poezia doamnei Netcu este o parte a sinelui pe care ni-l dezvăluie cu generozitate. Lecturând volumul, asistăm la un parcurs existențial împărtășit, descoperim o poetă sensibilă, iubitoare de natură, de frumos, cu împliniri și dezamăgiri, cu o conștiință acută a efemerității omului, dar cu puterea de a învinge timpul prin logos, prin scris. Poemele reunite în acest volum sunt definite de un lirism reflexiv, adoptând deseori tonalități confesive și exteriorizând tensiuni tragice. Ele devin matcă a neliniștitoarelor emoții, dezvăluind o structură meditativă acumulată în fondul textual.

Antologia ne oferă un periplu prin diferitele stadii poetice și prin biografia/trăirea surprinsă în formule plastice. Referințele culturale, de la Van Gogh, Dali până la Octavian Paler, referințele mitologice și intertextul aduc un plus de receptivitate artistică. Este o poezie modernă, atât prin tehnica poetică utilizată, ingambamentul, cât și prin imagistică.

Deși timpul, natura, iubirea și moartea alcătuiesc un cvadruplu tematic, axul central al poemelor îl constituie preocuparea pentru definirea creației și a condiției creatorului convertite în ars poetica, uneori camuflate în poezii cu aspect de colind de toamnă, de trecere *"Leru-i ler să nu m-ajungă/ Desfrunzirea de cuvânt"*. (*Rug de secunde*) Este surprins, de asemenea, și efortul creator. Imaginea dură a unei răstigniri a artistului, *"mă bat în cuie"* amintește de concepția despre poezie a lui Nichita Stănescu, pentru care poezia era hemografie, adică scriere cu sânge explicată astfel: *"Te scrii pe tine pe dinăuntru sufletului tău mai întâi, ca să poți mai apoi să scrii pe dinafară sufletele altora."* Astfel, uneori, creația, opera este resimțită dureros:

"Poemul acesta mă doare / Am răstignit în el / Secunde fierbinți / Din carnea și sângele meu / Sap mereu într-o fântână / Bucăți incandescente de lună / Și lava fier-

binte Se varsă-n cuvinte..." (Mă doare poemul acesta).

Autoarea devine *"un cavaler al cuvintelor"* care dezvăluie *"cu dureri de facere"* *"nașterea"* artistului prin cuvânt (*Cavalerul cuvintelor*). Metafora, comparația și epitetul sunt elementele de expresivitate artistică frecvent folosite. *"Lupta fără de sfârșit"* din poezia *Galopând în jarul cuvintelor*, concretizată la nivel stilistic prin antiteza *jar, foc/ frig*, concentrează condiția artistului, fericirea și blestemul creatorului. Alteori, este surprinsă căutarea dramatică a cuvântului, a inspirației: *Scormonesc cuvintele / Până la nori ... / Și iarăși întind cuvintele pe zare / Ca o corabie în naufragiu (Umbra gândului).*

Cuvântul apare, în grilă mitică, precum fructul interzis care, odată mușcat, vina de a fi/ deveni artist nu mai poate fi înlăturată. *"Și inima-mi se face / O rază în cuvânt / Iar pomul se desface / Si mușc din fructul sfânt Cuvântul din cuvânt"* (*Se tulbură lumina*).

De la metafora *"boabelor de piper"* la metafora *"lăncilor"*, cuvântul este investit atât cu semnificația creației, a poeziei, cât și cu sensul denotativ al instrumentului de comunicare prin care se poate înălța sau coborî, mângâia sau lovi (*Cuvinte - boabe de piper*).

Eul liric trăiește o dramatică relație cu timpul. Dramatismul trecerii este surprins într-o formă agresivă, într-o imagine de mare forță de concretizare a abstractului: *"roata dințată a orei trece peste noi"*. Timpul corporalizat, *"trupul orei"*, se convertește într-un temut dușman, *"felină neiertătoare"*, iar încercarea de sustragere trecerii dobândește forma unei vânători: *"Secunde mă pândesc mereu..."* (*În*

(continuare în pag. 20)

aburul apusului). Amprenta timpului schimbă imaginea de altădată: "m-am războit cu timpul/ și mi-a rănit fruntea în semne mirate" (În neîntoarcere) sau "Privește cum orele se-agață de părul tău înzăpezindu-l/ Și trupu-ți miroase a ninsoare" (În scorbura vremii). Tot aici întâlnim aceeași perspectivă asupra timpului agresiv care "sapă nemilos în noi" instituind o boală care "macină până la os" (Cavalerul cuvintelor) sau asupra zilelor ce "trec prin noi în rafale". Lupta cu timpul devine una pierdută, cu morile de vânt: "Trec în galop printre zile și nopți/ Ca un don Quijote", ducând la uitarea de sine, la o criză identitară ce nu poate fi depășită: "Și mă tot întreb cine sunt..." (Călăreț rătăcind printre clipe).

Definit printr-o bogată recuzită: clepsidra, ceasul, secunde, inserarea, zilele, orele, toamna, imaginea unui cal în galop trecând printre vârste (Scânțește amara mea clepsidră), timpul este completat de motivul așteptării ființei iubite peste anotimpuri, a căutării printre cuvinte: "trunchiul se curbează îmbătrânind/ Iar frunzele năucite de așteptarea ta/ Se duc de-a rostogolul Nu te găsesc printre cuvinte" (Tristă tăcere). Se remarcă forța imagistică deosebită, răscolitoare: "se răvășesc dorurile în neodihnă/ ca o nebună alergare de cerbi" (Nu te-apropia) și preferința pentru natura sălbatică, primară, singura care mai permite trăirea originară.

Sunt frecvente simbolurile ascensionale, unele poezii fiind pe verticală, cu înălțări și doar aparente coborâri spre teluric, spre acvatic, spre vegetal - pasăre, aripă, copac - să urc cuvântul/ Pe alte ruguri de cuvinte... (Suflet fără vază). Natura devine o pârgie de exteriorizare a propriilor trăiri. Ființa poetică incandescentă, în solitudine devine element integrator naturii. Uneori, această integrare maschează dorința de eternizare: "Schimbă-mă în frunza ta / Să mă rumenesc ca ea/ Și topească-se în lut/ Frunza mea cu tremur mut" (Rugă de toamnă).

Tot ca integrare în natură, urmare a sentimentului târziului și al frigului, apare și imaginarea unui alt destin: "Și-n noul meu destin mocnit / Însămânțat și nevit / În lume n-aș mai fi femeie / Ci doar un vis de orhidee." (Doar un vis de orhidee).

Chiar dacă se apelează la un ton de poveste, acesta ascunde tot trecerea (Pentru calul din poveste), iar timpul estompează totul. Viața devine un "drum spre apus" din care "numai sufletul rămâne", cuvântul, poezia. "Dar din toate câte sunt / numai sufletul rămâne / Să atârne de cuvânt / Timpul se arcuiește / Curbându-mă spre apus" (Continuă râvnire).

Vocea lirică simte fiorul abrupt al sfârșitului, iar opoziția dintre acesta și "cuvintele încă neîncepute" determină ca o consecință firească ruga pentru oprirea trecerii, ca la Blaga: "Gândule, târziule, / adulmecă stelele / să-mi oprescă clipele." (Gândule, târziule).

Tumultul sufletească, tremurul lăuntric este surprins în metafore sugestive: "sufletul în rostogol", "clocot de apă-ntr-o fântână" (Mi-e sufletul în rostogol).

Ceea ce ar sfida trecerea timpului este iubirea, figurată prin motivul îmbrățișării sau prin mitul androginului care se convertește într-o căutare frenetică a celui alt pentru a reconstitui întregul pierdut. "Am fi două nebănuite ofrande... / Hai să ne înscriem Pe aceeași orbită Căutându-ne mereu" (În umbra inimii mele).

Iubirea este văzută ca ordo amoris, instituind o nouă organizare a lumii, prin afect. Cuplul este surprins într-o

stare de imponderabilitate: "Plutesc așa vreme de un sărut" (Ne înecăm în cuvinte). Alteori, instanțele lirice nu întregesc cuplul, rămân în ipostaza de eu și tu, în definiții metaforice: "Tu, copac gânditor", "eu, vremelnică trestie firavă și neștiutoare" (În bătaia inimii).

"Tu veneai către mine cu tălpile ninse De-atâta așteptare împovărat de propria-ți uitare / Tu veneai către mine cu un prelung oftat / Iar zâmbetul tău se topea într-un freamăt de stea / Tu veneai către mine ca un fulger Cu viața în palme și bătută de vânt / Ca o inserare te așteptam / În biciuirea limbilor de ceas / Într-un ultim popas / Amăgindu-mă" (Tu veneai către mine).

Poeziile de dragoste dezvăluie o așteptare continuă, într-o dorință nemărginită de reunire a cuplului ce rămâne însă la stadiul de amăgire. Totuși, întâlnirea ar fi una primordială: "Vin spre tine cu apă, / Cu foc, cu pământ Strivind păcatul Evei / de la început..." (Pășește încet).

Elementul definitoriu al sentimentului este tot cuvântul prin care se configurează un ritual al iubirii, se instituie o comuniune metafizică: "O să iau cuvintele tale/ Tot mai neîndurătoare/ Ca să le mestec tandru." (Neîndurătoare privirea ta)

Alte poezii actualizează eminescian categoriile aproapelui și departelui: "ard toate cuvintele nerostite/ Ajungând la mine/ Trofee de amintiri." (Departele tău de mine). Distanța apare ca un privilegiu, determinând o iluzorie stăpânire a timpului și a spațiului: "am libertatea spațiului/ și dilatarea clipei". Doar finalul dezvăluie nostalgia unor momente care au fost și nu mai pot fi. E o trăire care ne este împărtășită în intensități diferite.

În poezia "Vând tristețe la pahar", autoarea coboară într-o umanitate definită de tristețe, uitată parcă, prezentată statuar: "Bătrâni la capăt de sat / Ca niște statui / Cu brațe de piatră / Întinse ca ramuri / Se odihnesc la hotar / Răsucind ceasul pe vatră / Apăsare de timp înapoi / Satul vâiește, strâns la cișmea / Bătrânii vânzând la pahar / Tristețea făcută bucată".

Eul poetic empatizează cu lumea descrisă, devine parte integrantă a acestei umanități. Ironia "Tristețea făcută cocktail" nu reușește să atenueze starea transmisă, surprinsă într-un climax al trăirii. La fel de emoționantă este imaginea bătrânilor în poezia "Râni în anotimpuri târzii": "Iată cum bătrânii satului / scormonesc cărările destinului, / scăpărând cuvintele a rugăciune / Iată cum lacrimile lor împung cerul / Sunt țurțuri tremurătoare în aer".

Poezia "Trofee de timp" devine o metaforă a lumii, a omului surprins în ipostaza trecătorului singuratic prin viață: "Trecători singuratici / cu tălpile încinse de mers". Recunoaștem același plural asumat: "ne întoarcem acasă/ cu nimbul în vers...". Este vorba despre acea întoarcere la poezie care este definitorie pentru ființa umană. Omul, călător, dincolo de toate se întoarce la esența primordială, poezia.

Nu doar omul apare multiplu ipostaziat: pescar, călător, vânător, ci și Dumnezeu, antropomorfizat în imaginea olarului care plămădește lutul,

(continuare în pag. 22)

Cristina ROȘU

Maria Ieva... printre "omuleți" și "oameni mari"...

Cartea ilustrată a Mariei Ieva, *Un pitic cu nas de ceară*, apărută în 2015, Editura Genius, București, este un reper de normalitate într-o lume tot mai grăbită, mai superficială, mai nedreaptă, mai agresivă chiar, o scriere menită să contribuie la dezvoltarea personală și relațională a celor mici, propunând, așa cum se menționează pe copertă, alături de imaginea unei căsuțe din povești, o călătorie în "lumea minunată a copilăriei", poezii și cântece ușor de învățat. Se construiește un univers de așteptare, iar cititorul are sentimentul că rolul lui este de neînlocuit în acest joc al lecturii și al tentației de a descoperi verosimilul.

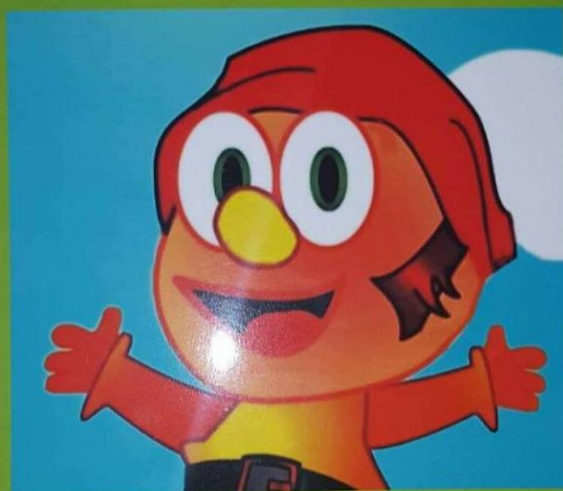
Cele 52 de pagini care compun *Un pitic cu nas de ceară* cu siguranță pot face orice anotimp mai frumos, căci includ desenele unui talentat ilustrator și textele unei sensibile autoare de literatură pentru copii, într-o încercare de a-i proteja de rele pe cei mici, dar și pe cei ce încă mai păstrează un suflet de copil, oferindu-le bucuria redescoperirii unui univers compensatoriu ce poartă "amprenta inimii mele în fiecare cuvânt" (p.52). Poate că toți acești "omuleți" și "oameni mari" sunt indivizi de toate vârstele pe care orice artist al cuvântului îi poartă în el, dintre aceia atenți la cântecul clipelor, poveștile bunicilor depre Doamna Lună și Domnul Soare, la arcul colorat al curcubeului văzut ca dar solar, poartă a cerului, pod între cer și pământ...

Titlul anunță o incursiune în lumea copilăriei, a jocului, dar și interesul autoarei pentru mitologie, pentru aspecte ale religiosului. Pentru lector, cartea are caracter unitar, moralizator, educativ, fiind evidentă simetria compozițională - se deschide și se închide cu câte un text în proză (*Povestea poștașului și Toți suntem copii*), sugestie a aspirației spre perfecțiune, invitând la reflecție și la descifrarea unor enigme.

Părând să se raporteze la ideea că "jocul se leagă de sacru, de imitarea unui act divin", așa cum menționau Jean Chevalier, Alain Gheerbrant în cunoscutul Dicționar de simboluri, că la vârsta copilăriei se manifestă dorința de a recrea jocul divin cu o uimitoare sinceritate, fără teama de a înfrunta eventuale pericole și obstacole, Maria Ieva realizează un joc de cuvinte, al timpului și al spațiului. Se poate spune că Maria Ieva alege postura creatorului de efecte literare ludice, optând pentru un labirint de elemente vegetale, mitice, cromatice și teriomorfe, ce evidențiază starea conflictuală dintre real și ideal, perfectibil și perfect. Jocurile sale preferate, cu găze și pitici aparțin unui mic paradis, vizează un soi de zare dincolo de multe alte zări și par să fie pentru scriitoare o modalitate de a asigura o legătură cu eternitatea. Poate cândva lumea va putea fi modelată și așa.

Povestea poștașului relevă justificarea actului creator ("ne place să ne jucăm inventând povești" - p.5), caracterul confesiv ("am venit pe lume puțin altfel"), dragostea pentru o adevărată mamă ce pare, așa cum afirma Balzac, că "presimte și-și vede copilul de la un Pol al Pământului la celălalt" ("m-a adus poștașul ca răspuns al unei scrisori pe care mămica mea o scrisese" - p.5). Se observă raportarea la religios ("poștașul meu... se afla în slujba Tatălui Cerească") și credința în copii care își aleg mama tocmai pentru că au putut într-o altă dimensiune să îi simtă dragostea. Cititorul, fie "omuleți", fie "om mare", descoperă un text des-

MARIA IEVA

Un pitic cu nas de ceară

EDITURA GENIUS

pre puterea cuvântului simțit, rostit, scris, ce "îmbracă uniforma viselor înmugurite" (p.9), capabil să genereze un captivant puzzle, un spațiu edenic. Motivul literar al scriorii surprinde prin rătăcirea printre stele: "un îngeraș mai năzdrăvan a găsit-o, din întâmplare, agățată de o stea" (p.6), iar naratorul intradiegetic prin preocuparea de a menține atenția unor lectori inocenți, cărora li se adresează familiar - "Na, că mă lungesc cu povestea "despre copilul dorit de o" întreagă echipă de bunici, mătuși și unchi ce așteptau să își lase amprenta buzelor pe mânuțele și obrăjorii mei" (p.7).

Ca oricare altă carte bună, a cărei lectură subjugă și în egală măsură implică libertatea unei plimbări printre semne și semnificații, *Un pitic cu nas de ceară* este pentru toate vârstele: copii, părinți, bunici. De aceea finalul textului *Povestea poștașului* nu putea fi decât un sfat înțelept: "fiecare om care vine în viața voastră a fost mai întâi copil și nu-l lăsați să uite cât de miraculoasă este această lume a copilăriei" (p.7). O lume sensibilizată de cântecul ierbiilor și de povești frumoase ar fi o lume cel puțin mai sigură pentru "omuleți".

Fiindcă se adresează celor mici, cu intenția de a-i ajuta să construiască o lume mai bună, Maria Ieva oferă o carte care se citește cu toată disponibilitatea îmbrățișărilor, cu zâmbet larg, cu sufletul, o carte aparent simplă, în care săptămâna este "o fetiță care are / șapte zile de alint" (p.8), piticul "se credea un pui de zmeu" și "călărea pe un curcubeu" (p.11), ariciul și bondarul se pregătesc de test asemeni copiilor la școală, iar Ana poartă încălțări de adult sperând să atingă astfel "luna, doi luceferi și un soare" (p.13). Tot în versuri se prezintă "dorințe de copil" (p.15), întâmplări cu gărgărițe, cu melci, bros-

(continuare în pag. 22)

cuțe, ciupercuțe, câte o mierlă uitucă și "un șoricel micuț/ ce plângea după căruț" (p.41), arici, fluturi, bondari și licurici, cu țăntarul Luca și veselul Azorică, dar și cu pisoi de soi, cu o rață bosumflată, sancționată pentru curiozitate și neatenție ("căzu cu fundu-n baltă" - p.38), cu Piticot și Barbă-Cot, un univers mărunț, furnizor de lecții de viață - "Minciună cu minciună/ Nu fac mult o casă bună" (p.24). Pentru că omul trebuie să rămână o ființă frumoasă, autoarea alege jocul pentru a modifica universul cotidian, construind un pattern tainic, o lume de grădini, dorințe, vise și alte timpuri, demonstrând că adulții și copiii trebuie să fie îngăduitori unii cu ceilalți.

În finalul cărții pentru micuța gospodină, domnișoara în rochiță îngrijorată de posibilul râs al păpușilor și pentru Făt-Frumos îndrăgostit de o stea, autoarea reamintește că "toate poveștile poartă în ele un sâmbure de adevăr", că oamenii au nevoie de amintiri și speranțe, mulțumește pentru "răbdarea și poate bucuria de a călători în universul magic al versului".

Maria Ieva oferă publicului o carte ca o salvare pentru anii de inevitabile incertitudini și suferințe, când par să nu mai existe "deosebiri între lacrimi și pietre și inimă să devină stâncă", așa cum sesiza E. Cioran, un refugiu temporar în lumea inocenței, creații de recitat cu drag copiilor și nepoților tocmai pentru că dezvăluie o dragoste complet dezinteresată pentru "pitici" isteți și curioși, visători și curajoși, capabili oricând să remodeleze lumea în funcție de ceea ce știu ei că înseamnă bine, adevărat, frumos, în explozii de culoare, de cântec, de veselie...

Desen de Veronica Bour

metaforă a condiției umane prin apartenența la teluric: "Înalță-mă când lutul zace/ Și fă-mă pasăre în cruce" (Amforă în necuprins). În poezii sunt frecvente recurențele de sorginte religioasă cu efect cathartic: "mă bat în cuie", "măinile în cruce", "brațele întinse spre înalt".

Se observă, de asemenea și preocuparea pentru autodefinirea poetică, pasărea, trestia fiind măști pe care le încearcă alternativ eul liric: "Sufletul meu ca o pasăre sclavă/ Pendulează la cum-păna dintre cer și pământ/ Sufletul meu o cupă de otravă" (E luna în iubire) transfigurând un zbucium al sinelui, o imagine a lumii cu inflexiuni onirice, văzute fantasmatic.

Unele texte iau forma unor discursuri declarative "Mi-e tare dor de tine, toamnă". Deși la prima vedere par poezii picturale, dedicate naturii, în esență transpun drama artistului, a creatorului. În poeziile dedicate anotimpurilor, totul pare a se raporta la instanța eului poetic ce se constituie ca un punct, un centru mundi, ca un nucleu de la care se face și des-face lumea.

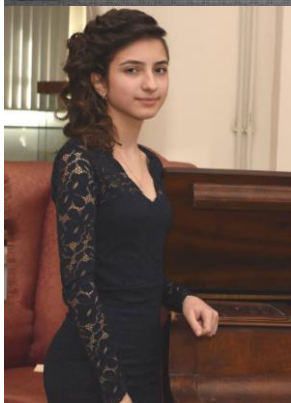
"Mi-e tare dor de tine, toamnă,/ Căci de mine-mi este frig / Când știu că-n miezul meu de frunză / Încet cuvintele se sting..."

Se conturează imaginea unui eu în disoluție, implorând eliberarea sau a unui eu incandescent, arzând: "Sunt lumânare, sunt aed" (Orgolios trofeu).

Lectorul este introdus în poeme cu toate simțurile. Vizual este asaltat de cromatica ce se derulează ca pe-o "pânză întinsă pe zare" de la ruginiu la "verde pelin", finalizând cu strălucirea "argintării"; olfactiv și gustativ, predomină izul amar, al migdalei "Bat mereu secunde"; dinamica surprinde alergarea de cai sau de cerbi ori ceasul care-și rotește minutarul în așteptarea sfârșitului. Însă dincolo de amenințarea timpului se întrezărește atitudinea ludică de sfidare a lui, eul renăsându-se, reinventându-se: "Dau secunde de-a dură/ Mă inventez/ Până la miez". Ludicul nu exclude, totuși, amărăciunea conștientizării trecerii: "Atunci împrumut secunde / De la vânzătorul de ceasuri / Dar și el împarte / Anotimpuri amăgitoare / Galopându-ne viața" (Vânzător de amintiri).

"Vânzător de amintiri" este un titlu potrivit pentru poeziile reunite în antologie, nu atât din punct de vedere semantic, cât mai ales ca sinteză a ceea ce a fost scris anterior. Volumul se constituie așadar, ca o chintesență a viziunii poetice, ca o tentație pentru lectură, reușind să transmită într-un limbaj simplu, cele mai profunde stări ale ființei grație abilității scriitoricești a doamnei Elena Netcu de a pulsa viață.

Denisa LEPĂDATU

Scurt dialog cu o jurnalistă celebră din Iași

Raluca Daria DIACONIUC este o jurnalistă cu o mare experiență. Dacă ar fi să enumerăm toate cursurile, confirmările, diplomele și acreditările sale în domeniu, pesemne că nu ne-am descurca doar cu câteva pagini câte avem rezervate aici. Dar nici nu putem să nu trecem în revistă măcar câteva dintre acestea, sperând că le-am ales pe cele mai importante.

În perioada liceului s-a evidențiat printr-o inițiativă lăudabilă, contribuind la înființarea unei reviste în limba franceză.

Beneficiind apoi de studii de specialitate (Departamentul de Jurnalism și Științele Comunicării din cadrul Facultății de Litere a Universității "Al. I. Cuza" din Iași), cu multe completări post-universitare pe același profil, s-a făcut repede remarcată, mai întâi ca un admirabil practician: redactor la cotidianul "Opinia" din Buzău, corespondent Pro Sport pentru județul Buzău, apoi pentru județul Iași, la Studioul de Radio, Blue Media Corporation, Antena Satelor, Radio România Cultural și Actualități, AGRO TV, dar și ca realizator de emisiuni la Studioul de Radio și la Apollonia TV din Iași. Deloc lipsite de interes sunt și alte specializări ulterioare, prin cursuri de formare profesională organizate de Radio România Actualități, devenind printre altele și expert media pe violență domestică/discriminare.

Rezultatele activității sale deosebite în domeniul promovării tinerelor talente s-au concretizat în multe emisiuni la Radio și TV. În anul 2014 transpune totul într-o carte intitulată "Fonoteca excelenței" (prima de acest gen din țară, conținând un audiobook însoțitor), ajunsă acum la volumul 2.

De-a lungul timpului, dăruirea sa exemplară prin muncă și talent îi aduce multe satisfacții: diplomă de excelență la Simpozionul Internațional cu tema "Copii frumoși și sănătoși prin educație fizică și activități sportive-turistice", participări regulate la seminarii și congrese naționale și internaționale de Jurnalism și Comunicare. Până în anul 2014 a primit Diplome de excelență la diferite evenimente organizate de instituții din Iași. În martie 2015 primește premiul pentru jurnalist în cadrul Galei modelelor feminine, la Iași, apoi premiul la concursul SALUT organizat de Fundația ICAR pentru materiale referitoare la problematica migranților.

În martie 2016 i se acordă premiul pentru jurnalism în cadrul Galei Naționale a Excelenței în Asistență Socială, apoi premiul "Opera Prima" la Gala Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România. Tot în martie 2016 a fost premiată la Zilele Asistenței Sociale, la Iași.

Denisa Lepădatu: Încep cu o întrebare pornită dintr-o curiozitate personală, pe care obișnuiesc să o pun deseori interlocutorilor mei: stimată doamnă Raluca Daria Diaconiuc, care sunt cele mai dese întrebări care vi se adresează?

Raluca Daria Diaconiuc: Sunt întrebată de ce am ales să fiu jurnalist și de fiecare dată spun că asta am simțit, că un profesor din liceu a spus că am o voce foarte plăcută iar la facultate mi s-a tot spus că am voce radiofonică. Uite așa am ales un domeniu fascinant și care îmi umple

Jurnalista Raluca Daria Diaconiuc

existența de atâția ani.

D.L.: Continui cu o întrebare izvorâtă tot dintr-o curiozitate de-a mea: cum v-ați decis să scrieți volumele „Fonoteca excelenței”?

R.D.D.: Din dorința de a promova într-un alt mod copii și tineri talentați din județele Moldovei. Am simțit că aș putea face un proiect care nu mai era în țară și așa au apărut deja două volume cu audiobook. În fiecare sunt câte 15 copii sau tineri care excelează în diferite domenii și care pentru mine sunt modele care ar merita cunoscute peste tot. Aceștia sunt adevăratele branduri despre care românii ar trebuie să afle. Avem talente în România și e păcat să rămână în anonimat. Eu voi susține mereu copiii talentați, cu rezultate deosebite, cu un parcurs impresionant.

D.L.: Va mai urma și un al treilea volum?

R.D.D.: Când va fi timpul. Pentru primele două nu m-am grăbit și am lăsat inspirația să mă ducă mai departe. După aceea mai este și componenta financiară pe care nu vreau să o uit, dar nici să devină presantă. Toate la timpul lor. Eu sunt un om așezat, perseverent și calculat. Cred că am reușit să mă coc suficient. Așa sper!

D.L.: Știm că aveți multe preocupări deosebite și mai știm și că iubiți foarte mult ceea ce faceți - altfel poate nu v-ați fi bucurat de un așa succes bine-meritat. Știm cu toții de faptul că, recent, ați obținut mai multe premii importante. Ce ne puteți spune despre fiecare din ele?

R.D.D.: Sunt 3 premii primite recent, care se adaugă la celelalte 30 pe care le aveam. Sunt destul de multe recunoșteri pentru activitatea mea. Fiecare din ele este important. Să le amintesc pe ultimele: premiul pentru jurnalism primit la Gala Națională a Excelenței în Asistență Socială pentru anul 2015. Din peste 50 de jurnaliști din toată țara, eu am fost câștigătoarea și a fost extrem de emoționant să urc pe scena Ateneului Român în fața a aproximativ 800

(continuare în pag. 24)

de persoane. M-am simțit uimitor.

Al doilea premiu foarte important a venit la două zile după aceea și mi-a fost acordat de Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România pentru Fonoteca Excelenței – premiul “Opera Prima”. A fost o recunoștere din partea breslei care m-a făcut să mă simt extrem de onorată.

Premiul pentru jurnalism - Gala Națională a Excelenței în Asistență Socială pentru anul 2015

Al treilea premiu a fost acordat la Iași de către Universitatea “Al. I. Cuza” pentru activitatea mea de jurnalist și emoțiile au fost mari, deoarece l-am primit în Aula Magna, acolo unde mergeam și în studenție, la diferite evenimente deosebite. Mă simt norocoasă și binecuvântată.

D.L.: Tot recent am aflat că ați participat la o activitate dedicată autismului. Ați putea să ne împărtășiți câte ceva din această preocupare a dumneavoastră care, mie personal (și-mi place să cred că nu numai mie!), mi se pare una deosebit de interesantă și onorantă?

R.D.D.: Accept des să fiu ambasador pentru diverse cauze sociale sau să prezint evenimente, să coordonez campanii sau să fac proiecte. Vreau să dau comunității ieșene din timpul meu, să ofer ajutorul ori de câte ori pot și mai ales când simt că acolo este locul meu. Copiii reprezintă o mare slăbiciune, iar când aflu că sunt neajutorați sau bolnavi, le întind o mână. Așa voi face mereu. Am multe activități și cred că le-am pierdut șirul, dar este bine. Voi continua și veți mai auzi despre ele.

D.L.: La ce alte evenimente de acest gen ați mai fost prezentă?

R.D.D.: La evenimentele echipei “Salvați Copiii” Iași, Fundația Serviciilor Sociale Bethany, ADV România, Alternative Sociale, Caritas, Star of Hope etc. Sunt foarte multe și vor mai fi până la sfârșitul anului 2016.

D.L.: Despre planurile de viitor ne puteți împărtăși ceva? Care este cel mai interesant proiect la care lucrați în prezent și când s-ar putea bucura auditoriul dumneavoastră de el? Dar cel mai drag proiect?

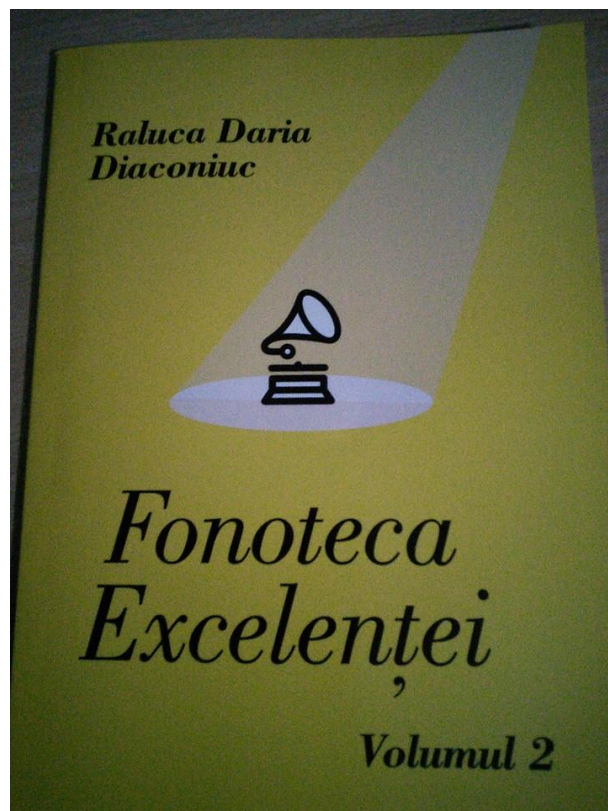
Boem@ 4 / 2016

Uniunea Ziaristilor Profesioniști
Premiul “Opera Prima” pentru cartea “Fonoteca Excelenței”

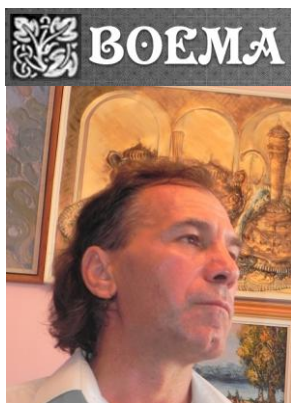
R.D.D.: Am două proiecte pe care nu am reușit să le fac - o mică broșură despre bunicii mei care m-au crescut, adică părinții mamei mele. Simt că le datorez multe și că, în mare parte sunt ceea ce sunt datorită educației primite de la ei.

Al doilea proiect este o carte autobiografică despre care nu am mai spus public, până acum.

D.L.: Vă mulțumesc mult, stimată doamnă Raluca Daria Diaconiuc, pentru că mi-ați prilejuit acest scurt dialog și vă urez să vă bucurați în continuare de cel puțin același succes pe care l-ați dobândit până acum pe tărâmul activităților dumneavoastră deosebit de interesante, pline de devotament și generozitate!

Ioan GHEORGHÎȚĂ

NE-NSTRĂLUCIM...

Ne-nstrălucim în părți egale
udându-ne sufletele
cu mirosul de smirnă,
stinge-mă-n aproapele
nepieritor
devenit rază de lumină,
ne-nstrălucim
după atâta uitare de sine,
durerea s-a mpietrit
pe marginea fiecărui an tot mai dens,
și tot mai comprimat,
privește-mă-n oglinda fântânii ,
chipul depărtării,
chipul adâncimilor neînțelese ,
ne-nstrălucim în noi înșine
căutându-ne prin adevăruri
de-a lungul unui posibil infinit,
stinge-mă-n aproapele
nepieritor
devenit rază de lumină...

ASEMĂNARE

Ca și cum timpul
ar avea mai multe
fețe netede și ascuțite,
ca și cum ar fi
un râu întunecos,
poate tulbure în adâncime,
poate mânios la suprafață
și, oricum , dulce și peste așteptări de zemos,
precum țipirigul
crescut pe sentimentele îndurerate,
ca și cum i-am număra
coastele înfipite
în frunzele de salcâm,
în nisipul nemaivăzut de vânt...
lasă-mi-te
în voia ramurilor mele,
atât de orizontale,
încât să-ți cuprind
toată necuprinderea
în palmele scobite
de cerul iluminos,
efemer...

VOI SCRIE UN IMN...

Voi scrie un imn,
dar nu pentru libertate,
sau pentru dragostea de pribegie,
sau de migrație

ci, un imn pentru preamărirea sinelui,
cel mai sărac,
și cel mai bolnav sine
pe care l-am atins
cu coatele,
cu unghiile
sau, chiar cu sângele meu
subțire cât o frunză de măr,
voi scrie un imn
pe pânțele tău, iubito
cu litere vii , mișcătoare,
majuscule fierbinți,
cu ochi mari, cu ochi nevăzători,
despre sinele
care-mi înconjoară mijlocul
ca un brâu
țesut cu urzeală de in, de iubire,
cu urzeală din melancolice fire de soi,
voi scrie un imn
despre imnul din noi,
despre sine...

PURITATE

Mi-am spălat euphoric
măinile
într-o taină adâncă,
aproape
de miazăzi,
tot mai rotunda
și mai luminoasă,
când
sufletul meu plutea
lungindu-se
sfidător de limpede
pe valurile
melcilor măiaștri,
atunci,
doar atunci
mi-am uitat
speranța
cea albă, imaculată
pe malul abrupt
în tăcere...

ȘI EU AM FOST...

Și eu am fost apă
Și tu ai fost pământ –
Două încercări ale timpului
De a ne cunoaște,
Două arcuri dureroase
Prin arșița Cuvântului,
Și eu am fost pământ
Și tu ai fost apă
Disimulându-ne
Așteptările
Dezrădăcinate
Prin scheletice clipe...

Nicolae-Alexandru POPA

Femeia în roșu – Enigma Otiliei

„Femeia în roșu” este un origami postmodern, culegători de material fiind autorii, naratorii, personajele Mircea Nedelciu, Adriana Babeți și Mircea Mihaieș, în comparație cu romanul modern, social și al iubirii, „Enigma Otiliei”, scris de George Călinescu.

Principalele personaje ce se învârt în jurul acțiunii sunt însuși autorii, Mircea Nedelciu, zis Emdoi, Adriana Babeți sau personajul A. și, nu în ultimul rând, Mircea Mihaieș, alias Emunu, completând acest puzzle din punct de vedere al personajelor principale din cadrul acțiunii desprinse în urma colectării informațiilor, procedeu realizat de autori, marele gangster Dillinger și Ana Cumpănaș.

Oprindu-ne la „Enigma Otiliei”, principalele personaje ce întrețin acțiunea sunt Otilia Mărculescu și Felix Sima, contribuind la uniformizarea acțiunii, Costache Giurgiuveanu, rudele acestuia și Leonida Pascalopol.

Ana Cumpănaș a fost patroana unor bordeluri din Chicago, locul său natal fiind România, pe când Otilia Mărculescu întruchipează „eternul feminin enigmatic”, orfană fiind de mică și crescută de către Costache Giurgiuveanu, tatăl vitreg, Pascalopol intervenind în creșterea și educarea fetei, aceasta la rândul său purtându-i o stimă deosebită.

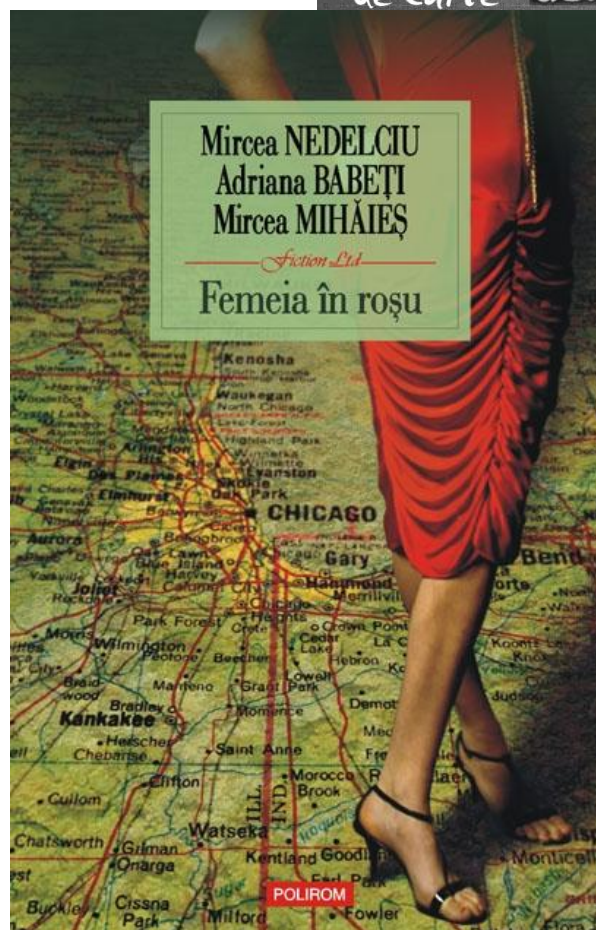
Felix, un tânăr de 18 ani, este nepotul lui moș Costache și verișorul Otiliei. Tânărul, în comparație cu faimosul John Dillinger, un adevărat pericol pentru locuitori și o spaimă pentru autorități, este caracterizat drept un „intelectual lucid”, dornic să-și traseze drumul vieții.

Modul în care este realizat firul narativ în romanul „Femeia în roșu” este diferit de cel al romanului „Enigma Otiliei”. Dacă George Călinescu optează către o perspectivă narativă, definind punctul de vedere al naratorului omniscient (heterodiegetic) și omniprezent asupra evenimentelor relatate la persoana a III-a, Mircea Nedelciu, Adriana Babeți și Mircea Mihaieș sunt autori, naratori și personaje în căutarea informațiilor și detaliilor referitoare la moartea Anei Cumpănaș, neștiind lucruri esențiale pentru redactarea unui roman, documentați fiind doar din ziare și prin intermediul presei.

În romanul enigmatic totul gravitează în jurul moștenirii lui Costache Giurgiuveanu, o persoană avară și cu inimă împietrită. Fiecare minut pe care Felix îl petrece în casa bătrânului este o povară pentru acesta, totul recurgând la ideea că va trebui să-și consume banii. Cei interesați de această avere sunt rudele bătrânului, singurii care se retrag din acest cerc fiind Otilia și Felix.

Între cei doi se naște o poveste de dragoste, cel puțin aceste sentimente fiind prezente pentru Felix, în comparație cu Otilia ce privește totul cu nonșalanță.

Atașamentul reciproc, bazat pe faptul că cei doi erau orfani, este prezentat ca fiind unul de grijă parentală, deviind de la aceste sentimente la unele mai intense. Ca și în cadrul romanului „Femeia în roșu”, unde ne este prezentată relația dintre Michael-Ana-Alexandru, așa și în „Enigma Otiliei” avem relația Felix-Otilia-Pascalopol. Cele două personaje, Ana și Otilia, gravitează în jurul inimilor celor doi, oferindu-le ideea că se potrivesc și transmițându-le sentimente aprinse. În comparație cu Otilia care acționează lent și nu se avântă din prima, Ana este

personajul lipsit de griji și schimbător precum vremea, renunțând la prima căsnicie, având și un copil, pentru avocatul Alexandru Suci, numele lor de familie fiind Sage, de aici și Anna Sage, relația lor nedurând prea mult, Ana intrând în cercuri periculoase.

Pentru Felix, prezența lui Pascalopol este o piedică și îl consideră drept un rival în lupta sa pentru iubire. Într-un final, Otilia face o alegere nu tocmai potrivită, plecând cu Pascalopol în străinătate și părăsindu-l pe Felix. Această poveste de dragoste nu durează foarte mult timp, Pascalopol revenind de unde a plecat, Otilia fiind căsătorită cu o persoană bogată.

Felix se căsătorește și el, intră în cercuri înalte și are un mare succes în cariera sa de medic, fiind acum pe picioarele lui, nu cum a fost inițial, depinzând de unchiul său, decedat în urma asistării furtului banilor din casa sa de către o rudă îndepărtată.

Emdoi, Emunu și A. sunt scriitori români ce au plecat în căutarea informațiilor referitoare la cazul Ana Cumpănaș, luând naștere o adevărată anchetă. Fiecare informație pe care aceștia o aflau, o analizau îndelung și punându-le cap la cap, precum piesele unui puzzle, au reconstituit acțiunea principală, în urma căreia se va afla motivul decesului Anei Cumpănaș.

Datorită unor surse, Ana Cumpănaș plecase din țară sa pentru a lucra în străinătate. În Chicago aceasta și-a deschis mai multe bordeluri, câștigând foarte bine și devenind nu după mult

(continuare în pag. 27)

timp, cea mai bogată româncă din străinătate. Aceasta a fost căsătorită de două ori, în urma primei căsnicii rezultând un copil. După ultima căsnicie, Ana a intrat în cercuri periculoase, cunoscându-l pe John Dillinger, un infractor. Conform altor surse obținute în urma anchetei autorilor, Ana l-a cunoscut pe Dillinger prin intermediul unei prietene, iubita lui Dillinger. John era dat în urmărire generală, deoarece jefuise zeci de bănci și evadase din penitenciar.

Autoritățile au deschis și cazul Annei Sage, într-un câț trebuia expulzată datorită activității sale. Pentru a nu-și părăsi țara, Ana a fost în stare să-l trădeze pe Dillinger autorităților, ea obținând, teoretic, o sumă uriașă de bani.

Scena celor trei persoane din fața cinematografului, locul trădării, Ana, Polly și Dillinger, este o adevărată cheie către răspunsurile multor întrebări. Ana este o persoană mânjită cu sânge, sânge rece, purtând în seara aceea, ca semn distinctiv pentru autorități, o rochie portocalie ce la lumină se confunda cu un roșu aprins. Dillinger a fost omorât și Ana s-a întors în țară, unde a și murit datorită unei boli de inimă și ficat.

Mircea Cărtărescu trage o concluzie referitor la romanul „Femeia în roșu” afirmând faptul că „e o carte-puzzle, multietajată, minuțios îmbrăcată, în care alternează registre și tonuri narative de o neobișnuită bogăție și în care peticele intertextuale realizează un colaj în care nuanțele diverselor epoci colizionează într-un haos ordonat. Nu forma cărții este însă lucrul cel mai important în cazul Femeii în roșu, ci filosofia ei. Trei teoreticieni literari pornesc în căutarea locus-ului estetic ce a părut, vreme de o sută de ani, cel mai puțin adecvat pentru ancorarea unei opere serioase, cel mai demn de o evitare disprețuitoare: senzaționalul. Cu corolarul său de kitsch, stridentă, romance, aventură, miracol de doi bani, senzaționalul se întrupează aici în povestea romanțată a Anei Cumpănaș din Comloș, care, după o viață picarescă, în care traversează două continente, se întoarce ca să moară în Banatul natal. Miezul vieții sale este seara în care, îmbrăcată în rochie roșie, facilitează uciderea amantului ei, faimosul bandit Dillinger, la Chicago. Cei trei autori vor scrie, prin urmare, nu, din start, un roman senzațional, ci, dedublare specifică postmodernului, un roman despre (romanul) senzațional, care să fie, în același timp - uzând de toate procedeele parodiei, pastişei, restaurației butaforice -, un roman chiar senzațional.”

De asemenea, Pompiliu Constantinescu își exprimă punctul de vedere: „Studentul sentimental Felix Sima,... într-o firească și neconținută criză sentimentală și fizică, evoluând între dragoste și platonică de efuziuni mistice și gelozii abstracte pentru Otilia..., primește o magistrală lecție de viață cu riscul dezamăgirilor dar și cu avantajul de a deveni lucid...”

...Pascalopol,... tip de rafinat, de blazat voluptos, cu rezerve de candoare sufletească, moșierul îndrăgostit de Otilia ascunde o discretă poezie a sentimentelor și o pudică delicatețe a pasiunii lui crepusculare...

...Otilia rămâne într-o penumbră de mister în tot romanul. Enigma ei este însăși feminitatea ei mereu proaspătă, de un magnetism care diformează și pe avarul Costache și pe cei mai aprigi dușmani ai ei.”

Din punctul meu de vedere, ambele romane au urme de mister și enigmaticul este un element reprezen-

ativ. Dacă Otilia a fost enigmatică pentru Felix, referitor la dragostea pe care acesta i-o purta, ea nerăspunzând sentimentelor, neștiind ce dorește, pentru Pascalopol, de asemenea, acceptându-l inițial drept o persoană ocrotitoare, născându-se sentimente de dragoste, împărtășindu-i-le, în comparație cu Felix, iar în final lăsându-l, ca și pe tânărul intelectual, în mister, și Dillinger reprezintă o enigmă pentru noi, lectorii: înainte de a fi omorât presupusul Dillinger, acesta și-a făcut o operație estetică la nivelul degetelor, autoritățile neputând să-l recunoască, bazându-se doar pe spusele Anei, ce a afirmat faptul că cel împușcat este într-adevăr cel căutat, luând adevăratul adevăr cu ea în mormânt.

Desene de Veronica Bour

Maria IEVA

În dialog cu Alexandru Cocetov – Rep. Moldova

Maria Ieva: *Bună ziua domnule Alexandru Cocetov. Pentru cititorii revistei Boema, vă rog să ne spuneți, pe scurt, câteva cuvinte despre dumneavoastră.*

Alexandru Cocetov: Tatăl meu a fost rus (a venit în Moldova cu părinții săi prin anii 1985), iar mama moldoveancă. Părinții s-au căsătorit în anul 1990 și au trăit în orașul Briceni. Tatăl meu a decedat cu două luni înaintea nașterii mele, în august 1991. Eu m-am născut în inima Moldovei, orașul Chișinău, dar imediat după naștere am revenit cu mama în orașul Briceni, unde am locuit, în afara anilor de studenție 2010-2014, până în prezent. Am fost actor la Teatrul Republican Muzical Dramatic "Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Cahul (2012-2014). Absolvent al Universității de Stat "Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Cahul, de asemenea și la Institutul de studii Biblice Inductive Precept Ministries International. La momentul actual sunt profesor la Liceul Teoretic "Grigore Vieru" din localitatea natală (Liceul pe care l-am absolvit și eu). Recent am absolvit masteratul la Universitatea de Stat "Alecu Russo" din Bălți. Sunt membru al Bisericii Creștine Nr.1 din localitatea natală. Sunt tânăr scriitor. Voluntar în mai multe proiecte. Amator de volei și tenis de masă.

M.I.: *Care este opinia dumneavoastră în ce privește tendința literaturii la ora actuală?*

A.C.: Literatura a fost și este o pâine a omenirii. Evident, la ora actuală literatura crește. Sute dacă nu chiar mii de cărți se publică zilnic în întreaga lume. Oamenii citesc mult. Dacă mai mult decât înainte? Nu știu, căci nu am trăit mulți ani, sunt încă foarte tânăr. Cărțile, revistele, articolele... toate acestea duc spre dezvoltarea literaturii de azi. Oamenii sunt flămânzi după poezii, romane, snoave, povești ș.a.m.d. Sunt mulți scriitori tineri ale căror opere merită studiate în paralel cu alți scriitori notorii. Altfel spus, literatura ne duce departe, departe în gândire, în imaginația, logică și altele. Ea ne deschide noi orizonturi, ne dă o altă perspectivă asupra lumii.

M.I.: *Când v-ați dat seama că doriți să deveniți scriitor? Cum ați început să scrieți? Ce ați scris până acum?*

A.C.: Dacă îmi permiteți, voi răspunde începând cu ultima întrebare. Ce am scris? Primul text a fost despre scriitorul, politicianul și omul de mare influență și cultură: Ioan Alexandru. Era un referat pentru universitate. Dacă nu greșesc, era prin anul 2013, în luna ianuarie. În general am încercat mai multe. Am scris din domeniul cultural, literar și social. Nu am scris și nici nu intenționez să scriu depre politică.

Cum am început să scriu? Elaborând un referat, fostul meu profesor, scriitorul Petru Botezatu, m-a încurajat să caut o revistă și să transmit materialul, poate va fi publicat. Și tot atunci, un alt profesor, Nicolae Dandiș, care în

Boem@ 4/2016

Tânărul scriitor Alexandru Cocetov

prezent este primarul orașului Cahul (Republica Moldova) m-a ajutat să iau legătura cu două reviste, Boem@ și Dunărea de Jos din Galați. Așa că, după numai două luni mi-au apărut primele articole în cele două reviste.

Cu privire la scriitor, țin minte când în copilărie nu puteam exprima litera "R", și mama mă pedepsea. Cu toate acestea, eu visam să apară imaginea mea într-o revistă și numele meu ca autor a unei cărți. Prima parte a visului s-a împlinit în 2013: am apărut în mai multe reviste literare. Dar, ceea ce țin de carte încă nu s-a realizat. Poate în viitor.

M.I.: *Ce vă definește mai bine, poezia sau proza?*

A.C.: Aici nu știu ce să răspund. Mă simt atras de poezie, dar și de proză deopotrivă. Le combin pe ambele. Sunt perioade când mă scufund doar în poezie, dar sunt perioade când nu las din mână romanele și cărțile de critică literară. Nu pot fără poezie și nici fără proză.

M.I.: *Ce modele literare aveți?*

A.C.: Nu pot să spun că am doar un singur model. Psalmii lui David mă umplu cu mângâiere și pace. Proverbele lui Solomon mă ajută să iau multe decizii și să rezolv unele probleme. Dar, ca să vorbesc despre scriitori, sunt dintre cei ale căror opere le citesc și le recitesc. Îmi place mult Grigore Vieru, Vasile Alecsandri, C. S. Lewis, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Dumitru Matcovschi ș.a., iar dintre cei contemporani: Nicolae Dabija, Mihai Cimpoi, Petre Rău, Petru Botezatu, Eugen Simion, Kay Arthur și alții. Cel mai aproape de inimă îmi este totuși opera poetului Grigore Vieru.

M.I.: *Ce reprezintă pentru dvs. colaborarea cu revista Boema?*

A.C.: Dacă este să vorbesc despre prezent, nu știu dacă aș putea numi colaborare, pentru mine este mai mult decât o colaborare, mă simt legat sufletește de revistă. Practic, lunar revista Boem@ îmi publică câte un material de-al meu. În două antologii consecutive am publicat comenzi și proză. Am reușit să realizez chiar și unele critici asupra cărților apărute la editura InfoRapArt.

M.I.: *Ce părere aveți cu privire la premiile literare? Sunt importante?*

(continuare în pag. 29)

A.C.: E normal să apreciezi munca scriitorilor (chiar dacă oferi doar diplome și cărți). Dacă vă referiți la Festivalul pe care îl organizează Editura InfoRapArt și premiile oferite la Festival, aş spune că sunt foarte utile și importante. Chiar eu (spre mirarea mea!) am obținut la Festivalul "Prietenia Cuvintelor" un premiu pentru Eseu. Pentru mine a fost o mare bucurie și onoare să primesc diploma. Aş mai spune ceva: premiile, aprecierile, diplomele, ar trebui să fie motivatorii. Evident că nu trebuie să scrii doar pentru premii, însă, după părerea mea, sunt de bun augur.

M.I.: Dacă ar fi să vă întâlniți față în față cu scriitorul preferat ce întrebări i-ați pune?

A.C.: Mai întâi mi-ar plăcea să-l admir un pic. Apoi l-aş ruga să-mi permită să fiu un timp alături de el când scrie. Să-l privesc cum frământă cuvintele pe hârtie. L-aş întreba ce simte atunci când scrie și de ce scrie anume ceea ce scrie. Cum înțelege el că ceea ce scrie va fi util pentru cititori?

M.I.: Ce proiecte de viitor aveți?

A.C.: Ceea ce ține de domeniul literar: aş vrea să duc la bun sfârșit romanul pe care l-am început, cu voia Domnului, să-l scot anul acesta. Tot anul acesta aş dori să public teza mea de licență, lucrare ce cuprinde latura politică și dramatică (toate piesele alecsandriene jucate în teatrele Vasile Alecsandri din Bălți și Bogdan Petriceicu Hașdeu din Cahul) a lui Vasile Alecsandri. De asemenea, nu vreau să mă opresc din a face critică, poate chiar să scriu unele recenzii de cărți. Este ceea ce mi-ar place. Voi continua cercetările asupra operelor literare, comentarea lor, realizarea unor interviuri, prezentarea evenimentelor culturale, sociale ș.a. Voi încerca să ajut tinerii care au și ei darul de a scrie și visul de a publica.

M.I.: Vă mulțumesc și vă urez mult succes!

Sebastian GOLOMOZ

Amor vincit omnia

adus de-un val danubian de sentimente
în brațele orașului iubit de tei
sub un cer întreg de stele norocoase
printre emoții de crisalidă
am descoperit virtuțile apei
sufletul meu e-o mașină
pe care o alimentez cu visuri
AMOR VINCIT OMNIA
mama m-a învățat prima poezie
de la tata am moștenit politețea regilor
sunt înrudit zodiacal cu Petre Rău
și asta am luat-o ca pe primul premiu literar
primind o pereche de aripi diamantine
pentru sublimul zbor albastru
printre versurile-mi cu parfum de iubire
și cu tinerețea tatuată pe gleznă
în destinul pe care mi l-am ales
sufletul e cea mai citită carte
iar iubirea e scrisă mereu cu majuscule.

Buchetul de emoții

buchetul de emoții pe care ți l-am dăruit aseară
mi-a dat ocazia să-ntâmpin dimineța cu un zâmbet
cafeaua fierbinte a împrumutat parfumul tău
să mă întreb cum te cheamă sau
ce număr de telefon ai
ar însemna să ridic un zid între noi
de aceea prefer să te privesc prin două cercuri de vise
și să-ți port surâsul pe bățile inimii
dacă m-ai fi întrebat care e culoarea mea preferată
ți-as fi răspuns fără nicio ezitare: „albastru”
dacă ai fi fost curioasă de ce nu mi-am deschis inima
orice pretext aş fi invocat ochii m-ar fi dat de gol
și astfel ai fi aflat calitatea pe care nu știai că le ai
dar tu nu adresezi întrebări necunoscuților
nu i-ai crede câteodată neavând încredere nici în tine
deschid ziarul direct la pagina cu zodii
să citesc ce nu mi se va întâmpla azi
de pe colțul mesei mă salută jurnalul pe care
l-am uitat deschis la istoria zilei de ieri
ce începea cu motto-ul însușit de la Charlie Chaplin -
„o zi fără un zâmbet e o zi pierdută” -
și iată un nou motiv să-ți mulțumesc
sufletul colecționar de vise mă îndeamnă
să trăiesc o poveste la lumina iubirii necondiționate
orașul își întinde aripile la picioarele mele
dacă aş ști care e drumul ce duce la tine
l-aș parcurge atent învățându-i capriciile ca-n palmă
„știi de ce nu există iubiri imposibile?” te-aș întreba
tăcerea ta putând trage cortina peste visul meu.

Lucia PĂTRAȘCU

ANCA CIUTACU - Expoziția de pictură „DE ZIUA TA”

Noua expoziție de pictură „De ziua ta”, la vernisajul căreia ne-a invitat doamna Anca Ciutacu, cea de a treia după „Ferestre către Dumnezeu” și „Iarna ca un mozaic”, ne prezintă o artistă plastică al cărei penel neobosit umblă prin noaptea nesomnurilor, prin gândurile învolburate uneori și, deodată, încolțește ghiociei începuturilor. Pentru că, de fiecare dată, pictorița ni se dezvăluie din faldurile unui alt veșmânt. Dacă prima expoziție a fost dedicată unei tematici profund religioase „Ferestre către Dumnezeu”, dacă cea de a doua, „Iarna ca un mozaic”, s-a constituit într-un adevărat mozaic (portretistică, peisagii și icoane) sub fulguirea gingașă a iernii, iată că această a treia expoziție, venită ca un măștișor, aduce în atenția privitorului o pictură ce pare a fi plasată sub o accentuată amprentă feminină, care mângâie natura, împrumutând culori suave de floare pentru a le pudra cu grație asupra păsărilor, fluturilor și, ca o reciprocitate subînțeleasă, acestea, la rândul lor, imprimă petalelor un zbor de pasăre măiastră către lumea viselor împlinite.

Șansa dialogului cu natura creează o pictură dinamică, ce spune o poveste despre un suflet închis sub zăbrelele unei colivii, suflet ce strigă, dorind să se dezvăluie într-o descătușare fluidă, dată de liniile subțiri și gingașe ale penelului, în timp ce tușele îngroșate pe alocuri pot fi expresia unei furii sau, mai degrabă, a unei hotărâri de a ieși le lumină. Ca și cum, ar scoate din lada de zestre a simțămintelor o tandrețe nesfârșită ce făcea plecaciune icoanelor, în prima expoziție sau „Duhului pădurii” sau „Coconului existenței”, tablouri pe care le-am cunoscut deja la cel de al doilea vernisaj, pentru ca acum, prin acest univers nou, esențialmente romantic, să încerce a sugera pregnant veșnicia naturii în perenitatea ei inconfundabilă.

Imagine din Sala Cercului Militar Brăila, unde a avut loc Expoziția de pictură „De ziua ta”, Anca Ciutacu, 7 martie 2016.

Ceea ce poate fi interesant în unele dintre aceste picturi este îmbinarea dintre puritatea temei și nuanța de senzualitate cu care firul de floare a ieșit din pădurea de argint a omătului și a pornit cu impetuoșitate să cucerească lumea. Pare o pictură învăluită într-un erotism ușor trist, ce dă tablourilor sale o nemărginire realizată fără intenție, ca o rătăcire în labirintul sufletesc al omului.

Artista plasează privitorul în mijlocul temei. Iată, florile ce au pornit în zborul păsărilor, pe aripile sufletului!

Lucrarea „CANDELE”

Iată, copacii, care cu ramurile lor puternice, dar ale căror trunchiuri și, mai ales rădăcini, nu le vedem, ne-ar putea duce cu gândul la ideea de evoluție spre înalt, ca o desprindere! Și la năzuința conturării unui portret spiritual ce tinde spre posteritate. Nu știm încă dacă acest lucru se va confirma, însă, prin tablourile sale, artista construiește cu luciditate și perseverență un spațiu de autentice trăiri reflexive, meditative, cu anumite chei de deschidere ale unor căi către substanța fluxului creator care o domină și pentru care caută metode de înțelegere și exprimare. Toate acestea sunt rodul căutărilor sale, devoalarea propriilor trăiri, cărora universul naturii le aruncă mînușă provocatoare a inspirației.

Așa cum preciza pictorul Ștefan Luchian „Noi lucrăm cu ochiul, dar lucrăm și cu sufletul.”, Anca Ciutacu pictează uneori cu acuratețea unui împătimit al penelului, insistând asupra amănuntelor, dorind să le transpună pe pânză exact în felul în care le trăiește în lumea sa lăuntrică. Caracter introvertit, ce se deschide cu discreție și demnitate spre noi, ceilalți, doamna Anca Ciutacu se arată statornic preocupată de a privi dincolo de superficial, situându-se în universul de profunzimi ale vieții.

Sigur că artista a învățat deja tehnici de pictură. Folosește, de exemplu, cu asiduitate alternanța culorilor în care o nuanță sobră tîvește culoarea predominantă sau culori timide sunt așezate intenționat alături de cele bine structurate, tocmai pentru a redimensiona și a transpune pe pânză imaginea duală pe care o are în suflet. Nuanțele pastelate formează decorul predominant al tablourilor sale, perspectiva devenind un veritabil partener al armoniei tematiche. Mesajul picturilor sale, analiza, comunicarea făcând din întâlnirea aceasta o stare specială în care, cu trăirile, visările, neliniștile, întrebările sale existențiale și răspunsurile sale, intrigă, cheamă și convinge.

(continuare în pag. 39)

Lucia PĂTRAȘCU

MĂINI ADUNATE ÎN POALĂ, de AURICA ISTRATE

Nesomnul unei nopți pentru citirea volumului...
Nesomnul altor nopți pentru desțelenirea gândurilor...
Și...o explozie de înțelegere!...

Volumul „**Măini adunate în poală**”- povestiri, semnat de **Aurica Istrate**, editura InfoRapArt, Galați, 2015, 132 de pagini, vede lumina tiparului după alte două cărți publicate de autoare: **Petarde reci**, versuri, editura Contrafort, Craiova, 2011 și **Toamna cuvintelor desculțe**, versuri, editura InfoRapArt, Galați, 2012.

Cele 15 povestiri, cu titluri sugestive (*Mușcătura din lună, Vremea lupilor, Blestemul, Grădina, Întoarceri, Casa de la vale, Potopul, Ursul și vițelul, Măini adunate în poală, Bădița, Întoarcerea Veronicăi, Bădița Mihai, Minte sonda-jele, U.P.U., Gânduri*), adună în paginile cărții întâmplări ce ar putea părea ca aparținând genului de proză scurtă. Faptul că acțiunea fiecărei povestiri nu este plasată într-un spațiu imaginativ, dimpotrivă, și că personajele se întovărășesc între ele prin diferite grade de rudenie, aparținând aceluiași areal spațial rememorativ, ne convinge definitiv că autoarea și-a rostuit demersul creator în interiorul unei zone biografice, demers ce se constituie într-o adevărată geografie literară.

Scriitoarea Aurica Istrate a pornit să se scalde în apa amintirilor ce dăinuie din vremea când era o „**tandără de fată**” (*Gânduri*, pag. 124), copila pentru care mama a „**croit cămășuță cu alțiță, pentru tine, fetiță!**” (*Întoarceri*, pag. 87), cu *locul de rădăcină* la Oglinzi, în casa ce „**adăpostise odată șase perechi de ochișori căprui**” (*idem*, pag. 58), alături de „**perechea mamă a ochilor căprui**” și „**perechea tată a ochilor căprui**” (*idem*, pag. 58). Într-o căutare continuă, se întoarce pe plaiurile copilăriei sale și, măiestria condeiului surprinde cu puterea gândului condiția umană a oamenilor care au poposit în acest *loc geometric* al trecutului propriu, vorbind despre viața acestor persoane-personaje cu trăiri obișnuite, într-o viață care ar fi putut rămâne simplă și neștiută, dacă, la o intersecție neașteptată a destinului, tragismul unor întâmplări nu ar fi schimbat-o definitiv.

Întâmplările încep detașat, cu Tincuța a lui Costache a lui Țârlic, care rămâne grea în timp ce este de ajutor pe la canton, la gospodăria unuia, „**Gâtlan pădurar peste lanțul codrilor ce străjuiește Cetatea Neamțului**” (*Mușcătura din lună*, pag. 5). Bănuiala că feciorul care se va naște ar putea fi al aceluia, amărăște viața lui Costache, cel ce avea din neam, oricum, „**paharul în sânge**” (*Întoarceri*, pag. 69). Când Victor, băiat mare, află de această bănuială se bucură: „- **Mulțumescu-ți, ție, mamă, că nu-s fecior de bețiv... că țârlăci ăștia au paharul în sânge... Acum pleacă și eu la bodegă, ca tot flăcăul...**” (*Mușcătura din lună*, pag. 23). Sfârșitul povestirii este neașteptat. Peste ceva timp, Costache, cuprins de deznădejde, se spânzură, în timp ce: „**Două făpturi nedeslușite lovesc cu pumnii în**

poartă. Între ele, așternută pe jos, o umbră... - la-ți feciorul, Tincuțo! S-o îmbătat și s-o încăierat cu unii.” (*idem*, pag.25). Se naște o întrebare chinuitoare: oare al cui fecior era Victor?

Am exemplificat cu această povestire (la fel sunt și celelalte!) pentru a preciza modul în care autoarea individualizează tipologia țăranului rămas în sat sau risipit în lume, semănat pe diferite ogoare sociale, ca și semințele duse de vântul împrejurărilor (pe front, la școli, cu serviciul la oraș), de unde, într-un fel sau altul, fiecare se întoarce acasă pentru a trăi acolo, pentru a se recupla la realitatea amintirilor care persistă și astăzi sau, pur și simplu, pentru a se odihni alături de străbuni la fel ca Ilie, care nu s-a mai întors din armată „**decât plânser**” (*Întoarceri*, pag. 63), pentru a poposi în așternutul gleei neamului său.

Prozatoarea folosește din plin mijloacele artistice ale creației literare desăvârșite, pentru a transfera propriile emoții și hărjonește în ochii cititorului *metaforele, comparațiile, personificările, alegoriile...* În cartea sa nimic nu este obișnuit: „**în urma tălpilor mamei ploaia sângerează**” (*Potopul*, pag. 93); „**sprâncenele... ca un pâlă de mărăcin**” (*Grădina*, pag. 52); în năvala lupilor „**Dealul cobora. Cobora cu scânteie cu tot**” (*Vremea lupilor*, pag.35); „**Luna, cu o mușcătură vie pe chip, sare gardul**” (*Mușcătura din lună*, pag. 24); „**Dealul flământ mușcă din soare**” (*Grădina*, pag.51); „**Poarta grădinii mă cheamă... suspină încet, se învoiește, mă lasă să trec**” (*idem*, pag.50); „**...pietrelor ațipesc din nou**” (*idem*, pag.54); „**Maranda... vântură o cruce**” (*idem*, pag. 54).

Descrierea este procedeul prin care excelează scriitoarea. Faptul că se oprește asupra unui chip, dovedește că ea, „**Draga Bunicului**” (*Întoarceri*, pag.61) nu-i poate uita pe niciunul. Nici pe bunica Ioana, „**o furnică harnică și curată**” (*idem*, pag.62), păstrată în poveștile celor ce au știut-o, nici pe bunica Oruța, venită în familie să poarte de grijă celor cinci orfani de mamă, ea însăși o fată „**mititică, puțin stafidită**” (*idem*, pag. 63), nici pe bunicul Constantin, cel cu sufletul „**ca o fântână proaspăt sfințită**” (*idem*, pag.59), bătrân cu „**barbă albă, cu mustăți întoarse, cu ochi de sihastru, cu vorba domoală, așezată vorbă...**” (*idem*, pag. 60). Sau părinții, Ion și Maria, cei care „**Se roagă pentru neruga noastră, pentru gândul cel bun...**”

(continuare în pag. 32)

(idem, pag.56). Sau „ochii mătușii, albaștri de te înecai în ei” (idem, pag. 51), „Maranda, cu basmaua trasă aiurea pe cap, cu fața pământie, crăpată ca un ogor lip-sit de ploaie” (idem, pag. 51).

Prozatoarea nu se extrage din carte, jucându-se într-o încercare de ficțiune de care are nevoie fiecare scriitor... Nu... Aurica Istrate trăiește cu adevărat! Pentru că este de acolo, din eternitatea moldavă a Ozanei cea frumos curgătoare, căreia i se adresează cu patos: „Ozană, Ozană, / Leagăn de ape, / Rai din povestea / Lui badea Ion, / Mă crede, Ozană, / Mă iartă, Ozană, / De casă, de casă, / Tare mi-e dor...” (Întoarceri, pag.57), de lângă pădurea foșnitoare „raiul copilăriei mele” (idem, pag.73), unde „tare aş vrea să mă pierd... doar eu și gândurile mele” (idem, pag.76). Lasă aici păianjenii neîmplinirii, să-și vadă de treaba lor și, făcând o diferențiere între cele două stări de eu, zboară la o altfel de întâlnire pentru a săruta florile de măr ale amintirilor.

Acolo, într-o casetă prețioasă, sunt păstrate chipurile celor dragi, acolo îi vine în amintire figura istorică a lui Ștefan cu plăieșii lui, acolo este Marele Ion Creangă, cel care zâmbește „din piatra înfiptă în grădina școlii Humuleștilor” (Întoarceri, pag.57). Tot pe acolo vor fi colindat și ispitirile de gând ale lui bădița Mihai Eminescu, către care prozatoarea închină o epistolă de dor: „Mi-e anevoie, bădiță, să purced până la ferestruica matală s-o dezgheț cu răsuflarea gândurilor mele” (Bădița Mihai, pag.119). Acolo sunt toți cei pe care-i știe, trăitori în altă lume, mai bună și mai dreaptă, de unde ei „veghează veșnic” (Întoarceri, pag. 55). Tot acolo este „ciresul sădit de tata” sau mărușul „cu brațe întinse, așteptând să-și îmbrățișeze nepoata... Mă așez pe genunchii lui de rădăcini...” (Grădina, pag.50), pentru a-i asculta o nouă „...poveste cu tâlc” (idem). Acolo dăinuie amintirea mamei, tristă și răbdătoare „cu mâinile adunate în poală” (Mâini adunate în poală, pag. 113). Acolo este pământul natal rămas să o aștepte, pentru că vânturătorii de lume și de vieți „nu au putut lua cu ei pământul... Pământul. Și tată, și casă, și hrană. Pământul” (Bădița, pag. 115). Este lecția pe care autoarea, această ostenitoare pe drumul amintirilor, a învățat-o din vorba rămasă de la bunica Oruța: „Un petec de pământ este asemeni osemintelor bunilor noștri... Pământul, pământul înseamnă rădăcina” (Întoarceri, pag.72).

Scrierea acestor povestiri s-a năcut din poezia sufletului autoarei, un suflet, care, iată, se îmbracă în hlamida pură a amintirilor și se așterne cu o tandrețe nesfârșită, în această scriitură plină de gingășie. Dacă am putea considera acest volum de proză ca o scoică în care Aurica Istrate adună doruri, gânduri, sentimente „La început a fost neliniște. Eu eram centrul neliniștii lumii. Prin mine treceau toate. Bucurie, durere, apus, răsărit, furtună, curcubeu..., toate.” (Întoarcerea Veronicăi, pag.117) pe care le depune în straturile de sidef ale nostalgiilor, am înțelege cum se izvodește o perlă, ce va fi lăsată zestre celor ce vor veni.

Volumul „Mâini adunate în poală”, semnat de Aurica Istrate, este un volum de proză scurtă, valoros în acest moment în care literatura română abundă în lirica poetică, în timp ce proza și dramaturgia suferă de o oarecare recesiune nemeritată. Sunt vremurile în care se scrie multă poezie, foarte multă chiar, mai mult sau mai puțin bună.

lată, în acest volum, povestiri care ne adună, pe noi cititorii, în jurul unei făclii de lumină a amintirilor, pentru ca întoarcerea spre ele să fie Acasă. „M-am întors la fântână, / M-am întors la țărână, / M-am întors la izvor. Un fir de iarbă / Aș vrea să mă soarbă / De pe răzor.” (Întoarceri, pag. 89). O întoarcere, ca o închinare sfântă!

Felicitări, Doamnă Aurica Istrate!

POEZIE

Ionela ANCIU

Puls

Noaptea mi se usucă gândurile

Și-mi cad unghiile...

Le-adun în cutia de frunze de pe noptieră

Să le pregătesc pentru a doua zi

Și dorm cu mâinile în apa clocotită

Să nu mi se usuce și carnea.

Vântul se oprește în dreptul geamurilor

Și nu intră în camera udă,

De teamă că nu va mai putea ieși;

Pe tavan, umbrele se transformă

În sticle din care curge vin

Peste ochii deschiși, împietriți în același unghi.

Până dimineață nu-mi pot scoate

Mâinile din apa clocotită

Să-mi șterg chipul,

Iar de-un timp nici nu-mi mai pasă.

Las vinul să-mi curgă din ochi

Și să îmbete podeaua înverzită

Peste care a crescut un covor de mușchi

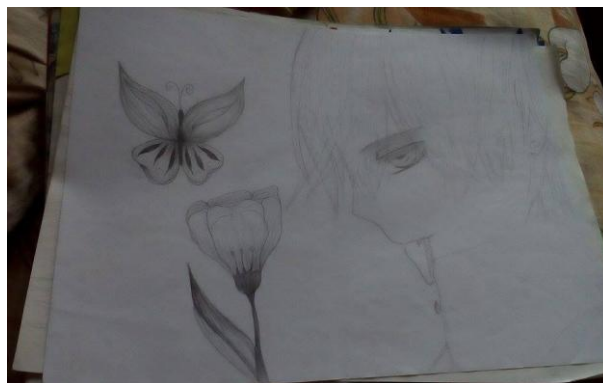
Ce se hrănește-n fiecare noapte

Din mâinile mele fragede.

În fiecare dimineață mi le-nnădesc

Cu bucăți de mușchi din colțuri,

Să pară la fel de lungi.

Desen de Veronica Bour

Andreea CHIPER

6 a.m.

ora la care te trezești în pastă de dinți și alte forme
limitate de viață iar
soarele curge aiurea pe geam amintindu-ți din nou de
cinismul rusesc din tine de mâna de hormoni adunați unii
în alții
ca fumătorii din parcare la liceu
coșurile de pe gât asfaltul înghițit în sec & felul cum la ora
asta
ceva mișcător încă se chinuie să se coaguleze în creier

pătratul de oxigen împărțit cu oameni urâți altă zi în care
arzi siguranțele din cartier fără să vrei și privești în gol
la autobuzul care vine tot mai aproape sentimentul că
amânarea
e încă acolo și face din tine o cârpă de om
peisajul ăsta & momentele care ajung în același recycle
bin

învârti absent brelocul în timp ce ultimul
elicopter smurd înghite stolul de ciori care oricum te
enervau

între stații dimineața se întinde pe tine ca o eczemă
și în umbra doamnei grase e instinctul de conservare
de aia nimic nu mai are sens înghesuiala
plușul ieșit din scaune poemele proaste
ca o reclamă la matrimoniale
încerci să treci mai departe și nu poți oamenii se mișcă
al naibii de încet în lumina pură a semafoarelor și

sunt minute când lumea din cap
se clatină periculos pentru că
levitezi pe stradă ca toți terminații de filosofi
care coboară mereu
unde cobori
și tu

(cu occipitalul în bordură)

nu-ți face griji e o stare naturală sofisme trec în slobo
pe lângă noi se sparg de dealuri de eolienele nemțești
se fac zob în capetele noastre

în timp ce fumul avionului de 3:45 spre malta
ne acoperă cu dragostea

unui dumnezeu dat dracului

de cealaltă parte

totul pornește din același punct
din nodul pus în gât odată cu ploaia
de afară din felul cum colegul cu
ochelari de harry potter și 48 de cromozomi

roade maniacal pixurile iar lumina
întârzie tot mai mult la orizont
loviturile din pereți rezonază-n tine
ca-n cutia milei modul ridicol în care
te sperii de reflexia cu coșuri din geam
și privești șantierul naval macaralele
orașul cu taximetriști obosiți
ăsta e locul unde suntem cu toții
o apă și-un sadism așteptând
cuvintele să iasă din urechi să
plutească deasupra capetelor ca norii
peste transportul în comun
ce rămâne după sunt doar poemele
și câteva articulații anchilozate
realitatea e un cocktail de laxative
în care amesteci cu degetul
îngropat de viu în geaca de la sh
atârni pe burlanul de tablă iar
gratiile nu acoperă suficient golul
cu tot cu versurile reciclate și
toaletile insalubre ale școlii
încerci să păstrezi momentul ăsta
cum stă în tricou mirosul
bătrânilor din spitale dar sunt mereu
aceleași halucinații pe repeat și
difuzorul stricat al mașinii și portierele
de care-ți izbești câteva oase
înainte să intri ca lumea
la tine în cap

bruno s.

e târziu și imediat umbra o să acopere și jumătatea
cealaltă să fie totul complet
ca atunci când am deschis ochii să văd că zilele
se autodigeră în aceeași mazăgă lipicioasă
și am simțit furnicături în tălpi de-atâta automatism
care de la o vreme
nici nu-și mai face treaba ca lumea și m-a împins până
când membru cu membru
m-am rostogolit ca-n caruselul scăpat de sub control
ca-n stroszec

am ajuns într-un deșert de moloz unde dimineața
înseamnă crampe
cutremur la fiecare camion trecând pe stradă și
trotuarul tot mai aproape ultima șansă
pentru acel ceva stând să iasă din canalizări
ca să alerge panicat între picioare aflate în stadiu
avansat de ratare

foarte bine mi-am zis după șuvița slinoasă nu se vede
nimic
în oglinda retrovizoare nimic așteaptă numai puțin
paralizia vine încet foarte încet
ca un animal atins de parkinson
mai încolo cad geamuri de la etaj și ne orbesc
apoi se fac țandări în noi
și amortizează orice durere

Cezarina ADAMESCU

ICOANE DE LUMINĂ - MINIATURI REVELATOARE

SEBASTIAN GOLOMOZ, *Codul iubirii*, haiku, Editura Pompidu, Galați, 2016

Sedus ireversibil de acest gen concentrat de poezie tradițională japoneză, transfigurată și adaptată la specificul românesc, tânărul poet Sebastian Golomoz a hotărât să facă o succintă demonstrație de virtuozitate și subtilitate cu acest volum, în care a adunat cele mai reprezentative producții de acest gen, sugerând inefabilul, frumusețea creației care din noi rezidă și își face sălaș în sufletele predispușe sensibilității și purității sentimentului cel mai răspândit în lume. Și care îmbracă în chip fericit, haina Poe-siei.

Să fi descoperit Sebastian Golomoz un cod propriu al iubirii? Un cod al iubirii în general sau al celei unice, întâlnite poate, o dată în viață, căreia îi rămâi fidel? Sunt întrebări la care încearcă răspuns poetic, tânărul Sebastian Golomoz.

Și nu întâmplător, poetul își începe desfășurarea acestui florilegiu cu un haiku impresionant: "*facerea lumii - / atestatul de poet / al lui Dumnezeu*". Splendidă definiție în ecuația umană a Divinității.

Temele sale fac parte din acele categorii fundamentale ale filozofiei: Om și Dumnezeu, Patrie, Cer, Lacrimă, Îngeri, Univers, Casa, Inima, Acasă inimii, Bătrânețe, Iubire, ("*verdele vertij - / din prea multă iubire / inima plange*"); Credință ("*dreapta credință - / scară către cer / suflet luminat*"); ș.a.

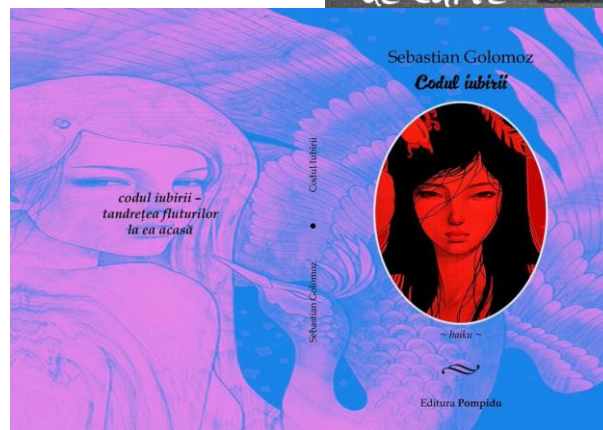
Toate acestea prelucrate după regulile poeziei fixe nipone, în trei versuri, cu 17 silabe.

Pentru poet, patria cuvintelor – limba română este așezată "*cu fața spre cer*". Dialogul dintre Om și Dumnezeu se petrece pe fundalul unei perechi de lacrimi între cei doi: Creator și creat. Este legătura cea mai intimă și cea mai puternică. Un limbaj universal învățat încă din leagăn.

În viziunea autorului, bătrânii singuri sunt "*două cărți necitite / din scoarță-n scoarță*". De observat ineditul abordării, contrar conceptelor și afirmațiilor cunoscute din literatură, din folclor, din toate formele artei.

Și iată ce frumos se desfășoară "*Codul iubirii*" în accepțiunea lui Sebastian Golomoz: "*codul iubirii - / tandrețea fluturilor / la ea acasă*".

O artă poetică la fel de inedită este surprinsă în micropoemul: "*ars poetica - / poezie matură / în vers juvenil*". Se pare că pe Sebastian Golomoz nu-l deranjează îngrădirile legate de forma poemelor, dispunerea lor în câte 5-7-5 silabe, absența metaforelor sau a verbelor, regulile scrise și nescrise ale poeziei tradiționale nipone, acuratețea lor fiind foarte greu de atins de poeții contemporani, seduși de versul alb, orchestrat amplu, fără rimă sau cu

rimă întâmplătoare, fără măsură și uneori, cu sens ambiguu sau fără sens. Poezia haiku este bazată pe sugestie, pe imagine, pe inefabil. Este o poezie de atmosferă, o poezie de impact imediat. O poezie firească și fluentă, atât de firească încât naște minunății, cum de nu s-a gândit nimeni la acest lucru. Aceasta de fapt, este Arta Poetică a haiku-ului.

Autorul de față se străduiește să respecte canoanele acestei specii poetice cu care românii nu prea au avut de-a face, dar pe care au încercat-o până și cei mai mari poeți, cum e Nichita Stănescu, adaptându-le specificului limbii noastre. Ex. "*mă mușcă un câine / ah, privesc prin el / ca printr-o fereastră*". Sau: "*tristețea mea aude / nenăscuții câini / pe nenăscuții oameni cum îi latră*" (Cântec).

Pentru Sebastian Golomoz, "sfânta singurătate" este propice creației: "*intimitate - sfânta singurătate / născând opere*". E într-adevăr, o artă fără cusur, să găsești expresia cea mai potrivită și cea mai sintetică pentru a exprima o stare. De obicei, autorii caută să se explice și se pierd într-un vârtej de cuvinte care-i absorb, învălmășind ideile și imaginile.

Haiku-ul este o poezie a imaginii blitz, o străfulgerare și o împerechere de cuvinte, aparent fără nici o legătură între ele. Și tocmai această caracteristică exprimă cel mai bine inefabilul.

Altfel, cum să spui în 17 silabe, o poveste, când cuvintele de nestăvilit își continuă fără răgaz invazia irepresibilă?

Una din autoarele care s-a remarcat în ultimii ani, în acest gen de poeme, deloc simplu, Ana Urma, scria despre haiku: "*este de fapt rememorarea unei clipe transpusă în imagine*". (Ploaie de vară, haiku, Editura PIM, Iași, 2015). Ceea ce este perfect adevărat.

Interesantă în acest micuț poem numit haiku este valorificarea fiecărui cuvânt, a fiecărei silabe, schimbarea lor însemnând schimbarea semnificației. Orice autor trebuie să meargă, atunci când scrie haiku, la esența cuvântului, să-l descopere toate sensurile și să-l aleagă pe cel mai bun. Altfel spus, fiecare cuvânt devine o poveste care naște alte povești. Fiecare cuvânt cuprinde o infinitate de alte cuvinte. Ce interesant ar fi dacă s-ar găsi un autor care să scrie istoria cuvintelor! Deși nu ar ajunge o viață să termine această imensă lucrare.

(continuare în pag. 35)

Sebastian Golomoz este un suflet frumos, delicat. Delicatețea și romantismul lui au generat cărți de versuri. Iubirea, sentimentul cel mai luminos și-a găsit expresia fericită în poemele sale.

El caută în tot împrejurul dar și în sine, frumusețea și puritatea. Și când le găsește, le trece prin filtrul propriei sensibilități, le potențează înțelesul, le transfigurează în vers, fie clasic, fie modern și iată, acum, în poezie tradițională japoneză, adică în alte modalități de exprimare artistică. Ceea ce e remarcabil.

Deși subțire, volumul este îmbogățit și însutit în sensuri și modalități de comunicare și transmitere a mesajului pentru că fiecare poem are un mesaj, fie el și despre frumusețea naturii sau a omului însuși.

Iată un portret admirabil care sugerează tristețea bătrâneții: *“ochi de lumină – / lacrimă înțeleaptă / pe chipul ridat”*.

Despre acest portret s-ar fi putut scrie pagini întregi, dar autorul a ales această formă sumară care spune de fapt, totul și lasă loc și imaginației să lucreze.

O anume vibrație interioară se simte în fiecare poem, silabele vorbesc de la sine. Însă dramatismul nu e patetic, declarat, ci cuprins într-o expresie succintă, eliptică de verb. Haiku-ul nu țipă, nu strigă, nu face zgomot, doar cheamă în tăcere, o chemare persistentă ca un dor fără sațu.

Iată acest sentiment cum e dezvăluit: *“sărut pe suflet - / un inel de logodnă / inestimabil”*.

Sugestia maternității concretizată într-o rodie mușcată de mamă este, de asemenea, admirabilă: *“surâsul mamei – / mușcând dintr-o rodie / o nouă viață”*.

Fluente și grațioase, aceste micropoeme mai au încă un dram de terestritate, ca o sfoară de zmeu ținută într-un pumn de copil. Când îi va da drumul, nimic nu va opri zborul în azurul poeziei.

Tainica legătură dintre părinți și copii este prezentă în mai multe poezii: *“sfaturi părintești – / icoane de lumină / pentru mai târziu”*; *“surâs de copil – / sub ochii părinților / un rai pe pământ”*; *“bătrâna din colț - / cu umerii încercați / își poartă umbra”*, sentimentul frustrant al lipsei de dragoste maternă: *“cu sânge rece – / bebeluș abandonat / în gura nopții”* ș.a.

Dar și meditații poetice despre cosmos, infinit, cer și pământ: *“opt orizontal – / între pământ și văzduh / ochiul gândului”*. Iată și o imagine foarte interesantă: *“pește cu buric – / vector de emoție / creierul apei”*. Sau aceasta: *“apă de suflet – / în batista albastră / roze înflorind”*.

Dacă autorul s-a străduit din punct de vedere tehnic să potrivească silabele conform canonului japonez, se poate spune că a respectat și celelalte specificități necesare alcătuirii unei astfel de poezii.

Faptul că poeta și traducătoarea Alina Beatrice Cheșcă a dorit să tălmăcească aceste micro-poeme în limba engleză e o notă în plus pentru valoarea și frumusețea inefabilă a lor, care îți oferă și te invită la subtilități de gândire și simțire.

Academia Europeană a Societății Civile comunică:

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL de POEZIE

“RENATA VEREJANU” - ediția a III-a

se va desfășura la Chișinău, Rep. Moldova,
în perioada 1 martie - 1 septembrie 2016

Comunicăm potențialilor participanți:

-Festivalul Internațional de Poezie “Renata Verejanu” a devenit o frumoasă tradiție, iar desfășurarea acestui proiect nu poate fi stopată, indiferent de cine vine sau pleacă de la putere... Acest original proiect literar/cultural din spațiul Limbii Române se va realiza an de an, atâta timp cât îndrăgostiții de frumos vor căuta Poezia.

-Cei care doresc să se înscrie la ediția a III-a a Festivalului au posibilitatea să ne comunice direct, la sediul Academiei ESC din Chișinău, sau la adresa de e-mail: festivalnationalrv@gmail.com

-Primele ediții au dovedit că numele protagonistului garantează succesul acestui proiect prin care se promovează talentele neamului românesc și nu numai: poeți, declamatori, traducători, esești, compozitori, interpreți...

-Pentru a participa la cea de-a III-a ediție a Concursului, participanții de dincolo de frontierele Republicii Moldova vor trimite online, astfel:

Secțiunea “Poezie de autor” - până la 5 poezii proprii, CV, 1-3 poze color

Secțiunea “Eseu” - un eseu despre poezia Renatei Verejanu (max. 3 pagini A4 (despre o carte, un grupaj de poezie sau o poezie), CV, 1-3 poze color

Secțiunea “Traduceri” - 1-5 poezii de ale poetei Renatei Verejanu, traduse calitativ din limba română în oricare altă limbă, CV, 1-3 poze color

Secțiunea “Compoziție” - un cântec pe versuri de Renata Verejanu (în orice limbă), CV, 1-3 poze color. La această Secțiune materialele se primesc în perioada 1 martie - 1 iunie 2016

-Secțiunea “Recital” - participanții comunică titlul poeziei din opera poetică a scriitoarei, pe care o vor recita în Concurs (ar fi un plus dacă se alătură și o înregistrare audio/video), CV, 1-3 poze color.

La primele trei secțiuni materialele se primesc în perioada 1 martie - 1 mai 2016. Fiecare concurent poate participa la maximum 3 secțiuni. La Festival pot participa cetățeni indiferent de: țara de origine, naționalitate, religie, stare socială, limită de vârstă.

Serviciul de Presă al Academiei Europene a Societății Civile, autorul și realizatorul proiectului

Victoria MILESCU

CASA CEA NOUĂ

Se ridică din groapa
din care buldozerul a scos o țeastă
cu râme și scoici
se ridică pe picioare tari, de beton
sprijinindu-se în planșeele cu scoabe de fier
orbitele negre înfiorându-i pe cei din stradă
indică ferestrele, ușile
prin ele bezna intră, iese nestingherită
scările se rotesc în jurul unui ax al lumii
acolo, în adâncul ei intim
muncitorii mișună cu caschete de buburuză
ei perforează, sudează, montează tubulatura
strălucitoare
racordează la cerul de plumb
intestine complicate de cauciuc
urcă pe scripeți găleți cu ciment
și i le toarnă pe gât
acoperă cu dulapi de stejar fantele indecente...
Se ridică tenace, etaj cu etaj
stânjenită că e cea mai înaltă din zonă
că stă în calea pasărilor
cu o față mutilată de șpaclul la prima mână
când se înnoptează, rămâne singură
în fața lunii, a stelelor ghimpate
penetrându-i ungherele umede
captivă între schele rabdă rafale de ploaie, de vânt
până în zori când vine stăpânul
el îi inspectează cu pași grei, sonori
coridoarele, dormitoare, podul
răsucind robinete, ciocnind faianța
scontând un răspuns
urmează apoi subsolul, aici urinează
e doar casa lui...

CASA VÂNDUTĂ

Printre vrăbiile ciugulind resturi
numai de ele văzute
alerg
ce-ar zice mama că mă împiedic
și nu mai apuc să iau tramvaiul
cu chipuri aburite
ce-ar zice mama că brusc fraternizez
cu cerșetorul
cântând despre cerul Parisului la acordeon
zeii nu intervin să
pedepsească, să răsplătească
ce-ar zice mama că-mi vând
bydermeierul, chippendaleul, rosenthalul
colecția de măști carnavalești
și oglinda venețiană

cu chipul ei reflectat noaptea
lângă sfeșnice cu îngeri contorsionați
ce-ar zice mama că vând covorul de buhara
păstrând forma tălpilor ei alergând
prin apa caldă a lacrimilor din
robinetul uitat deschis
de ziua mea, prima inundație cu șampanie
în care tata se scâldea fericit
ce-ar zice mama că îmi vând casa
în care ea a copilărit
de mână cu mine
am jucat împreună atâtea jocuri
pierzând și câștigând pe rând
la ultimul m-a lăsat pe mine să câștig...

OMUL CU OCHELARI NEGRI

Omul care nu dă doi bani pe tine
nu te privește în ochi
relaxat în fotoliu
comandă whisky, cafea, țigări fine
dar nu te privește în ochi
răspunde la telefon
ascultă, notează
dar nu te privește în ochi
îi explici încordat amănuntele
planului de redresare
a suferinței, timpul pierdut cu găselnița
ce va lăsa fără somn concurența
plusezi, inventezi, inventariezi
scapi sub masă pixul, carnetul, capul
iar ghemul stomacului se rostogolește
sub scaunul
celui ce se uită distrat în altă parte
la plecare
își ridică pe frunte ochelarii negri
de sub care ies pentru o clipă
două cârțițe cu boturi umede
cât au săpat să iasă la lumină
iar acum privesc ușor dezorientate...

SPRIJININD VÂNTUL

Cei doi bătrâni
se țin de mână
prin orașul tentacular
se opresc șovăind
la câte o scară de bloc
nu, nu aici
continuă să meargă
pe drumul bătut cu piatră rară
urmărind o veveriță roșcată
când soarele se micșorează
la orizont se înalță
casa lor din vată de zahăr
cei doi bătrâni merg veseli și cântă
ca doi copii la primii lor pași
urmați de iepurele albastru, lupu' argintiu
ispitiți de farfuria cu supă ce lucește în zare
și un colțuc de lună aburind
doi copii orbi, știrbi, cu chelie
prin orașul de plastilină...

Iuliu-Marius MORARIU

Mihail Sebastian, Nouă convorbiri

ed. Geo Șerban, Editura Hasefer, București, 2014

Personalitatea lui Mihai Sebastian, criticată de unii și apreciată de alții¹, este destul de cunoscută mediului cultural românesc. De aceea, credem că reeditarea uneia dintre cărțile lui de tinerețe nu va rămâne fără ecou.

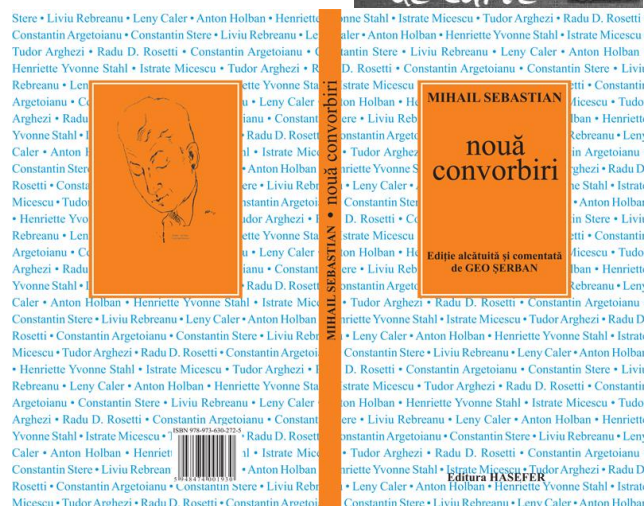
Micul volum, al cărui titlu conține manticul număr nouă, este de fapt o antologie de interviuri cu personalități culturale și politice ale vremii. La o primă vedere, cititorul ar putea crede că este vorba despre o carte ce reunește discuții pe teme de literatură, lucru parțial adevărat dacă avem în vedere faptul că între partenerii lui de dialog se numără scriitorii Anton Holban, Tudor Arghezi, Liviu Rebreanu, sau Henriette Yvonne Stahl. Cu toate acestea, discuțiile abordează fie și tangențial chestiuni legate de politică², medicină, sociologie, psihologie, agricultură sau botanică. Ce-i drept, Sebastian se străduiește să aducă mereu discuția în spațiul literar, fără a-și inhiba însă interlocutorul și fără a pierde din vedere variatele aspecte la care aceștia fac referire în cadrul discuțiilor.

Deși nu este o ediție anastatică, reeditarea de față păstrează, pe lângă izul interbelic și caracteristicile acelei perioade, și grafia și formulările de atunci. Acest fapt nu scade însă din valoarea lucrării, ci dimpotrivă, îi conferă o notă de autenticitate.

Spre deosebire de volumele clasice de interviuri cu care spațiul publicistic s-a obișnuit în ultima vreme, dialogurile lui Sebastian nu suferă de închistarea în rigorismul metodologic. În plus, ele sunt însoțite adesea de *scoliile* autorului care, pentru a oferi cititorului o perspectivă sinestezică asupra întâlnirilor cu interlocutorii chestionați, prezintă detalii cu privire la peisaj, context, gestică sau atitudini. Ba mai mult decât atât, pentru a facilita lectura, el împarte fiecare interviu în mai multe subcapitole pe care le înzestrează cu titluri ce rezumă subiectul principal al discuției. Faptul că, foarte multe dintre ele nu au fost pregătite în detaliu dinainte³ (ceea ce nu înseamnă însă că autorul nu a investigat biografiile și bibliografiile celor cu care urma să interacționeze), se constituie, paradoxal, tot într-un punct forte, care ferește evoluția dialogului de predictibilitate și îi reliefează naturalețea și prospețimea.

Mihail Sebastian știe să-și adapteze dialogul în funcție de interlocutor și de discuție. Cu literații vorbește despre literatură, cu politicienii despre politică, cu medicii despre medicină, cu sociologii despre sociologie etc. El știe însă să controleze mersul lui și nu lasă discuția să fie monopolizată de *morbul pasiunii*, ci atunci acest lucru e pe cale să se întâmple, găsește prilejul să se redreseze: "Biroul domnului Argetoianu are câteva foarte bune tablouri și câteva rafturi de cărți. Le fac ocolul în timp ce gazda mea cercetează oarecari hârtii cu privire la Basarabia, prilej de a muta conversația pe un cu totul alt plan decât cel al politicii, de care am abuzat" (p. 72).

Frumusețea volumului constă și în aceea că, pe lângă teme devenite de-a dreptul recurente precum autorii favoriți sau biografia, jurnalistul scriitor abordează și subiecte ce ar putea părea unora incomode sau atipice. De exemplu, discuția cu Liviu Rebreanu conține și un pasaj cu privire la inspirația realistă a eroilor și cu privire la drepturile de autor pe care i le-au pretins diferitele modele:

"Uite, ca să vorbim tot de Ion, sunt nenumărate gesturi în el luate disparat, cine știe câte imagini de oameni cunoscuți. Numai numele i l-am luat așa cum era, de la un țăran din satul meu: Ion Pop Glanetașu.

-Știe Ion Pop Glanetașu că a ajuns celebru?

Nu numai că știe, dar se și mândrește grozav. Ba chiar, acum câțiva ani, cum am mai povestit de altfel, mi-a trimis o scrisoare în care îmi cerea să îi trimit drepturi de autor. Nu știu cine l-a învățat, dar el era convins că îi datorez jumătate din banii câștigați cu romanul meu.

Acest Ion Pop Glanetașu nu este, de altfel, singurul care s-a recunoscut în carte. O sumă de oameni din regiunea mea afirmă că ei sunt cutare sau cutare, deși în realitate nu este nici o legătură adevărată.

Bogdan-Duică a făcut într-o vară o experiență foarte interesantă. A trimis o echipă de studenți ca să exploreze întreaga regiune în care se desfășoară acțiunea. Ei bine, studenții s-au întors cu un adevărat registru: și fiecare dintre aceste modele afirma sus și tare că el și nu altul mi-a servit la scrierea cărții. E un rezultat care m-a bucurat din nou, căci un roman nu valorează decât prin puterea lui de reprezentare. Cu cât se recunosc mai mulți oameni în el, cu atât este o creație mai complexă și mai veridică" (p. 109).

Așa se caracterizează așadar pe scurt, volumul de interviuri al lui Mihail Sebastian prin care, dacă ar fi să dăm crezare editorului său Geo Șerban, autorul încerca să confirme revenirea între autorii prolifici ce brăzdau spațiul publicistic al vremii¹. În mod cert, în eforturile literare întreprinse cu destul de multă asiduitate de către diferiți cercetători contemporani, prin care aceștia încearcă să reconstituie biografiile unor personalități din prima parte a secolului trecut, micile dialoguri ar putea fi utile, atât datorită aportului de inedit informațional pe care îl aduc, cât și datorită fineții cu care autorul descrie atât interlocutorii cât și contextul discuțiilor, transformând această mică antologie de buzunar într-o lectură plăcută și relaxantă deopotrivă.

¹ Pentru mai multe informații cu privire la viața opera și controversile pe care le-a suscitât el, a se vedea: Mihail Sebastian, *Accidentul*, Editura Litera Internațional, București, 2012; Idem, *COresponzența lui Marcel Proust*, Fundația pentru Literatură și Artă "Regele Carol II", București, 1939; Idem, *Cum*

(continuare în pag. 39)

Diana Dobrița BÎLEA

Titi Damian - un scriitor care privește în jur cu sufletul

Cartea de publicistică „Tablouri în oglinda sufletului” (Editura Editgraph, Buzău, 2015) a domnului Titi Damian poate fi parcursă de la început cum se cuvine numai ținând cont de motto-ul care scriitorului îi este crez și-i guvernează simțirea: „Prietenia este calitatea supremă pe care o apreciez la oameni”, domnia sa însuși fiind un înflăcărat prieten al tuturor celor pe care ajunge să îi cunoască și un pătimaș truditor cu condeiul în a-i nemuri pe oameni și faptele lor. Motivul pentru care a adunat într-o carte aceste scrieri risipite prin diverse publicații este, așadar, unul prin excelență de natură afectivă: „Sunt pagini jurnalistice izvorâte din profunzimile sufletului meu, care dau viață locurilor și încearcă să veșnicească prin scris faptele unor oameni minunați care mi-au înnobilit ființa cu frumusețea lor morală”.

Harul de povestitor al domnului Titi Damian este mare, așa încât, despre orice ar scrie, reușește cu ușurință să captiveze cititorul și să-l transforme într-un atent observator cu sufletul al evenimentelor ce-i sunt prezentate ori al portretelor de „oameni care pot deveni repere morale de care lumea românească are atâta nevoie”. Secretul care face să rodească în chip minunat acest har pare să fie convingerea că „numai Dumnezeu m-a croit să descopăr și să pun în fața cititorilor binele și frumosul din viață, că nicio pagină nu conține nicio undă de răutate. Și așa este destul de mult rău în lumea asta hidoasă. Să mai adaug și eu o picătură de otrăvă?” (**Nota autorului**), cum și conștientizarea că această forță creatoare deosebită se datorează norocului de a se fi „născut în limba română” (**Noblețea limbii române**).

Aceste însemnări au la bază două repere geografice importante: unul este spațiul în care domnul Titi Damian s-a născut, a crescut, s-a format ca om și ca dascăl, pe care îl percepe totodată și ca pe un spațiu sufletesc (Muscelu-Cărmănești, Colți, Bozioru, Munteni-Buzău), și unul al devenirii sale profesionale și scriitoricești, considerat și un spațiu spiritual (Jilavele și, respectiv, Urziceni). Oamenii prezentați în carte sunt fie personalități cărora le aduce un omagiu în semn de mulțumire pentru acțiunile lor culturale, fie figuri locale cu diverse contribuții la binele obștesc, care sunt recuperate de autor nu doar în semn de mulțumire și admirație, ci și pentru ca faptele lor să nu cadă pradă „uitării celei oarbe”. Multe sunt numele lor: istoricul Nicolae Densușianu, fostul prizonier de război Grigore Z. Grigore, Viorica Nica de la Muzeul Chihlimbarului, unic în România, cea care inoculează turiștilor nostalgia Colchidei și a lăunii de aur, tâmplarul și totodată secretarul comunei Colți Gheorghe Cârștian, ghidul local (și „enciclopedia”) Diana-Liana Gavrilă, Ilie Mândricel, profesorul Ion Alexandrescu și

directorul de cămin Victor Simion din Jilavele, scriitorul Nicolae Peneș, învățătorul Gheorghe Stemate din Trestioara, cunoscutul scriitor Constantin Țoiu, prozatorul Ovidiu Dunăreanu ș. a.

Din **Biserica uitată...** deducem că ceea ce întreține la cote înalte dorința și avântul de a scrie despre locurile natale și despre oamenii de aici este dangătul viu al clopotelor scufundate din zona Bozioru, pe care scriitorul, spre deosebire de cei mai mulți localnici, îl aude cu sufletul, oriunde s-ar afla, ca o chemare continuă la uniunea cu Dumnezeu, cu oamenii și cu pământul strămoșesc. Își justifică așa-zisa clauduție apelând la un text elocvent al lui Ilie Mândricel, care pune cu măiestrie în pagină legenda clopotelor, având grijă să adâncească misterul. Într-un eseu separat, **Chemarea clopotelor...**, domnul Titi Damian ne edifică asupra legăturii sale indestructibile cu aceste instrumente vestitoare de sărbătoare ori de moarte. Astfel, sunetul de moarte al clopotelor s-a auzit chiar în ziua venirii domniei sale pe lume, deoarece se crezuse că mama sa se sfârșise chinându-se să-l nască. I-a murit moartea, am putea spune, gândindu-ne la faptul deja cert că scriitorul Titi Damian va supraviețui omului Titi Damian și va dăinui, cel puțin ca al treilea nume, în ordine cronologică, din „triumghiul simbolic al prozei țărănești: Reboreanu, Preda și... Damian” (Gheorghe Istrate). Dar domnul Damian ne face următoarea mărturisire: „...eu ascult altfel decât alții glasul clopotelor. În copilărie se întâmplase să moară un flăcău (...) și tânguilele clopotelor mă asurzeau, deși mă aflam undeva departe (...) Erau glasuri numai de mine înțelese, vorbeau inimii mele totdeauna a chemare neînțeleasă și încă nedeșlășită”. Glasul clopotelor îl vor însoți mereu de-a lungul vieții, ținându-l legat sufletește de un teritoriu de care se va desprinde doar fizic și unde se va întoarce și cu cea mai infimă ocazie. Legenda locurilor este completată și adusă mai aproape de realitate de inimoasa muzeografă Viorica Nica, de la care scriitorul află că însuși istoricul Nicolae Densușianu susține, în mod întemeiat, în cartea sa „Dacia preistorică”, faptul că vechea Colchidă, vizitată de argonauții greci în frunte cu Iason, Ulise și Orfeu în căutarea lăunii de aur, se afla de fapt pe pământul comunei Colți, așezare de pe vremea pelasgilor (**Floare de colți...**).

Marea sa dragoste de glia strămoșească și de oamenii acestor locuri este evidentă în excepționala trilogie „Muscelenii” („Fagul”, „Umbra” și „Norul”), despre care aflăm că va deveni tetralogie datorită romanului în curs de apariție „Ruina”. Lansarea acestei trilogii în satul natal Muscel (**Ghinion de Muscel...**), la care participă muscelenii câți vor mai fi rămas (pentru că bătrânii mor și nu se mai nasc copii) și scriitori veniți din mai multe colțuri ale țării, pe un timp nefavorabil și pe un traseu greu de străbătut, îi prilejuiește scriitorului scrierea unor pagini emoționante. Tot dragostea pentru plaiurile natale îl determină pe domnul Titi Damian să propună, să scoată mulți bani din buzunar și să se zbată pentru ridicarea unui monument în Muscelu-

(continuare în pag. 39)

Cărmănești, dedicat eroilor căzuți în războaiele pentru reîntregirea neamului (**Chemarea clopotelor....**). Reflecțiile domniei sale sunt mai mult decât elocvente în acest sens: "Dacă satul Muscel se va pustii vreodată, va rămâne biserica. Dacă biserica se va năru, va rămâne monumentul. Dacă marmura va deveni nisip, va rămâne cartea "Muscelenii" să povestească lumii viața satului acestuia". Cumva în același spirit, ne prezintă aspecte din viața lui Grigore Z. Grigore, fost prizonier în stepa rusească, de la care vrea să afle toată povestea pentru a o transpune într-un roman. Dar bătrânul moare și romanul rămâne, din păcate, nescris (**Prizonierul...**). Acest erou român veșnicește însă în primul roman al scriitorului, "Fagul" (2005).

Cu entuziasmu-i caracteristic și în cuvinte elocuoase, publicistul mai aduce, pe rând, în prim-plan, figuri care au lăsat urme importante pe oglinda lumii acesteia: scriitorul Alexandru Buleandră, lăudat pentru faptul că se ocupă de publicarea caietelor scrise de marele Constantin Țoiu, scoțându-l, astfel, din uitare și din "tăcerea" injustă cu privire la activitatea sa literară, admirabilul profesor "domn Ică", pe numele său adevărat Ion Croitoru (**Să fi înviat domnu' Ică?**), rămas în sufletul multor generații de elevi, și demnii săi urmași, fiii Mircea (inginer) și Corneliu (fost guvernator al Băncii Naționale), profesorul Anatol Pavlovski, îndrăgostit de școală, de literatură și de teatru, Romeo Ioan Mânzală, un mecena care crede cu tărie în scrisul lui Titi Damian, dar și personajele colective precum: gruparea de la Helis, reprezentată de redactorul-șef Gheorghe Dobre, membrii cenaclului "Dor fără sațiu", urzicenarii, care trag, toți, într-o singură direcție, aceea ca orașul lor să devină capitală spirituală, găzduind, în acest scop, Festivalul Național de Umor „Revelionul Caricaturistilor și Epigramiștilor”, editând reviste literare, oferind atât spațiu, cât și public numeros și educat unor piese de teatru cu actori bucureșteni etc.

În ultimele pagini ale cărții găsim relatări despre întâlnirile literare, savuroase și datorită spiritului ospitalier al gazdelor (din Călărași, Galați, Roșiori de Vede, Brăila, Isaccea, Tulcea, Sulina), două interviuri interesante date de autor scriitorilor Gh. Postelnicu și Marin Ifrim și eseul "A fi – A nu fi – Existență și tăgadă", în care susține că verbul "A fi – cuvântul de aur al limbii noastre, născut pe pământ românesc, a prins rădăcini în humă românească", verb pe care îl desfășoară exhaustiv în fața cititorilor pentru a-i demonstra calitatea de nucleu, dar și de releu al limbii române.

Scriitorul Titi Damian reușește să fie fermecător în efortul său de a transmite cititorilor tot atâta emoție câtă bucurie a adunat domnia sa scriind despre frumusețea morală și sufletească a unor oameni ce și-au meritat cu prisosință locul în paginile cărții „Tablouri în oglinda sufletului”. Cunoscându-l mai bine pe autor, consider că este o mare onoare și pentru "personajele" cărții să fie privite cu sufletul unui scriitor de talia domnului Damian.

am devenit huligan: texte, fapte, oameni, Editura Humanitas, București, 2007; Idem, *De două mii de ani: roman*, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1946; Idem, *Fragmente dintr-un carnet regăsit*, Editura Humanitas, București, 2005; Marta Petreu, *Diavolul și ucenicul său: Nae Ionescu – Mihai Sebastian*, ediția a II-a, Editura Polirom, Iași, 2010.

² De exemplu, cu Constantin Argetoianu vorbește despre politică și despre discursurile sale: "Totuși, ați ținut atâtea discursuri, dintre care atâtea au avut reală importanță politică..."

- Nici un discurs nu are reală importanță. Nici unul. Am ascultat unele are mi-au plăcut ca formă, ca ținută, ca spirit. Dar nimic mai mult. Sunt convins că dacă am șterge din istorie discursurile, nimic nu s-ar clinti din așezarea lumii. Cu discursuri sau fără ele, lucrurile s-ar fi întâmplat exact așa cum s-au întâmplat... Aceleași războaie, aceleași revoluții, aceleași tratate..." (p. 79).

³ Lucru pe care autorul ține să îl evidențieze. De exemplu, în preambulul interviului cu Argetoianu, el spune: "Nu aveam, intrând în biroul domnului Argetoianu, nici un plan pentru convorbirea ce-mi fusese acordată. Venisem nu numai fără întrebări formulate dinainte, dar și fără hârtie de scris. Eram hotărât să-i dau acestei întrevăderi libertatea unei conversații care își găsește drumul printre replici, paranteze, amintiri..." (p. 65). Aceași situație se repetă și în cadrul interviului cu Constantin Stere: "Mă duc fără chestionar gata făcut, nu știu ce voi întreba, nu știu ce-mi va spune, căci vreau să păstrez intact misterul acestei întâlniri și orice am întâlnit pentru întâia oară este un mister de descifrat, mai ales atunci când el se cheamă Constantin Stere" (p. 83). Aceste texte arată pe de-o parte, că Mihail Sebastian marșă pe spontaneitatea proprie, iar pe de altă parte că nu voia să piardă din naturalețea discuției regizându-o.

Emoțiile pe care dorește să ni le transmită par a fi create sub a notă de presiune, unele, ori în liniștea omului care pictează cu plăcere într-o lume proprie, celelalte. Însă, cu siguranță, prin fiecare nou tablou, înșiră mărgărite într-o poveste neterminată. Căci, până la cele 1000 de picturi juruite, așa cum ne mărturisea artista, mai este ceva cale!

Lucrarea „PĂUN”

Cărări deschise și penel jucăuș, doamnă Anca Ciutacu!

Constantin TOMA

EPIGRAMA (Votați D.N.A.)

Motto:

*Când țara-i pradă la corupți
De-atâția ani neîntrerupți
Nici nu mai știi ce să mai crezi.
Cu D.N.A. doar să votezi!*

Marea corupție

Anticorupția se pare
Că-i ca la pește: De-ai noroc
În loc să prinzi rechinul mare
Te mulțumești c-un mormoloc.

Unui parlamentar... corupt

Parlamentar de-naltă clasă
Și-a făurit o viață nouă
De-alegători, lui nici nu-i pasă
Acum...i se corupe-n două.

Din nou la urnă

De ce nu au acum un drept la vot
Și toți românii cei plecați de-acasă?
Răspunsu-i unul simplu chiar de tot:
Cu D.N.A. să nu voteze-n masă.

Boală grea

Corupția-i flagel etern
Iar boala ei e inedită
Până și cei de la Guvern
Azi suferă de... "deneatită"!

Unui prim ministru

Nu mi se pare de „bon ton”
Că-n premieră mondială
Un premier autohton
La D.N.A. dă socoteală!

Atenționare

Afirmă o judecătoare:
Când e corupția în floare,
Că D.N.A. e ca o noxă...
Te-aruncă dintr-un jilț în boxă!

Legea e lege

Cu nedreptatea plângi în barbă,
Caz repetat a câta oară?
Justiția știm că e oarbă
Când nu ai nici o para chioară

Unui judecător

Judecător de anvergură
Nu scoate un cuvânt din gură;
Și nu îmi este de mirare
Că-i foarte greu în ...pronunțare!

Avertisment

Cât există D.N.A
Grijă ai cum vei vota
Că de-ai încurcat votatul
Tot vei da cu subsemnatul!

Mie

De-ar fi să mă vedeți vreodată
Cu dubă și mascați la poartă
Să știți c-această „carte grea”
A fost citită-n D.N.A.

(Din volumul „O(furi) în tranziție”, Editura PIM, Iași, 2016)

Marius ZAHARIA

Preferă, de sărbători, pușcăria în locul arestului la domiciliu

Funcționarul public Vasile Miriuță, implicat până în gât în afacerea cu ace de gămălie de la primăria Săndulești, a primit 30 de zile arest la domiciliu.

Trecând întâmplător pe acolo, noi am fost umărul pe care a plâns: „Consider că mi s-a îngrădit dreptul constituțional de a face pușcărie, în loc să mă ocup de curățenia de Crăciun. Ce, trebuia să dau în cap cuiva ca să am și eu oaza mea de liniște de sărbători?! Bine că alții mai puțin vinovați se pot delecta cu un barbut!” îi invidiază el.

După ce s-a oprit din plâns, a continuat pe același ton depriment: „Am implorat-o pe doamna judecătoare, dar sentința ei a venit ca o ghilotină – aca-să, în mijlocul familiei. Desigur că am leșinat, însă nu mai aveau locuri libere la Spitalul Penitenciar Rahova; m-au cărat la Universitar, de parcă eu aș avea studii superioare!”

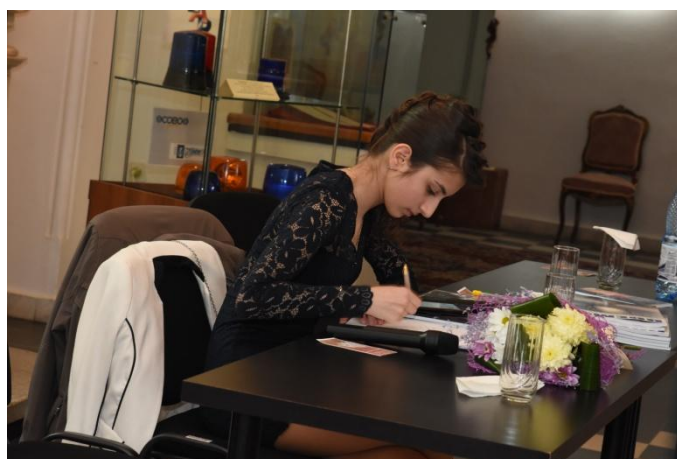
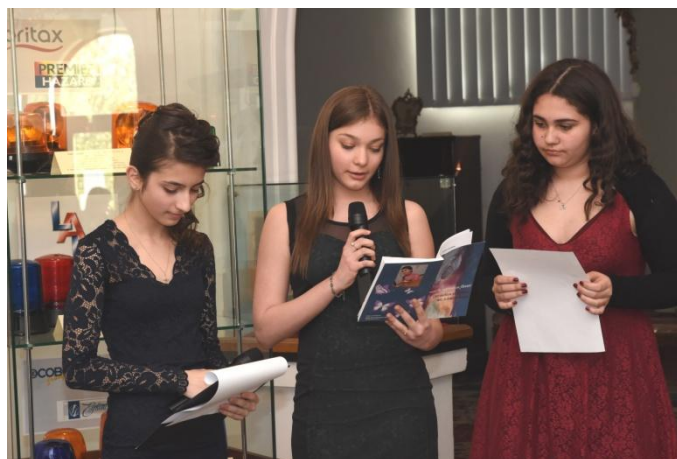
Chiar dacă era ocupat cu recursul, a avut timp să mai sporovăiască: „Nici măcar dobitocul ăla de avocat, căruia i-am dat o căruță de parai, nu a reușit să mă bage la pârnaie. Dar voi lupta singur, chiar până la CEDO. Dacă nu, asta e viața, cu suișuri și coborâșuri”.

Întrebat ce va face dacă va pierde ultima cale de atac, și-a imaginat un scenariu de groază: „Marea problemă sunt colindătorii, căci, de când lucrez la primărie, nu mai sunt obișnuit să dau, ci doar să primesc. Probabil voi fi și obligat să mă costumez, pentru un copil din flori de-al soției, în Moș Gerilă, cum îi spun eu la nervi. Apoi îmi vor veni o șleahță de rubedenii pe care le vom servi cu bucate tradiționale și totodată cu o conversație la fel de tradițională”.

A încheiat totuși pe un ton încrezător: „Sper ca măcar la anul să fiu mai prevăzător și să fac vreo tâmpenie care să mă țină după gratii de 1 și 8 Martie”.

Lansare de carte: Denisa Lepădatu – “Povești în pijamale cu fluturi” (06.04.2016)

BOEMA

apler

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter

Telefon: 0726 337376, 0740 596 225, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro